

**NATIONAL ASSEMBLY OF
SEYCHELLES**

Tuesday 27th July, 2021

The Assembly met at 9am

National Anthem

Moment of Reflection

Mr Speaker in the Chair

MR SPEAKER

Bonzour tou Manm Onorab e nou lezot *staff* byensir ki dan Lasanble. Bonzour tou manm piblik ki pe swiv nou e byenveni pou nou lazournen e lasemenn travay.

Byen, Onorab Audrey Vidot in demann mwan pour fer en *statement* ki en *personal explanation* e ki osi lev en *matter of privilege*. Mon a donn li laparol. Onorab Vidot.

HON AUDREY VIDOT

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker tou Manm Onorab. Zabitan Roche Caiman ki a lekout e tou dimoun ki pe swiv nou sesyon.

Mr Speaker mon santi ki mon privez koman en Manm Lasanble pe ganny afekte par lefe ki bann ekstre *video* ki montre sa ki mon'n dir dan Lasanble, pe ganny servi dan en

fason pou mal enterpret lentansyon mon bann komanter dan Lasanble.

Mon oule met lo rikord ki lentansyon mon bann komanter ki mon siport tou zefor pou mentenir lord ek lape dan distrik Roche Caiman, e ki i neser ki bann lafors lord ek lape i kapab fer zot travay. Me i regretab pou vwar lenstans kot fizi pe ganny tire dan ler, oubyen tann bann temwannayaz kot fizi pe ganny mete obor latet endividi ouswa sivilyen.

Mon osi oule fer kler ki okenn aksyon, mon repete *okenn aksyon* pou tir petar ton oubyen anvoy ros ek sopin ki kapab met an danze lavi nou sitwayen e zofisyé Lapolis pa akseptab.

Bann lafors lord ek lape i devret kapab fer zot travay anliny avek Konstitisyon e respekte tou bann Protokol neser pou asire ki ler zot fer zot bann lentervansyon drwa ki nou bann sitwayen i annan i osi ganny respekte.

Me nou bann sitwayen osi i bezwen respekte ki bann lafors lord ek lape i bezwen kapab fer zot travay pou ede fer nou kominote vin enn pli sen e pli gou pou viv.

Mon fer en lapel kalm e ki nou tou nou travay ansanm pou fer Roche Caiman vin sa

bizou ki nou konnen i kapab vini. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab Vidot. Lo size *personal explanation mon endorse statement* Onorab Vidot konpletman i annord avek *Standing Order 39*.

Lo size *matter of privilege* mon pa tro kapab pronons lo la pou le moman. Akoz mon krwar sa i pou demann ki mon kapab egzamin bann statement ki'n fer ki Onorab Vidot pe fer referans avek. Bon, me mersi e sa i lo rikord.

Madam Deputy Clerk nou a prosede ek prezantasyon dokiman - *Presentation of Papers*.

MADAM DEPUTY CLERK

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou Manm Onorab e tou dimoun a lekout. Prezantasyon Papye i *comme suivi*;

S.I. 53 of 2021 Employment Act (Exemption) Order, 2021.

S.I. 54 of 2021 Financial Services Authority (Exemption) Notice, 2021. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Madanm Deputy nou ava al lo *First Reading Public Bills*. Silvouple, wi.

MADAM DEPUTY CLERK

Yes. Mersi Mr Speaker.

This Act may be cited as the Public Procurement (Amendment) Act, 2021-

This Act may be cited as the Trust Act, 2021 and shall come into operation on such date as the Minister made by notice in the Gazette appoint.

This Act may be cited as the Limited Partnership (Amendment) Act, 2021.

This Act may be cited as the International Business, Companies (Amendment) Act, 2021.

This Act may be cited as the Companies (Special Licences) (Amendment) Act, 2021.

This Act may be cited as the Foundations (Amendment) Act, 2021. And lastly;

This Act may be cited as the International Corporate Service Providers (Amendment) Act, 2021. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Madanm Deputy Clerk. Sa i bann lenstriman legal ki nou pou travay lo la sa semenn e osi i *extend* dan semenn prosenn. Byenn, prezan nou a pas lo nou sesyon kestyon e nou pou komans avek *Private Notice Question* parey labitid.

Madanm mon a demann ou pou, kestyon *Private Notice* i pou Minis Zafer Entern, nou ava apel Minis Errol Fonseka. Mon ava zis ankor enn fwa dir bann Manm nou dan en *full load* kestyon, 12 an tou. Donk letan pou vreman limite e kestyon siplemanter pou vreman tre limite mon zis averti zot. Mersi.

Bon, bonzour Minis Errol Fonseka, Minis Zafer Entern e osi Mr Ted Barbe *Commissioner of Police*. E nou pou komans zot travay avek *Private Notice Question Leader* Lopozisyon Onorab Sebastien Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Bonzour e bonzour tou koleg Onorab e bonzour Minis ek ou delegasyon. Bonzour tou dimoun ki a lekout.

Mr Speaker swivan kominike Lapolis lo sa lensidan ki ti arive le 14 Zilyet, e konfizyon ki ankor egziste lo konteni sa kominike, ensi ki reaksyon e konsern piblik, eski Minis pour Zafer Entern i kapab donn sa Lasanble en leklersisman lo konteni sa kominike e en leksplikasyon senp lo lentansyon sa kominike? Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. E Minis ou larepons silvouple?

MINISTER ERROL FONSEKA

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker *Leader of Government Business*, *Leader* lopoziyon, tou Manm Lasanble Nasyonal, bann dimoun isi prezan e tou dimoun ki a lekout bonzour.

Lapolis in fer sorti 2 kominike an relasyon avek sa loperasyon dan son lalit kont drog ki i ti fer le 14 Zilyet, dan ki 3 garson ti ganny arete e apre i ti ganny large.

Le 15 Zilyet Lapolis ti konfirman ki 3 garson dan zot 20tenn lannen ti fer konplent konmkwa zot ti ganny arete par Zofisye Militer Lari Angar ver 8er diswar kot ti fouy lo zot e menm bat zot. Lapolis ti dir ki zot ti pe esper stement sa 3 konplenan pou anrezistre zot ka e fer lanket.

Le 20 Zilyet Lapolis ti fer sorti en dezyenm kominike, kot i ti dir zot in resevwar stement sa 3 endividi.

Dezyenmman, ki Lapolis pe entansifye son zefor dan lalit kont okenn krim serye, tel ki tranzaksyon drog ilegal dan pei.

Trwazyenmman, ki sa loperasyon ki ti fer Lari Angar ti legal, e ki i pa pe devwal detay sa loperasyon.

Katriyenmman, ki Lapolis pou tanzantan fer bann loperasyon konzwent avek lezot *partner* pou konbat sirtou fleo drog e okenn lezot krim ki enfiltre e pe detrir nou sosyete.

Mr Speaker lentansyon nenport kominike ki Lapolis i fer sorti se pou gard piblik okouran lo kwa ki pe arive, tou an respektan lenformasyon ki i kapab devwale. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Pillay ou annan kestyon siplemanter?

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker tou dimoun i respekte, i respekte rol e responsabilite bann lafors lord ek lape pou fer zot travay. Me sa i toultan bezwen ganny fer, anliny avek bann provizyon lo Konstitisyon e anliny avek bann prensip demokratik ki nou pei in etabli.

So mon premye kestyon siplemanter pour Minis; anba Lartik 61 nou Konstitisyon nou Lapolis ki lafors primer ki sipoze mentenir lord ek lape. Dan sa lensidan ki'n arive le 14 Zilyet, baze lo bann alegasyon e baze lo bann referans ki'n ganny fer, i pa 2 Zofisye Lapolis

ki ti pe *involve* dan ak koman en zofisye primer dan sa sityasyon.

Eski Minis i kapab dir nou kwa ki'n sanze ki fre ki ozordi baze lo bann keksoz ki nou'n tande se bann zofisye ki atase avek *State House* swa drayver Prezidan, swa lezot zofisye ki pe al ak koman zofisye primer dan bann lentervansyon ki Lapolis i sipoze pe fer? Kontrerman avek Lartik 161 nou konstitisyon.

Mon dezyenm kestyon ki mon annan pou Minis se, eski i korek baze lo bann alegasyon ki pe pase ki menm bann transpor ki'n ganny servi dan sa loperasyon, bann limero ki lo sa bann transpor in ganny sanze?

Ou a konpran Minis nou bezwen demann sa bann kestyon, pou klarifye akoz sa pe sorti dan domenn piblik e pe kre serten alizyon.

E mon trwazyenm kestyon Mr Speaker;- *following* sa lensidan in annan ankor bann lentervansyon Lapolis. E parey mon'n dir personn pa oule anpes Lapolis fer son travay. Lapolis i annan son travay pou li fer.

Me eski ou kapab eksplik nou Lasanble, dan ki sirkonstans e anba ki kondisyon ki en zofisye Lapolis ouswa *otherwise* i annan dwa tir son zarm e montre en manm piblik ouswa met li obor latant

en manm piblik? Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi. Ou pe lev ou lanmen pou kestyon oubyen, pou en reaksyon. Wi, Minis avan ou reponn ekoute ki Onorab Georges i annan pou dir.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker mon pa anvi pran ou responsabilite koman Speaker sa Lasanble, non-pli anpes *Leader* Lopozisyon egzers son privez pou demann en kestyon *PNQ*.

Me mon krwar mon bezwen aport a ou latansyon ki napa enn ant sa 3 kestyon siplemanter ki Onorab Pillay i anvi demande, ki sorti dan son kestyon orizinal.

E in al an deor son kestyon orizinal konpletman dan tou le 3 ka, sirtou trwazyenm ka ki napa naryen pou fer avek sa kominike.

Mon krwar ki Minis in vini in demann Minis vini, vin donn en leklersisman lo en kominike, Minis in donn li leklersisman lo sa kominike. La prezan in anmenn detrwa lezot faktor, ki i ti pou'n kapab adrese si i ti pou'n re fraz son kestyon, si i ti'n anmenn son kestyon dan en lanpler pli larz. Mon pe zis aport

sa a ou latansyon Mr Speaker. Mersi.

MR SPEAKER

Wi, mersi Onorab Georges anefe mon'n fer sa refleksyon. I sanble mwan ki bann vre kestyon ki Onorab Pillay i anvi demande i sa bann ki in lev koman son siplemanter. E son premye kestyon i zis pou –

E mon krwar poudir Manm i devret veye ki nou reste senser avek lobzektif *Question Time*, e annou azir annord, met nou kestyon e apre siplemanter i a baze lo nou kestyon orizinal.

Onorab Pillay nou pa pou fer gran deba lo la, me si ou annan en pwen pou fer. Wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker premyerman ou reaksyon i pe *impute en improper motive* lo mon par. E dan sa konteks ou koman Speaker ou pe *impute* ki mwan mon annan en lot lentansyon par demann sa kestyon.

Dezyenmman-dezyenmman Mr Speaker mon krwar ki tou dimoun in vwar ki sa bann levennman *unfold*, e mon krwar i neser pour ki Komisyoner Lapolis e lefe ki Minis pou zafer entern i la ki zot klarifye e zot eksplik piblik.

Trwazyenmman sa kominike in fer referans Mr Speaker ki Lapolis pou kontinyen son bann loperasyon.

Sa ki mon pe demann Minis se ki an relasyon ek son bann loperasyon parey mon kestyon in demann li, eski sa loperasyon pou *proceed* dan sa fason, kot i annan zarm ki ganny servi, kot personn napa pe dir ki en Zofisye Lapolis pa ganny drwa defann son lekor.

Me i annan en fason dan en pei demokratik e anba nou Konstitisyon tout an respektan bann drwa ki la, pou servi zarm e kan zarm i pou bezwen ganny servi.

E dernyerman Mr Speaker nou Konstitisyon i la pou sa Lasanble e i par lao sa Lasanble.

E nou Konstitisyon i annan en Lartik 161 ki egzize ki si mwan mon santi in annan en vyolasyon Konstitisyon, mon bezwen met li devan Minis pou li klarifye. Minis i kapab reponn sa kestyon dan nenport fason ki li i anvi, me selman i nesese ki Lasanble i kestyonn sa.

So mon ti ava swete ki ou konpran e ki mon ti ava osi swete e demande e enplor ou, pour ki dan le fitir ki ou pa fer *imputation* lo motiv kestyon ki mwan mon pe demande. Akoz

sa i pa lentansyon mon demann mon kestyon. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Ou pe repet ou lekor la. Mersi. *Improper motive* i en gro term. mwan mon zis anvi ki nou biznes Lasanble i mars dapre i sipoze marse, se sa mon lentansyon. Annou pa al pli lwen lo la.

Minis *Leader* Lopozisyon in fini lo mo ki ou a remarke in dir Minis i a kapab reponn mannyer i kapab lo sa size.

Alors mon envit ou pou reponn sa ki ou krwar i ava enportan nesese pou nou piblik konpran byen, ki sa ki pe pase. Minis.

MINISTER ERROL FONSEKA

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker tou loperasyon dan pei i ganny komande par *Commissionner of Police*. Tou bann loperasyon i sorti anba son Lotorite.

Lo kestyon bann zafer operasyonnel ki fason ki bann aksyon i ganny pran, mon pa oule koz lo la ozordi.

E byensir mon pa pou koz lo okenn reponn lo okenn alegasyon, si i annan keksoz kler nou a get ladan. Me selman bann alegasyon mon pa pou kapab reponn lo la.

E fason ki nou fer loperasyon an detay i pa en landrwa la pou nou koz lo la an piblik. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi mon a pran e kestyon siplemanter sorti kot Onorab Aglae.

HON EGBERT AGLAE

Mersi Mr Speaker. Bonzour komisyoner. *Minister and Commissionner.*

Minis dan ou larepons ki ou'n donner swivan leklersisman lo posibilite konteni sa kominike, mon ti a kontan petet demann ou premyerman, akoz piblik deor i anvi war en sans sekirite. E zot anvi osi kler konnen ki i pase. E parol nou Prezidan li menm li in deza dir i pa pou kasyet naryen, i pou met tou keksoz o kler dan sa pei.

Premyerman Minis, eski i dan zot lentansyon pou petet aprofondi sa alegasyon ki *State House* menm in dir i n alegasyon dan on kominike, eski zot anvi aprofondi sa alegasyon, pou konnen relman lentansyon sa lensidan ki'n arive e ki par deryer? E si ti annan en irzans pou afektye en loperasyon dan sa *genre*?

E dezyenmman Minis; eski i normal ki ler i annan

bann lensidan parey ki arive, e kot Lapolis li menm li i pran en pe letan pou vin devan pou eksplik piblik.

Me dan lot kote nou war serten aksyon ki ganny fer par Lotorite li menm li ;- par egzansp si pou annan en *case* demen Ankour parey in dir kot sa bann egzibit, parey sa transpor li menm li, ki ti ganny servi dan loperasyon, kot zot sanz limero e ki pou fer ki si demen i annan en *case* Ankour keksoz pou vin en pti pe pli konplike? Eski i normal pou sa? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Minis i a ziz sa repons pou li menm. Annou pa bliye poudir kestyon orizinal ti lo kominike. E Minis in endik lentansyon ki i pa tro anvi reponn lo son loperasyon. Minis ou lib pou adres kestyon Onorab.

MINISTER ERROL FONSEKA

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker loperasyon konzwent i pou kontinyen ler i nesaser. E lekel ki deside ler i nesaser se *Commissionner of Police* me pa sityasyon, depan lentelizans.

So sa i kapab pran dan plizyer form dapre son kalkilasyon ki i bezwen fer. So lo bann lezot detay ki'n ganny mansyonnen parey mon dir,

bann detay operasyonnel, i en keksoz ki mon pa pou tous lo la. E osi lo kestyon pran letan pou reponn.

Byensir ou bezwen pran letan pou reponn, akoz avan ou reponn en keksoz ou bezwen etidye li e tou loperasyon i bezwen annan serten *debrief* e la ou bezwen pran ou letan pou reponn.

So tousala i annord e sa ki ou pe fer, e sa bann loperasyon nou pou kontinyen fer. Parey zot tou mon tandé, mon santi lo bann parol ki pe sorti lo tou lede latab nou bezwen dil ek sa fleo drog. Lepep i deryer nou lo la, tou dimoun i anvî nou fer sa, e nou pou kontinyen fer sa. Mersi Mr Speaker.

(APPLAUSE)

MR SPEAKER

Mersi Minis. Mon a pran ankòr en kestyon Onorab Naddy Zialor.

HON NADDY ZIALOR

Mersi Mr Speaker. Mersi Minis. Bonzour tou Manm. Minis baze lo ou larepons prenon kont ki pa tou lenformasyon ki ou pou kapab met dan ou piblik la, mon ti anvî zis konfirman si Departman Lapolis premyerman i oblize donn tou

kominikasyon lo tou bann lenvestigasyon ouswa dan bann loperasyon ki zot fer?

Aprè petet si ou kapab diriz nou pandan letan ki ou'n pran ou Minister la, eski i annan okenn endividi ou byen Seselwa ki'n vwar li son drwa in ganny vyole, ki swa in ganny bate ou byen okenn mark lo li, ouswa menm...? *(laughter)* Eski ou kapab konfirm sa Minis. Mersi.

MR SPEAKER

Minis.

(Interruption)

MR SPEAKER

Li osi son kestyon pa tro lo orizinal i pe zis swiv, wi be i pe zis swiv patern, i pe zis swiv patern ki'n ganny etabli.

(Disruption)

MR SPEAKER

E silvouple *Order!* E Minis i a deside ki mannyer i oule reponn. Mon fini dir li sa. Minis.

MINISTER ERROL FONSEKA

Mersi Mr Speaker. Premyerman lo kestyon obligasyon Lapolis pou devwal tou keksoz, sa i pa le ka. E si ou anvî sekirite dan pei, mon krwar ou ase entelizan pou pa demann sa, okenn

dimoun pe demann sa, akòz lenportans parey nou pe dir nou bezwen dil ek sityasyon ki dan pei.

Lo ou dezyenm kestyon si in annan okenn dimoun ki'n ganny vyole? Zis dimoun ki'n ganny vyole i sa bann viktim ki nou pe oubliye, sa bann manman ki pe, zot piti pe ganny afekte ek drog, sa bann - dan bann flat kot sa bann droger pe kontrol lo lavi dimoun.

Sa bann dimoun pe ganny vyole! E nou bezwen konpran sa e se nou louvraz pou fer sir sa i arete. E sanmenm dan nou program respe nou vwazinaz nou pou pas partou pou met en respe dan pei. Mesi Mr Speaker.

(APPLAUSE)

MR SPEAKER

Mersi Minis. Mon krwar avek sa 2 dernyen kestyon nou *exhaust* lentansyon orizinal ki'n mete dan sa kestyon. Alor mon ava aret la. E mon a pas lo Kestyon Irzan pou Minis Zafer Entern sorti kot *Leader* Lopozisyon Onorab Sebastien Pillay. Onorab.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker mon oule dir ki ozordi i en *sad day* pou nou demokrasi, akòz

napa person ki kont Lapolis fer son louvraz.

Me ou pe rod tou fason pou anpes nou dan Lopozisyon pou kestyonn Gouvernman lo son aksyon parey Konstitisyon i demande!

MR SPEAKER

Non, non, non. Onorab Pillay prosede avek ou kestyon.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mon pou demann mon kestyon me selman sa bann keksoz i bezwen ganny dir. Ou kapab fer ou loperasyon me ou pa kapab abiz ...

MR SPEAKER

Onorab Pillay! Silvouple respekte lord! Prosede avek ou kestyon.

HON SEBASTIEN PILLAY

Onorab Roucou oule vin repet sa ankor?

(Off-mic)

MR SPEAKER

Onorab Pillay! Ou a les Onorab Woodcock ...

HON SEBASTIEN PILLAY

Pa Onorab Woodcock, Pa Onorab Woodcock, Onorab Roucou.

MR SPEAKER

Prosede avek ou kestyon!

HON SEBASTIEN PILLAY

Akoz lipokrizi mon pa soutire mwan. Mon pa soutire lipokrizi mwan en?

Swivan en aksidan bato ki'n arive Dimans 18 Zilyet dan zanmerant Au Cap kot en madanm in regretableman perdi son lavi e ki'n soulev plizyer konsern lo lapar manm piblik;

Eski Minis pou Zafer Entern i kapab eksplik Lasanble, ki letan *Marine Police* oubyen Lapolis Regilye ti ariv lo *scene* dan ki sirkonstans sa madanm ti ganny anvlope dan en tapi blan?

Eski Minis i osi kapab eksplik Lasanble si *Marine Police* oubyen Lapolis Regilye e resours pou anmenn sekour ti tarde pou ariv lo *scene* sa aksidan? Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi. Minis.

MINISTER ERROL FONSEKA

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab Lopozisyon pou sa kestyon. Premyerman premye letan ki ti pran pou ariv lo *scene* ti 6 a 7 minit.

E sa ti ganny fer par *Marine Police* ki ti pe fer bann

shore patrol, selman lo later pa dan delo sale. I ti lo later li i ti pe fer *shore patrol* dan sa lanvironnman, alors i ti ariv dan 6 a 7 minit. E pour sa rezon osi mon a reponn ou dezyenm kestyon, ki dir si i ti tarde? Mon krwar dan sa sirkonstans ou dezyenm kestyon, non i pa ti tarde.

Lo ou kestyon sirkonstans ki i ti ganny, sa madanm ti ganny anvlope, mon pour, zis mon pour fer resorti ki sa tapi ti sorti lo lanbilans. E vreman mon santi mon gos pou kontinyen koz lo sa ensidan a se moman la, kot i annan son frer ek son ser i dan Lapolis tousala, nou pa kapab fer sa. Nou pa kapab ekspoz sa sityasyon. Mwan mon santi gos pou koz lo la, e Mr Speaker mon pa anvi.

Selman natirelman en rapor an papye kot mon a fer *Commissionner* sirkil sa kot zot, me selman la Lasanble tou dimoun pe ekout nou i pa byen. I zis pa byen e mon ti a kontan zis reste lanmenm la Mr Speaker. Mersi.

(APPLAUSE)

MR SPEAKER

Mersi. Kestyon siplemanter Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker premyerman mon ti a kontan klarifye avek Minis en premye keksoz. Dan bann lensidan kot en dimoun in swa posibleman kapab noye, ouswa in *near drowning*, premye swen ki i gannyen i enportan pou li kapab *overcome* si posib sa sityasyon.

E sirkonstans ki mon ti pe demann ou se, eski nou'n kapab donn sa madanm *CPR*? Premye swen ler nou'n anmas li? Eski in annan en patolozis oubyen en dokter ki'n sertifye sa madanm koman *deceased* letan in ariv lo *scene*?

Akoz rezon ki sa bann kestyon i bezwen ganny demande se ki demen i pou annan ankor lensidan parey. E si i kontinyen annan lensidan parey, i nou rol koman Lasanble, pou fer sir ki swa Lapolis oubyen bann lafors, oubyen bann resours nesaser, ki bezwen ariv lo sa bann *scene* i ariv lo sa bann *scene* !

Napa personn ki oule met plis troma lo sa fanmir. Me sa ki nou pe demann ou in ariv sa lensidan e nou kontinyen vwar sa bann lensidan, i pa en refleksyon swa lo sa bann zofisyé.

Me sa ki nou oule se ki nou kapab dil avek sa bann

sityasyon ler zot arive e se pour sa rezon. So eski in annan loportinite pou Zofisyé Lapolis oubyen dimoun *train* medikalman pou donn sa madanm swa *CPR*, swa lezot premye swen?

E eski in annan patolozis *on scene* ki'n nobou sertifye sa madanm koman *deceased* parey i demande? Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab Pillay. Minis.

MINISTER ERROL FONSEKA

Mr Speaker. Mon retourn *back* lo mon pwen ki mon'n fek resorti avan. Si kestyon i ganny demande pou amelyor okenn keksoz a lavenir, i normal sa. Me selman ki mon pe dir annou pa fer li la kot tou dimoun - aköz pli ale ou al ladan, annou pa ouver en boubou la. *Ok* ?

Sa ki mon pe sey dir, so *yes*, bann pwen i valab ki *Leader* Lopozisyon pe demande, ou bezwen get tou keksoz byen. Selman sa *is not*, i pa sa plas pou fer li ozordi !

Mwan mon pe santi mon mal lo la. E Mr Speaker avek tou respe pou tou dimoun dan Lasanble mon oule, konmsi pini mwan si oule, me selman mon pa oule tro koz lo la. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Zot in konpran tre byen sa ki Minis in dir e son rezon akoz. So mon annan Onorab Henrie ou lo en *point of order* ou? Wi.

HON GERVAIS HENRIE

Mr Speaker mon annan en *point of order* koman Chairperson *Standing Orders Committee*. Mon oule zis atir latansyon Lasanble lo *Order 84*, ki si en Manm i santi i annan en size ki Lasanble i oule regard o profon, e sa i ti kapab en ka kot i *move* en Mosyon nou kree en Komite e nou diskite sa size dan en pe pli prive.

Parey Minis in dir, i zennen, i gose pou li koz lo lanmor en dimoun! En size sansib, e mon osi mon santi i en size konfortab pou mwan fer sa. Nou pe mank respe dan en sosyete kot nou annan gran respe pou lanmor e pour dimoun ki dan dey!

So sa i ti en size ki *Leader* Lopozisyon ti kapab *move* anba 84 kree en Komite e diskite sa en pe pli prive kot Lasanble ti kapab ganny bann rapor detaye, letopsi e tou sa. Mersi Mr Speaker.

(APPLAUSE)

MR SPEAKER

Mersi Onorab Henrie. Avek retisans Minis pou adres sa bann size ki i war i prive, i sansib, mon pou termin sa sesyon kekyon la e mon pou dir Minis ek Komisyoner Lapolis mersi pou zot prezans e mon swet zot tou de bon dan zot travay.

Onorab Pillay nou pa pe al lo kekyon ankor. Ki ou al ou, ou lo ...?

HON SEBASTIEN PILLAY

(Off-mic)

MR SPEAKER

En *matter of privilege*? Mon a ekout ou *matter of privilege*.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker dan sizyenm Lasanble Onorab Ramkalawan ler sa garson ti mor, ti anmenn Minis pou Ledikasyon ti fer reponn kekyon lo la. Ler ti annan sa lensidan kot sa msye ti perdi son lavi dan prizon, i ti anmenn Minis dan Lasanble pu demann kekyon lo la.

Onorab Henrie ki asiz lot kote laba, ti osi demann kekyon lo la, ki mannyer ozordi ler nou pe demann kekyon lo serten size ki'n fini, nou pe war en problem e li koman

Chairman Standing Orders pe fer vin fer komanter?

Sa ki mon oule dir ek Lasanble, nenport lensidan ki arive dan sa pei, nenport lensidan ki arive dan sa pei nou pou anmennen kestasyon dan Lasanble pou fer zot reponn !

MR SPEAKER

Onorab!

HON SEBASTIEN PILLAY

E zot a sey bare mannyer zot anvi ...

(APPLAUSE)

HON SEBASTIEN PILLAY

... nou pou anmennen kestasyon, akoz koumsa ki en pei demokratik i viv.

MR SPEAKER

Onorab Pillay! *Calm down!*

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Calm down silvouple! Onorab Pillay mon krwar dan sa Lasanble nou kapab adres bann size san ki nou bezwen kriye. Ou kapab koze, me ou pa bezwen kriye avek personn, ni avek Lasanble. Mersi.

(APPLAUSE)

MR SPEAKER

Ok, lo sa size mon a pran kont pwèn ki Onorab Henrie in fer. Mon a pran kont pwèn ki Onorab *Leader* Lopozisyon in fer lo presedans, e mon a sey servi mon fakilte Salomon pou anmenn en desizyon lo la. Mersi bokou.

Les mon a dir, presedans mon rekonnèt presedans mwan, me selman presedans pa kapab anmar tou keksoz, zis akoz en keksoz in ariv en mannyer avan.

Sa Lasanble osi i lib pou li enterpret *Standing Orders* move dan en direksyon ki petet pa egzaktaman mannyer presedans i ete. Mersi bokou.

(MINISTER ERROL FONSEKA AND HIS DELEGATION WAS EXCUSED FROM THE HOUSE)

MR SPEAKER

E avek sa nou a met lo lot seri kestasyon ki nou annan e sa i pou Minis pou Lagrikiltir, Sanzman Klima e Lanvironnman. Madanm.

Byenveni Minis Joubert. En pti moman Manm mon pe demann Madanm Clerk pou klarifye mon lalis zofisye silvouple. Mersi pou zot

pasyans, mon pe zis aranz kestyon ki nou pran an fonksyon ki avek zofisye ki avek Minis dan sa premye delegasyon.

E mon dir bonzour e swet labyenveni Mr Keven Nancy Sekreter Prensipal pour Lagrikiltir, Madanm Lineta Estico Sef Egzekitiv *Seychelles Agricultural Agency* e Mr Randy Stravens *Principal Bio-Security Officer*. E sa bann kestyon ki konsern sa delegasyon i premye limero 52 e 53. Alors nou a komans avek 52. E kestyon i pour Onorab Waven William.

HON WAVEN WILLIAM

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker mon anvi demann Minis pou Lanvironnman, Sanzman Klima e Lagrikiltir si i kapab donn en *statement* lo rezondet privatiz sant zenetik Grand Anse Mahe, e ki lasirans ki prodikter lavyann i annan ki *pure bloodline* pou ganny mentenir? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab William. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker. Bonzour bann Onorab e bonzour bann dimoun ki pe ekoute ozordi bomaten e mersi

Onorab William pou ou kestyon.

Mr Speaker desizyon orizinal ki ti ganny pran, desizyon orizinal lo sa size ti ganny pran aktyelman par Gouvernman 2009, me sa desizyon pa ti ganny met an aplikasyon aköz sa letan i pa ti en priyorite.

Rol sant zenetik se pour asire ki bann fermye i ganny *pure bloodline* a en pri afordab, privatizasyon sant zenetik i ankor an diskisyon entern, pou fer sir ki okenn desizyon i bezwen deservi lentera lakominote fermye.

I pour annan lagreman ki pou ganny devlope anliny avek sa nouvo stratezi, sa pou fer ki si prosedir ek bann mezir apropiye i ganny met, (pardon mon a rebran sa kestyon.)

I pour annan lagreman ki pou ganny devlope anliny avek sa nouvo stratezi. Sa pou fer ki prosedir ek bann mezir apropiye i ganny fer dan en fason byen organize dan la transparans, e ki pa vin en lobstak pou devlopman lagrikiltir dan le fitir.

Metod ki pou ganny adopte se ki laspe teknik sa fasilite pou reste koman en fonksyon prensipal, avek bi pou asire ki i annan en bon

lamenazman e distribisyon materyo zenetik.

Sa i apel *nuclei multiplier* avek bann diferan sant *breeding*. Sa bann metod ki'n ganny inifye i osi fer provizyon pou devlopman bann bon pratik ki sofgard i mentenir *pure bloodline*, e sa pou ede ogmant e amelyor prodiksyon lavyann lo en pli o standar.

Sa devlopman in ganny prozekte anba de prozeksyon pou lenplimantasyon;- enn se pou privatiz sant zenetik koman sa sel fasilite *nucleus* ki pou kontinyen distribye *pure f1* avek bann *breeders* lo Mahe, Praslin ek La Digue.

Lot opsyon se pou privatiz sant zenetik e osi angaz 3 lezot fasilite, pour ki zot kapab ganny etabli lo Mahe. Enn swa lo Praslin oubyen lo La Digue ki pou kontinyen distribye *pure f1* avek bann sant *breeders* lo Mahe, Praslin ek La Digue.

I enportan note ki sa fasilite sant zenetik ki'n egziste depi 1986, pa nobou prodwi lo ne kapasite 100poursan e sa i relye avek diferan faktor. Legzanp se ranplasman *parent stock* ki pa'n ganny fer dan en fason konsistan dapre bann norm;- mankman mendev, kalifye e renovasyon *breeding house*.

Minister in osi note ki apepre 35 a 40poursan bann *parent stock* i bezwen ganny ranplase pandan en peryod tou le 3 a 4an. E pour le moman zis sant zenetik ki pe enport bann materyo zenetik pou koson a en pri apepre \$650 par latet.

An relasyon avek devlopman en stok nouvo ras, i osi enportan pou note ki Minister i an diskisyon avek *IDC* pou eksplor bann diferan ras ki sa lorganizasyon i annan lo bann diferan zil pou evalye zot performans, pou ede amelyor nou bann ras ek stok ki egziste pou le moman.

Anliny avek sa nouvo stratezi i pou osi redwir kou ki Gouvernman pe depanse avek sa fasilite sirtou bann aktivite ki pa en priyorite pou Departman Lagrikiltir koman en fasiliter sirtou la ki nou dan en sityasyon pandemik.

I enportan note ki resaman i annan serten travay ki'n deza ganny fer, anliny avek nou stratezi pou amelyor sa fasilite par konplet serten travay renovasyon, lentrodiksyon nouvo *bloodline* e osi lentrodiksyon nouvo teknolozi parey *artificial insemination*.

I osi annan devlopman nouvo lenfrastruktir ki pou siport loperasyon sa program.

Sa se ki tre byento dan trwazyenm kar 2021, Departman Lagrikiltir pou konplet konstriksyon en nouvo fasilite karantenn pou pti e gro zannimo.

Sa devlopman pou fasilite lenportasyon zannimo vivan, dan fason pli kontrole e efikas e fonksyonman tel fasilite pou ede anmenn bann nouvo ras pou amelyor stok ki nou annan lokalman. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab William siplemanter.

HON WAVEN WILLIAM

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker mon ti a kontan demann Minis si i kapab eksplik sa Lasanble avek zabitan Grand Anse Mahe, si sa 2 park ki pe ganny konstrir obor *BBC* e dapre ki nou konpran i pou annan 2 ankor.

Eski sa i form parti ekstansyon sa sant zenetik? E dezyenman ki zefor adisyonnal pe ganny pran pou fer sir ki 1), loder avek mous pa vin en gro problem pou sa bann zabitan ki reste obor, ensi ki Lotel Avani ki pe fer en ekstansyon la konmela? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi pou kestyon siplemanter. Mr Speaker sa fasilite ki pe ganny konstrir aktyelman ki pe al konplete la Grand Anse, i pour sa ki nou apel bann *small ruminant*.

Savedir bann pti zannimo parey kabri e lezot, e i pour ede dan lenportasyon e transfer sa bann zannimo avek bann fermye, ki enn bann parti enportan stratezi nasyonal pou kapab amelyor performans bann laferm.

E sa fasilite i pa pou enkli pou koson, akoz koson i pou kontinyen nouvo stok koson pou ganny anmennen kot sant zenetik.

Kot i konsern loder ek mous, normalman sa bann fasilite i annan bann kontrol ganny mete, i annan lapropte ki ganny mentenir. E nou pa ekspekte ki en fasilite kot bann *small ruminant* pe ganny garde, ki pa donn ou delo sal par egzantp. E normalman sa bann zannimo i manz zis zerb ki nou pou ganny gro problem mous ek loder.

Me selman Onorab nou bezwen travay avek nou bann dimoun lo sa bann fasilite pou

asire ki zot kapab mentenir li dan en fason, e si i annan okenn konplent ki vini nou bezwen fer sir ki nou kapab adres sa bann konplent. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Kestyon siplemanter Onorab Cosgrow.

HON WALLACE COSGROW

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker. Bonzour Minis avek ou delegasyon bonzour tou dimoun. Minis eski ou kapab konfirm avek Lasanble avek sirtou avek bann fermye deor ki fer prodiksyon lavyann. Ler ki zot, zot pe anvizaze privatiz sa zafer *pig genetic centre*, ler zot in privatize;

Eski ou kapab konfirm ek fermye ki pri ki zot aste bann zannimo sirtou bann pti koson pou angrese pou met lo marse, ki pri pa pou enn ki pou dezavantaz zot?

E ki a lafen nou pa pou war en pri ki ariv lo *market* ki pou ogmant pri lavyann e an konsekan pri lavi pou Seselwa? Mersi Minis.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestyon e mon krwar i en kestyon tre enportan. Mr Speaker deza ozordi, nou annan en bon pe fermye en kantite fermye ki pe aktyelman fer *breeding* e ki pe distribye pti koson avek lezot fermye ki fer i angrese.

E sa lapros ki nou pe pran se pa pou privatiz sant zenetik antyerman parey nou'n dir, i pou annan en morso sant zenetik ki reste dan lanmen Gouvernman ek Lazans pou asire ki nou annan sa stok pure bloodline pou nou kapab kontinyen distribye.

Me selman ki nou ti a voudre fer, se ki ou annan bann sant *breeding* ki bokou pi elarzi e ki kapab prodwi lo n pli o nivo, en pli gran lesel. E nou, nou pe get li koman en agrandisman sa ki nou deza annan.

Alor deza i annan en sistenm ki etabli ant bann fermye kot zot negosye zot pri e i annan bann pri akseptab ki bann fermye i ofer kanmarad aktyelman. E nou pa krwar ki si nou pe zis agrandi la kantite *breeding* ki pe ganny fer dan pei i pou sanz pri.

Aktyelman i posib ki serten fasilite si i lo en lesel ase larz i kapab amelyor pri ki i kapab ofer bann fermye. Alor nou pe swete ki sa i arive, me

byensir nou bezwen gard ne lizye lo la e entervenir si i bezwen ganny fer.

Me selman normalman entervansyon, i pa toutafe en keksoz ki oule fer toultan, ou ti a voudre ki bann fermye antre zot, zot kapab osi negosye zot bann pi e mentenir en pri ki korek ant bann *breeders* ek bann ki pe fer langresman. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Mon a pran ankor en kestyon siplemanter, Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Minis eski ou kapab dir nou parey i annan bann lezot prodikter lo Mahe e eski zot, zot osi zot *rely* lo sant zenetik pou zot ganny zot stok ki zot annan? Oubyen eski zot annan lezot fason?

E prenon kont ki petet zot annan serten resours, eski ou Minister i annan plan *workout from en public private partnership perspective*, ki mannyer zot osi zot kapab ede dan sirtou avek sa size sa *parent stock* la ki ou'n dir ki bezwen ganny sanze?

Ou'n dir 40poursan, pou ou kapab resanz sa *parent stock e improve sa level of production*? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestyon. *Sorry Leader* Lopoziyon. Mr Speaker sa kestyon bann lezot fermye fer zot bout dan sa prosedir mon krwar i toutafe normal.

E lo sa kote si bann ki kapab i oule enport bann *bloodline* pou zot fer *breeding* zot osi i en keksoz ki zot kapab fer. E zot kapab ganny konsey avek Minister.

Me dan bokou ka nou vwar ki akoz pri sa bann zannimo e son prosedir e son mentenans ki bezwen vin avek bokou bann dimoun, pa toultan pran sa risk pou fer li.

Me nou toultan pare pou nou travay avek okenn endividi ouswa laferm ki enterese pou li antre ladan.

Parey mon'n dir lentansyon sa prosedir ki nou pe koz lo la, se pour asire ki nou annan sa *pure bloodline*, e san ki sant zenetik i war li pe kontinyelman zis angaze dan *supply* zannimo pou al angrese.

Ouswa zannimo pou distribye partou lo diferan laferm. Nou travay for avek bann *breeding centres* e apre

bann *breeding centres* ki fer miltiplikasyon ki kapab *supply* sa bann fermye.

E si ou annan en sant zenetik ki li son bann zannimo ki lo en nivo, en *bloodline* ki *pure* ki donn en bon rannman, e i annan lezot osi ki oule annan zot *bloodline* ki *pure* ki annan en bon rannman, mon krwar i pou ede dan pei, e nou, nou pa obzekte pou sa ditou.

E nou ti ava aktyelman ankouraz serten fermye ki kapab pou zot partisip ladan. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Ou a pas lo prosen kestyon. Onorab Phillip Arissol.

HON PHILLIP ARISSOL

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou dimoun. Mon kestyon i lir koumsa;

Eski Minis pour Lagrikiltir i kapab dir Lasanble, ki son Minister pe fer pou asiste, ou siport bann fermye ki'n ganny afekte par linondasyon, afen ki zot kapab kontinyen prodwir? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestyon. Mr Speaker kot i konsern sa size drenaz, nou annan bann aksyon ki nou pe pran pou adres drenaz li menm.

E pou fasilite prosedir letan i annan gro lapli, pou fer sir ki nou bann fermye ek nou bann zabitan osi pa ganny afekte dan en fason sever. I annan bann sanzman ki nou oule fer lo kote ban fasilite bann laranzman kontra avek bann diferan prive, ki kapab okip bann drenaz. E sa i bann keksoz ki kontinyel e ki nou pe fer aktyelman la ozordi.

Kot i konsern sa bann fermye ki ti ganny afekte par linondasyon, ki nou'n fer lo kote Minister, nou'n prepar en lalis sa bann dimoun ki ti ganny afekte. E i annan en rapor ki nou'n deza fini prezante nou'n anvoy en kopi kot *DRDM* e son sonm total domaz ki'n evalye i R16milyon 031,222.

E nou'n fer en demann pour ki sa bann dimoun i kapab ganny asiste dan en fason swa parsel, swa annantye e nou'n soumet avek Fon Dezas. E osi i ti annan en demars par Gouvernman pou gete si nou kapab ganny lezot sipor sorti lezot sours finansman pou kapab asiste sa bann fermye.

Ziska konmela nou pa ankor ganny en bon repons lo sa size, e mon mazine akoz larzan i en pe difisil pou gannyen la aktyelman, pou kapab fer sa bann sipor e osi leta fon dezas la ozordi letan nou pe koze.

Me nou pe kontinyen swiv sa ka akoz nou annan nou 34 fermye ki'n ganny liste lo sa lalis la avek mwan. E nou pe kontinyen swiv sa ka. E de ki nou kapab ganny en repons pozitiv nou pou enform bann fermye.

Me selman parey mon'n dir nou pa'n ankor ganny en garanti, e mon pa krwar i pou byen pou nou anvoy en fo lekspektasyon pou donn fermye. Nou pa ankor ganny en garanti ki nou pou gannyen en sours finansman pou asiste zot pou sa bann dega ki zot in eksperyans dan sa peryod letan. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Arissol siplemanter?

HON PHILLIP ARISSOL

Yes Mr Speaker. Minis dan ou repons ou'n dir ki Gouvernman napa larzan e zanmen i pou annan ase larzan an resours finansyel pou asiste tou bann

fermye, ki'n ganny afekte ek linondasyon.

Minis ou kapab dir nou ki'n arive avek sa proze ek SACOS inisye par Gouvernman kot bann fermye pou ganny, ki kapab ganny kouver anba en lasirans? Konmsi ki zot kapab, letan zot ganny afekte zot kapab de kontinyen zot prodiksyon? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis, wi.

MINISTER

FLAVIEN

JOUBERT

Mersi Onorab pou sa kestyon. Mersi Mr Speaker. Mr Speaker sa size lasirans i en kestyon ki mon krwar ti'n ganny prezante avek nou me nou ti'n prepar en repons pou li, en repons konplet.

Me selman mon ava zis eksplik Onorab vitman en morso sa repons ki mon'n prepare lo lasirans. *Scheme* pou Lasirans nou'n aktyelman ganny diskisyon avek bann konpanyen lasirans ki ti partisip ladan dan bann lannen ki'n pase.

Akoz *Scheme* pou Lasirans ti ganny arete akoz kontribisyon pa ti sifizan e ti napa ase en bon partisipasyon ladan.

Nou'n ganny diskisyon avek konpanyen SACOS e konpanyen *H. Savy Insurance*. Resaman nou'n kapab ganny en laranzman e *H. Savy Insurance* in dakor pou li *lead* sa *process*. E nou'n arive etabli en laranzman pour ki ferme i kapab ganny asiste anba en nouvo lasirans, ki nou pe ekspekte i pou vin an plas dan trwazyenm kar sa lannen.

E nou pe esper konpanyen *H. Savy Insurance* pou li komans fer bann travay piblisite, pou nou kapab atir bann latansyon bann ferme pou zot partisip dan sa lasirans. Sa *Scheme* Lasirans pou ganny kouver part 3 konpanyen i pour *H. Savy*, SACOS e osi *Alliance Insurance*.

So nou ekspekte ki dan trwazyenm kar sa lannen nou a kapab komans fer sorti bann lenformasyon pou bann ferme. E nou a kapab osi travay avek zot pou ankouraz zot. Petet atraver bann lasosyasyon pou zot aktyelman partisip dan sa *Scheme Insurance*.

Sa nouvo *Scheme* i annan 2 keksoz ki'n azoute avek. I annan enn, i kouver *personal accident* ki i pa ti kouver avan, e lot i kouver serten lenfrastruktir ki osi pa ti ganny kouver avan anba *Scheme* oparavan.

Alor i en lasirans ki kapab bokou pli enteresan pou bann ferme sirtou par egzanp bann ki annan bann travayer etranze, akoz i pou kouver zot travayer osi. E nou ekspekte ki avan lafen trwazyenm kar nou ava kapab komans fer prosedir pou nou met sa lasirans an plas.

E zis pou remarke osi Onorab ki dan sa peryod 2021 dan Bidze Lazans e la Departman, i aktyelman annan en sonm ki'n deza ganny mete pour *co-finance* sa lasirans. Akoz Gouvernman in komet pou li pey 50poursan sa lasirans e son larzan i deza la dan Bidze.

Alor lo nou kote i mank zis fer piblisite, atir bann ferme e anmenn sa lot bout e apre lasirans ki kapab demare deswit apre. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Aglae.

HON EGBERT AGLAE

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis avek ou delegasyon. Minis dan sa man laliny ou larepons, etandonnen i nou konnen poudir nou pe fer sanzman, pe fer fas ek sanzman klima e bann evantyalite i pou pli okouran.

Eski dan sa laliny Minis zot pa pe konsider, Gouvernman pa pe konsider pou etabli en *sort of* en fon, pou kapab ed sa bann ferme en pe parey ozordi ou annan sa *Livestock Trust Fund*, me selman ler ou pe koz lo *livestock* bann ferme ki pe fer bann lezot kalite aktivite lagrikiltir ki pa tonm anba kategori *livestock* zot pa pe neserman benefisy.

E eski zot pe konsider osi pou an vi ki lenportasyon lavyann i annan en taksasyon lo la, eski kot i konsern lezot prodwi lagrikiltir ki pa relye ek *livestock* osi, i kapab antre dan sa *genre*, pou kapab anmas en pe larzan osi dan sa letan difisil pou kapab ed sa bann ferme ki zot, zot pe prodwi dan later? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis, wi.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Onorab pou sa kestyon. Mersi Mr Speaker. Mr Speaker konsernan benefis ki *Livestock Trust Fund* i anmennen, *Livestock Trust Fund* i annan en konponan ki kouver lenfrastruktir ek bann proze.

E sa bann lenfrastruktir i pa zis pou bann ferme ki fer

livestock, menm si nou pe koz *Livestock Trust Fund* akoz larzan pe ganny anmase lo lenportasyon lavyann dan pei. Sa bann prose i bann proze ki benefisy tou dimoun, par egzanp proze drenaz, pardon irigasyon, poze semen eksetera.

Alor benefis *Livestock Trust Fund* i al pour tou bann ferme dan bann rezyon kot proze i ganny fer. Me selman kot i konsern sa propozisyon pou annan en fon pou asiste ferme, mon toutafe dakor avek Onorab ki i kapab ganny etabli. E i kapab ganny servi ou asiste bann diferan ferme dan serten sikonstans.

I annan bann demann ki nou'n fer avek Minister Finans;- par egzanp pou demann zot eski nou kapab dan serten sikonstans siport serten ferme, direkteman avek bann fon ki nou annan ki aktyelman la nou napa ditou, akoz nou pe servi bokou pou *subsidize animal feed*.

Me sa i en keksoz ki in ganny diskite e nou ava gete si vremen nou kapab dan le fitir trouv en lot fason, pour amelyor sipor ki nou anmenn kot bann ferme.

Me selman en nouvo fon mon pa konnen si i pou fezab oubyen non, petet nou ava gete ki mannyer nou kapab grandi

sa bann sipor ki nou deza annan la, pou fer sir ki bann fermye i ganny en bon lasistans.

Lo nivo enternasyonal i annan bokou demann pour etabli bann fon *Contingency* parey nou dir pou bann size ki annan pou fer ek bann klima ek dezas. Me sa mon krwar i kapab ganny adrese lo en fason pli larz ler nou koz bann mezir ki nou bezwen pran koman en pei pou adres bann size klimatik an mezir keksoz i devlope. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Cosgrow.

HON WALLACE COSGROW

Mersi Mr Speaker. Minis enn bann petet bann rezon, bann fermye ki pe ekoute i ava dakor.

Enn bann rezon aköz sa lasirans pa ti neserman pe performen, sete aköz bokou fermye ler ti ariv bann dezas *or* bann *issues* lo zot laferm, zot pa ti neserman ganny kouver aköz sa lasirans ti ganny term koman en *Disaster Insurance*.

So i ti bezwen ganny deklare koman en *disaster* pou fermye ganny asiste, e ti dekouraz zot bokou. Eski sa nouvo lasirans ki petet ou pe vin avek la, zot pe vin avek pou osi en *Disaster Insurance*, ouswa i pou kapab *cater* pou

bann *local events* ki arive, par egzanp lo en laferm ki pa neserman en *national event*?

Epi Minis en propozisyon, ti annan en lot kote sa *coin*, ti annan en propozisyon ki Gouvernman i met en larzan dan Bidze tou le lannen, parey zot pe fer la koman sa *50percent* kontribisyon.

Me selman Gouvernman i met en larzan dan Bidze e i fer en *Scheme* Lasirans avek bann lakonpanyen lasirans kot i pey en *premium* an zeneral pou en lasirans. E si i ariv en dezas, parey la ou'n dir R16milyon Gouvernman, i al kot lasirans e i *claim* e i distribye en pti pe avek bann diferan dimoun ki'n ganny afekte.

Sa ti en kote sa *coin* ler ti pe diskit lasirans. *Now*, petet pa ti tro, tro ganny faver aköz ti napa kontribisyon fermye ladan. Me solman eski Minis ou krwar poudir sa i en posibilite ki zot kapab gete *coming* dan le fitir? Mersi. mon pe propoze mwan.

MR SPEAKER

Mersi. Non, non, non, son kestyon i annord napa problem. Kontinyen Minis.

MINISTER JOUBERT

FLAVIEN

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou sa kestyon an 2 morso.

Dan lepase bann *case* ti ganny konsidere koman *disaster*. Parey mon'n eksplike letan nou'n diskite avek lakonpanyen lasirans i annan serten bann kouvertir ki nou pe vwar anba sa nouvo *Scheme* Lasirans, ki nou pe ekspekte i pa pou ganny konsidere koman en *disaster*.

Par egzanp letan nou pe koz *personal accident*, normalman i pa ganny konsidere koman en, ou pa bezwen deklar en dezas pou ou kapab *claim* en aksidan ki'n arive avek okenn dimoun.

Alor mon mazine e nou ava diskite byen avek sa bann lakonpanyen lasirans, ki i annan bokou plis fleksibilite dan sa *Scheme* Lasirans ki pe vini, pour ki nou kapab asire ki i annan en bon kouvertir pou bann fermye.

Kot i konsern en lasirans en pe an gro, parey ou pe dir ki Gouvernman i peye avek bann konpanyen pou li kapab kouver tou dimoun, sa mon krwar i en keksoz ki i kapab ganny diskite nasyonalman.

Me selman i pa en size ki nou'n diskite e an mezir ki nou devlop nou lo kote lasirans nou ava gete ki mannyer keksoz i

kapab ganny aranze. E si nou bezwen konsider en lasirans an gro mon krwar i pou enportan pou met li an plas.

Me selman nou pou bezwen fer sir ki kontribisyon tou dimoun ki pe benefisye dan sa *Scheme* i pa kapab vin en keksoz ki ganny mete zis par Gouvernman.

Si nou pe koz en lasirans an gro pou tou fermye alor tou dimoun fodre i kapab kontribye e la prezan nou ava vwar en fon ki kapab ganny servi pou siport tou dimoun letan nou annan dezas. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Nou a pas lo prosen kestyon e vi ki panel apropiye i la devan nou, nou pou pran en kestyon *Question Without Notice* sorti kot Onorab Conrad Gabriel. Onorab.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Nou a pas lo prosen kestyon e vi ki *panel* apropiye i la devan nou, nou pou pran en kestyon. *Question Without Notice* sorti kot Onorab Conrad Gabriel. Onorab.

HON CONRAD GABRIEL

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou dimoun ki a lekout. *Welcome* Minis ek ou *panel*. Mon kestyon i deroul koumsa: -

Swivan lanons ki 2 zensek ti'n ganny detekte dan Kargo Terminal lo *L'aéroport* Pointe La Rue e apre bann mezir ki Lazans Nasyonal pour Biosekirite ti pran; -

Eski Minis pour Lagrikiltir i kapab donn en lesplikasyon, ki bann aksyon ki son Minister in annan lentansyon pran, an relasyon avek sa sityasyon? Ki rezilta bann analiz prensipal ki zot in fer e eski sa bann zensek pour koz okenn problem dan Lanvironnman Sesel? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Ale en pe lord silvouple. Minis ou a adres kestyon Onorab.

MINISTER **FLAVIEN**
JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestyon. Mr Speaker sa de zensek ti ganny trouve avek kargo fri ek legim ki sorti lo vol *Turkish Airline TK748* ki ti ariv Sesel Mardi le 20 Zilyet anviron 11er 5bomaten.

Pandan ki bann zofisye Biosekirite ti pe fer verifikasyon dokiman lenportasyon, fri ek legim, e avan ki lenspeksyon ti ganny fer *staff Air Seychelles* ki travay avek kargo ti enform sa bann zofisye lo prezans zensek

dan kargo sorti dan *Turkish Airline*.

Sa de zensek ti ganny vwar pe sote dan en bwat. Ki ti annan ...

(laughter)

MINISTER **FLAVIEN**
JOUBERT

Mr Speaker sa de zensek ti ganny vwar pe sote dan en bwat ki ti annan melon ladan. E tou lede ti ganny atrape e met a latansyon Lazans Biosekirite pour idantifikasyon.

Sa de zensek ki ti ganny atrape ti resanble sotrel. Ki en pes dan lagrikiltir e pour sa rezon zofisye ti donn lord pou ranforsi mezir biosekirite, avek bi pou anpes okenn lezot sa zensek ki kapab prezan e vivan sove.

Enn bann mezir biosekirite ki ti ganny aplike tou deswit, se pour konpletman ferm sa fasilite kargo kot sa pes ti'n ganny entersepte, pour fasilite lenplimantasyon lezot mezir kontrol.

Aprè ki sa fasilite ti'n ganny fermen konpletman lazans ti deploy plis zofisye, ti deplway plis zofisye pou fer lenspeksyon entansif lo sa bann kargo fri ek legim e osi sa fasilite kot bann kargo ti ganny stoke.

Sa bann mezir ki lazans in anfori, ti anfori ti anliny avek Seksyon 6 e 108 Lalwa Biosekirite ki permet enplimantasyon en *Biosecurity Emergency Response Plan* pou kontrol e elimin okenn pes o pli vit posib.

Lazans Biosekirite ti osi enform Lotorite Lasante koman enn son partener kle, dan lenplimantasyon kontrol Biosekirite, lo pwen larantre dan pei.

Sa de antite ti dakor pou, ti tonm dakor pou zot *fog* ouswa firmiz sa *cargo area* e osi an deor. Apre *fogging* sa bann zofisyè Biosekirite ti fer lobzervasyon entansif pou vwar si okenn sa bann zensek ti ankor prezan.

E sa lobzervasyon ti montre ki ti napa okenn zensek prezan. Lenspeksyon entansif ti ganny repete lanmen anndan *cargo area* e osi dan son zalantour. Me ti napa prezans okenn zensek.

Sa vol ti enn direk sorti Latirki pou Sesel ki ti enkli pasaze e kargo abor. Ti annan apepre 7 tonn legim ek fri e osi 343 kilo prodwi lavyann abor.

Ti annan apepre 32 diferan varyete fri ek legim sorti kot 5 diferan fournisseur Tirk, enporte par 4 diferan enportater Sesel.

Rezilta preliminar i montre ki sa zensek pa ti en sotrel, me ti en lespes grele koni koman en *white faced bush cricket*. Sa bann grele pa ganny trouve koman en pes danzere, e i bon note ki Sesel i osi annan diferan lespes en pe similar. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Siplemanter Onorab, Onorab Gabriel. Mikro Minis. Mersi.

HON CONRAD GABRIEL

Minis eski in annan en *complete pest risk analysis* ki'n ganny fer avek Latirki silvouple? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pour sa kestyon. Mr Speaker apre ki sa bann lensidan in ganny, in arive, Lazans Biosekirite in osi anvoy bann notis kot Lotorite Tirk e osi kot *Turkish Airlines*.

E i annan demars pou fer en *pest risk analysis* e baze lo rapor ki bann dimoun sorti La Tirk pou anvoy kot nou, nou pou osi etabli nivo sekirite ki nou devret adopte an relasyon avek Latirki.

Sa i pou, i pou fer ki, nou pou bezwen pran bann prekosyon si vreman nou vwar ki i annan en gro risk. E sa bann prekosyon i pou enkli lenspeksyon tou kargezon ki sorti Latirki. E osi i annan lezot travay ki nou pe fer pou get bann landrwa kot bann prodwi pe sorti Latirki.

Akoz an relasyon avek en lot, en lot sityasyon, kot nou'n anvoy en demann pou nou evalye serten lezot landrwa, kot bann prodwi pe antre dan pei sorti Latirki. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. En kestyon siplemanter sorti kot Onorab Zialor.

HON NADDY ZIALOR

Mersi. Mersi Mr Speaker. Mersi Minis. Bonzour tou dimoun. Minis baze lo kestyon orizinal tou bann aktivite *tourism* i annan en kantite sa bann aktivite ki arive.

E Lazans Biosekirite i la pou li fer sir ki sa bann keksoz i ganny met anba kontrol. Alors sa ki nou pe vwar la i en ka. Me selman i pa sel ka ki'n arive. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi. Mersi Minis pou sa larepons konpreansiv ki nou'n gannyen. Mon annan en, de, enn pti klarifikasyon mon le demann ou.

Enn bann konsern ki'n souleve apre sa bann, sa size lenportasyon Latirki se otour size tomat. E nou konnen, en landrwa ki prodwi en kantite tomat se Praslin.

E pou lemoman dapre sa ki nou'n tande i annan en keksoz ki pe afekte tomat lo Praslin. Eski ou kapab dir nou si sa. Mon vwar i drol *MNA*, *MNA* pou Grand Anse Praslin in riye ler nou'n demann sa kestyon. Me...

MR SPEAKER

Onorab, demann ou kestyon silvouple. Ki ou pe rod *MNA*.

HON SEBASTIEN PILLAY

Eski ou kapab dir, nou Mr Speaker. Eski ou kapab dir nou Minis, aköz mon pe pran lenterer bann fermye Grand Anse Praslin osi.

Eski sa osi i annan en posibilite ki sa ki nou pe vwar Praslin i en pes ki'n vin atraver bann lenportasyon? E ki e ki konsekans pour en enportater ki ganny vwar ki i annan dan son, dan son *container* oubyen *whatever* ki i pe anvoye?

Si i ganny vwar ki annan serten, serten pes. Eski i annan serten penalti pou li anba, anba Lalwa ki Lazans Biosekirite i bezwen anmennen? E Minis, ladan menm mon krwar, solman mon le dir ki bann, bann zofisyè Biosekirite. Nou bezwen remersi zefor ki petet pandan tou sa lannen, nou ti'n kapab ganny afekte avek bokou plis pes.

Me mon santi poudir zot in fer zot travay so, zis klarifye sa pti pwen pou mwan *regarding* tomat e *regarding* konsekans. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi *Leader* Lopoziyon pou ou kestyon. Kot i konsern tomat, wi i annan serten konsern kot i konsern lenportasyon tomat Latirki.

E mon krwar i annan bann lartik ki'n deza pas lo kote tomat. Ti annan en evalyasyon ki ti ganny fer an 2017 par Lazans Biosekirite pou get risk, bann prodwi sorti Latirki, spesifikman tomat.

Ti annan en lareg ouswa en demars ki zot ti fer pou zot aplik, pou zot aplik permet tomat sorti lo zis de sours

Latirki. E sa i de laferm Latirki ki tonm dan de diferan rezyon. E apre sa ti annan en propozisyon pou refer sa evalyasyon pli tar.

Me selman apre ki'n arive dapre lenformasyon ki mon annan, se ki i annan serten derogasyon ki'n ganny permet e i annan tomat ki pe ganny, ganny sorti lo diferan landrwa Latirki.

E sa pou nou letan mwan mon'n get li, mon vwar ki i en pe en problem akòz nou pa kapab etabli en lareg apre nou fer, nou kontourn sa lareg. E ki mwan mon'n demann Lazans Biosekirite pou fer se, Ekri Latirki, refer sa evalyasyon pou lezot morso Latirki ki pa'n ganny kouver par sa evalyasyon, ouswa ki pa ti pas sa evalyasyon orizinal 2017.

E vwar si nou pou kapab enport tomat sorti dan sa bann lezot rezyon. E si risk i ba. E sa in ganny fer, demann in ganny fer avek Latirki e nou pe espere, nou pe esper en repons sorti lo lot kote.

Kot i konsern tomat Praslin. I annan en nouvo, lensidan ki'n arive avek pes lo Praslin, en lespes ki apel *tuta absoluta* ki vreman danzere pou tomat.

I annan en notis ki ganny mete dan Gazet e ozordi bann

zofisyé biosekirite enkli Sekreter Prensipal e Mr Stravens la akote mwan. Zot pou al lo lapres pou eksplik piblik e tou dimoun byen kler kwa ki pe arive, e ki bann mezir ki pe ganny met an plas pou nou kapab *contain* sa problemn lo Praslin.

Me selman Mr Speaker i bon nou note ki sa problemn nou pa krwar poudir i relye direkteman avek lenportasyon, nou pa ankor konnen.

Me selman i en lensidan ki in deza arive dan lepase e ki Lazans Biosekirite i ankor pe gete vremen kote son sours i kapab ete. Me nou pa, nou pa tro kapab lye li, nou pa kapab konekte li dan okenn fason avek lenportasyon ki'n kapab arive resaman sorti dan okenn pei. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Nou pou termin la avek sa kestyon e vi ki nou annan en sanzman mazer delegasyon. Pou larestan kestyon nou a pran nou poz la e nou a retournen 11er mwen 10. Mersi.

Delegasyon ki pe kit nou mon a remersye zot pou zot partisipasyon. E mon a swet zot bonn zournen e bon travay. Nou a pran poz.

(BREAK)

MR SPEAKER

Bon nou a rebran e mon a swet bonzour e byenveni bann zofisyé ki'n zwen Minis la. Nou annan Mr Philip Morin *CEO Public Utilities Corporations*. Mr Tony Imaduwa *CEO Energy Commission* e Mr Selvan Pillay *Director General Climate Change*.

E dan Galeri nou annan Ms Rebecca Lousteau-Lalanne *PS pou Climate Change*. Bon nou a rebran avek kestyon 46 e sa i pou Onorab Conrad Gabriel.

HON CONRAD GABRIEL

Mersi Mr Speaker. *Welcome* nouvo *panel*. Kestyon i al koumsa Minis: -

Etandonnen sityasyon problemn *sewage* ki'n egziste dan distrik Pointe Larue pour plizyer lannen, eski Minis i kapab enform nou Lasanble: -

a) Ki zefor son Minister pe fer dan imedya pour amelyor sa sityasyon dan Pointe Larue sirtou kot flat Mirabel, St Joseph e osi ex-Albert ki vremen deplorab e fer zabitan fristre letan gro lapli i tonbe?

b) Eski Minister oubyen Gouvernman pa kapab rod lasistans avek bann partener enternasyonal, atraver en don

pou aste rod meyer solisyon pou sa problemn? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker e mersi Onorab pour sa de kestryon. Mr Speaker kouvertir sistenm *sewage* dan Pointe Larue i tre limite e sa servis an se moman pe kouver zis bann lakaz dan rezyon Nageon Estate.

Apepre 167 lakaz i konekte avek sa sistenm e zot desarz in ganny transfer dan en stasyon tretman sitye pa tro lwen, La Pointe Larue menm ki annan en kapasite 300met kib par zour.

Pou kouver plis lakaz, nouvo tiyo pou bezwen ganny enstale e stasyon tretman pou bezwen ganny agrandi pou donn li en kapasite.

Mr Speaker parey Onorab in fer resorti dan son kestryon. I annan plizyer lannen ki Gouvernman pe sey planifye, e rod resours finansyer, pou enstal bann enfrastruktir ki ava deservi, non solman sa bann landrwa ki Onorab in nonmen, me osi lezot landrwa kot i annan en bezwen pou ganny kouvertir sistenm *sewage*.

Me Mr Speaker bann lenfrastruktir asosye avek *sewage*, i kout tre ser pou enstale. E se pour sa rezon ki pa'n annan tro gran progre pou enstal *sewage* dan rezyon Pointe Larue.

E menm kontrent i aplike pou lezot rezyon lo Mahé avek Praslin. Pou lenstan *PUC* i annan en *Master Plan* ki kouver Mahé, Praslin e La Digue avek sistenm *sewage*.

PUC osi in komisyonn en plan final konpreansiv avek en kou asosye pou enstal sistenm *sewage* dan Pointe La Rue.

E osi laplipar lezot landrwa e sa plan pou kouver rezyon sorti Pointe Au Sel ziska Anse Dejeuner. Enkli en nouvo stasyon tretman Pointe Larue. Zefor ki pe ganny fer la prezans se pou vwar kot nou kapab ganny resours finansyel pou nou komans fer, pou nou komans par refer sa stasyon tretman Pointe Larue e gradyelman met nouvo stasyon laponp e laliny tiyo pou al kot bann lezot lakaz.

Etandonnen ki sa bann landrwa ki'n ganny nonmen par Onorab i pli pre avek stasyon tretman. Alor lapros se konekte sa bann landrwa avan o fir e a mezir ki nou agrandi sa sistenm pou deservi plis lakaz.

Mr Speaker pou refer sa stasyon tretman e pou enstal nouvo enfrastriktir pou ariv kot sa bann lakaz ki Onorab in nonmen i pou kout apepre R119milyon.

Mr Speaker mon pe osi enformen ki, nou deza an kontak avek *PMC - Property Management Company*, Pou regarde ki mannyer nou kapab fasilite bann mezir ki a kourt term pou ed sa bann zabitan dan bann *estate* ki'n ganny nonmen.

Nou apresye ki akoz napa en sistenm santralize dan sid, *PMC* in investir dan serten ka dan bann *mini sewage treatment plants* ki annan, en kou, ase *significant*.

PMC i deza pe enplimant en plan travay avek kontrakter pou ponp desarz ki'n akimile dan bann diferan *sewage treatment plants*. I arive ki *PMC* i osi bezwen demann sa bann kontrakter pou ponp bann desarz an deor sa plan travay.

I pa fasil pou estimen kan ki bann *STP* pou plen. Alor demann, i depan lo desarz e konsonmasyon delo lo bann *estate*. E sa i en kou an plis. *PMC* pe osi fer en travay pou regard, pou regarde ki sa bann lezot opsyon *design* pou kapab ganny servi pou *septic tank*,

pou ranplas sa bann sistenm oparavan.

Ki *dry pit* ek *soakaways* ki Minister Lenfrastriktir in konstrir, *PMC* pou partaz sa travay avek nou e *PUC* pou kapab fasilite en sistenm pli efikas.

Nou pou al lo dezyenm kestyon Mr Speaker. Konsernan sa dezyenm kestyon Mr Speaker kot Onorab pe demande, si Gouvernman i kapab rod lasistans avek bann partener enternasyonal?

Mr Speaker i annan 3an desi ki *PUC* e Gouvernman pe sey rod, pe sey fer zefor pou ganny lasistans enternasyonal atraver *loan*, pou enstal bann lenfrastriktir dan rezyon Pointe Larue e lezot landrwa.

Bann labank par egzantp *Kuwait Fund* ek *African Development Bank*, in deza montre zot lentere dan lepase pou zot asiste avek sa bann proze atraver bann *loan*.

Me lefet ki annan en platform lo lakantite *loan* ki pei i kapab pran, Alor i pa'n annan gran progre pou *PUC* kapab ganny *loan*, pou li antreprann sa bann proze dan La Pointe Larue, e osi lezot landrwa.

Dan konteks spesifik Pointe La Rue kot Onorab in fer referans, *PUC* e Gouvernman i ava bezwen vwar dan bann

Bidze fitir, si i annan en posibilite pou komans enkli finansman pou lenplimantasyon proze pou kouver sa bann landrwa an kestyon. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Siplemanter Onorab Gabriel.

HON CONRAD GABRIEL

Mersi Mr Speaker. Minis ki nou'n fek ouver Anonim View Estate, mon krwar i pe ganny son prop, son prop tretman. Zis sizere petet eski ex- Albert petet pou lemoman pa ti a kapab konekte ansanm ek sa? Or zis eksplik nou en pti pe lo la, silvouple? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Wi Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou sa, sa kestyon. Mr Speaker Anonym View Housing Estate si mon rapel byen letan mon'n get son bann detay, i en, bann *blocks of flats* parey zot dir. I bann landrwa ki kot bann apartman i en pe konsantre.

E in annan en sistenm tretman *sewage* ki'n ganny enstale. E parey nou'n dir

normalman sa bann, sa bann tretman, sa bann stasyon tretman zot kou i ase eleve.

Pou ex-Albert i pa neserman, non i osi i bann *blocks of flats* si mon rapel byen? Onorab, ou kapab konfirman avek mwan. So i pou posib pou fer li, san ki ou bezwen al fer en gran, en gran *network* tiyo.

Me selman i pa ti'n ganny planifye dan lepase. Me mon panse sa i enn bann solisyon ki kapab ganny anmennen anmezir nou ale, i pa zis pou sa bann *estate* ki nou pe koz lo la. Me plizyer bann landrwa kot nou vwar bann *unit* rezidansyel i konsantre dan en pti landrwa.

E kot bann sistenm *soakaway*, *septic tank* i ganny *overload*. Alors sa i en bann keksoz ki pou bezwen ganny pran an kont. Byensir, prenon kont finansman ki *available*.

Akoz san ki, si nou napa finansman sa bann keksoz pa pou kapab ganny fer e sa bann *plant*, sa bann sistenm tretman normalman i pa ganny, i pa en keksoz ki kapab fabrike lokalman ou bezwen enport li.

E nou konnen ki sityasyon larzan e lenportasyon aktyelman. Alor i enn bann keksoz ki bezwen ganny konsidere dan, lefitir e osi prenon kont irzans sityasyon.

E nou konnen poudir sa bann apartman i annan bokou zot e i posib ki sa sityasyon i kapab agrave. E alor i bezwen ganny mete koman en priyorite dan lefitir. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. E nou avans lo prosen kestyon. 47 Onorab Churchill Gill.

HON CHURCHILL GILL

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker, bonzour Minis ek *panel*. Bonzour tou Manm e tou dimoun ki pe ekout nou.

Donnen lakantite devlopman ki pe arive dan Sesel espesyalman Mahe, Praslin ek La Digue, eski Minis i kapab dir Lasanble si *PUC* i annan ase kapasite pou kapab furni tou sa demann pou elektrisite ek delo pou tou sa bann devlopman: -

1) Ki program *PUC* lo en baz lonterm pou ogmant son kapasite distribisyon elektrisite ek delo pou tou kalite biznes, lakour prive dan en fason efikas menm si nou konnen ki devlopman pou kontinyen dan pei?

2) Ki groser lenvestisman ki *PUC* i anvizaze fer pou reponn tou sa bann demann lo en plan lonterm pou tou le trwa zil? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou de kestyon. Mr Speaker kot i konsern premye parti sa kestyon.

PUC i annan sifizaman kapasite pou li furni servis delo, elektrisite ek *sewage* lo en baz kourt term. Savedir demann pou sa lannen avek lannen prosen.

Nou eksepte ki demann pou delo, elektrisite e *sewage* pou kontinyen ogmante, menm si lannen pase e sa lannen nou'n vwar to demann in en pe ralanti.

Pou *PUC* kapab satisfere sa bann ogmantasyon dan demann ki i pou ekspekte, *PUC* bezwen i kontinyen avek son bann gran program lenvestisman. E sa i en keksoz ki Gouvernman i bezwen ganny kontinyen, kontinyen konsider avek *PUC*. E i annan bann diskisyon ki deza Ankour avek *PUC* lo sa size.

Baze lo sa trwa *Master Plan* ki annan elektrisite, delo e sanitasyon, bann program lenvestisman an gro ki *PUC* i annan i *comme* swivan: -

-Pou elektrisite, lenvestisman pe deza ganny fer dan en sistenm transmisyon elektrisite 33 kilovolt pou sid Mahé.

-Apré sid Mahé i annan plan pou investir tre prosennman, dan en sistenm transmisyon elektrisite 33 kilovolt e sa i pou nor Mahé.

-I annan plan pou investir dan en trwazyenm kab ant Praslin ek La Digue e amelyor sistenm distribisyon lo Praslin ek lo La Digue.

-Ogmant kapasite prodiksyon elektrisite lo Mahé par lenstalasyon nouvo zenerater. E sa i bezwen ganny fer dan limedya.

-Ogmant kapasite prodiksyon elektrisite lo Mahé par enstalasyon en nouvo stasyon elektrisite pou satisfè demann lo en baz lonterm.

-Ogmant kapasite prodiksyon elektrisite lo Praslin dan bann lannen ki pe vini pou satisfè demann lo Praslin ek La Digue.

Delo:

Lenvestisman pe deza ganny fer pou ogmant kapasite danm La Gogue e sa nou tou konnen. Apré La Gogue i annan plan pou investir dan en danm Grand Anse Mahé e danm Laplenn Hollandaise Praslin si

sityasyon finansyer *PUC* i permet.

Lenvestisman pe deza ganny fer dan bann stasyon tretman delo avek en bi pou ogmant efikasite e kalite delo ki ganny prodwir.

Lenvestisman pe deza ganny fer pou ranplas bann vye tiyo e enstal bann nouvo en pe partou lo Mahé, Praslin ek La Digue, pou permet *PUC* ogmant lefikasite son rezo distribisyon delo.

E kot i konsern delo:

Met plis desalinasyon si lenvestisman dan bann danm pa kapab materyalize.

Kot i konsern sanitasyon, sewage:

Lenvestisman pe ganny deza fer dan en sistenm tretman pou La Digue. Lenvestisman pe deza ganny fer pou refer sistenm *sewage* Providence. E detrwa stasyon laponp dan zanviron, enkli ranplasman bann tiyo.

Si sityasyon finansyer *PUC* i permet, i annan plan deza pou kontinyen avek lenvestisman dan sistenm *sewage* lo Mahé ek Praslin.

Kou total lenvestisman Mr Speaker,

Pou elektrisite i R2.879bilyon, delo R1.469 bilyon avek *sewage*

R2.438bilyon, ki fer en total R6.787,637,770. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Wi kestyon siplemanter Onorab Gill.

HON CHURCHILL GILL

Mersi Mr Speaker. Minis ou a dakor ek mwan ansanm ek Mr Morin ki in ler petet pour Gouvernman ou Minister annan en konversasyon avek Minister Later ki Biro *Planning* i tonm anba li.

Kot i annan en serten konversasyon lo lakantite devlopman ki pe pran plas petet a en serten, meton nou dir 10an en legzanp.

E kot *PUC* osi i kapab annan sa, sa *foresight* ki i ava ed li pou li kapab fer sa bann devlopman ki nesesser.

Rezon ki mon dir sa aköz, tou sa ki ou'n dir sa R6bilyon ki ou dir. I en gro lenvestisman e i pa en lenvestisman ki ozordi nou kapab zis ale, lo *market* nou gannyen. I en, i en groser lenvestisman ki i bezwen ganny fer lo lonterm.

Alors mon krwar en premye pa ki nou devret fer, se Minis dir nou si zot in deza fer komans, fer sa konversasyon pou kapab vreman annan en *trace* lakantite devlopman ki nou pe al annan, a en serten

kantite 5an, 10an disi pou ede planifye?

Dezyenm Sesel osi i annan sa programm pour kapab *achieve* 30poursan kapasite *renewable energy*. E sa nou konnen i pa en keksoz ki pou ariv demen. E an relasyon ki ler pe travay lo la, pou nou kapab ganny sa *renewable energy*, sa kantite.

Ozordi i kler ki tou sa bann envestisman ki pe ganny fer pou *renewable energy* i mazorite etranze. E sa 30 poursan i sipoze pou *compensate* ki *PUC* i kapab furni.

Mon kestyon se, eski dan sa legzersis, dan sa travay ki annan pou fer, *PUC* pe mazin ki Seselwa, *sorry* Minister ek *PUC* pe mazine ki Seselwa i komans ganny *train* dan *renewable energy*, pour ki ler tou sa bann lenstalasyon in fini ganny mete Sesel, *at least* kot i konsern *maintenance* i ava en travay ki a ganny fer par Seselwa.

E sa i ava ede pou redwir lakantite *forex* ki pou sorti ler nou annan nou prop Seselwa ki kapab fer sa. Ziska ler ki nou'n kapab *train* nou Seselwa pour zot kapab zot menm antre dan sa bann biznes *renewable energy*, dan plas petet

konpanyen etranze parey pe ganny fer pou lemoman.

Aprè mon trwazyenm keston se, *PUC* i deza annan en bon pe komitman finansyel pou danm La Gogue. Aprè lezot proze mazer ki *PUC* pe antreprann ozordi.

Donnen sa kantite lenvestisman ki nou santi ki *PUC* pou bezwen fer pou *attend* sa bann lobzektif ki Minis in eksplike, ozordi sa groser komitman ki *PUC* i deza annan, eski *PUC* pou kapab al angaz li dan bann *major loans*, bann *major credits*, dan bann avan 5an?

Petet donn nou en nide, ou groser lenvestisman ozordi. Kan ki i pou annan en pe lespas pou ou kapab al pran gro lenvestisman ankore?

Sa i ava donn nou en nide si nou program i pou kapab ganny fer atan, oubyen si petet si ou pa pou, ou napa lespas pou al pran fer gro lenvestisman la.

Then petet nou devret komans mazin lo sa premye pwen ki mon'n fer sorti, petet lo sa kantite laprouvasyon *Planning*. Petet la i ganny fer lo en baz priyorite a en serten pwen, pou nou kapab *cope* ek sityasyon. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis ou a reponn keston *please*.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou sa trwa pwen, sa trwa keston ki ou'n leve. Mr Speaker kot i konsern konversasyon avek *Planning* pou nou, fer en previzyon ouswa en *forecast* bann devlopman ek zot bann demann.

Dan plan *PUC* son *Paster Plan*, i deza annan bann prozeksyon ki deza ganny fer. Me byensir letan sa bann plan pe al ganny met an plas. Normalman i annan en revizyon sa bann nimerò ki nou'n mete ladan, pou vwar si i akorde avek larealite. E sa i en keksoz ki *PUC* i kapab fer ansanm ek son bann dimoun kapab konsey li.

Kot i konsern program *renewable* e target pou bann lenerzi renouvlab dan pei. Byensir i annan en mankman kot i konsern lenerzi renouvlab, i mank nou bann teknisyen, bokou bann dimoun ki vreman kapab travay lo sa bann sistenm.

E sa en diskisyon ki nou'n gannyen avek *PUC*, Komisyon Lenerzi. E i enn nou bann target, dan sa demars pou nou

amelyor lenerzi renouvlab dan pei, ogmant lenerzi renouvlab.

E nou target se osi pou nou form bann dimoun, akoz nou bezwen fer sir ki nou annan ase teknisyen ki pou kapab pran sa bann travay. E fer zot ganny met an plas sa bann sistenm fer zot ganny met an plas.

E osi travay avek bann konpanyen ki deza la ek bann diferan sistenm ki egziste pou fer mentenans lo sa bann sistenm.

Alors sa i en target ki'n deza koz lo la. E i dan nou plan e letan nou'n soumet nou *Nationally Determined Contributions*, nou'n mete sa koman enn bann target pou nou fer formasyon bann dimoun dan lenerzi renouvlab Sesel.

Me selman i annan en keksoz Mr Speaker, ki Onorab in leve se bann dimoun ki pe investir dan sistenm renouvlab, se bann etranze.

Letan nou pe get li nou, i annan en kantite posibilite pour lokal investir dan sistenm renouvlab.

Ki nou, nou, nou ti a voudre vwar se ki nou met an plas en sistenm, en kad administrativ, en kad legal, en kad teknik, pour ki nenport ki dimoun i kapab vini investir

son prop larzan dan sa bann sistenm. E konekte avek *grid* piblik ki egziste.

Alor i pou dan lentere nou tou, pou nou fer sir ki i annan plis lokal ki konpran sa bann sistenm. E ki kapab investir e osi mannye sa bann sistenm. E i pa ava zis en sityasyon kot ou ava annan plis etranze dan sa sistenm.

Akoz i pa tro difisil pou nou bann dimoun ki teknikman kapab konpran sa bann sistenm, e fer marse.

Kot i konsern lenvestisman *PUC*, byensir, lenvestisman *PUC* i pou gro dan lefitir parey mon'n dir R6.7bilyon. Pou nou kapab konsider nouvo *loan* pou *PUC*, nou bezwen get pei an antye.

PUC i ganny limite par sityasyon Nasyonal kot i konsern plafon ki annan pou fer avek, avek *loan* ki pei i kapab pran. E *PUC* i pa kapab ale lo li menm e pran en *loan* endepandan avek Gouvernman.

Alor i bezwen travay dan menm kad avek Gouvernman e fer ki son bann *loan*, i osi tonm an ankor avek sa ki Gouvernman i dir i kapab pran, a okenn moman.

E nou konnen la aktyelman, pei i pa tro dan en leta pou li pran bokou nouvo

loan. Me nou krwar ki anmezir keksoz i amelyore. E nou swete ki i amelyore i ava annan sa posibilite pou *PUC* fer bann demars pou li ganny adisyonnell larzan, pou li kapab met sa bann lenvestisman an plas.

Akoz sa bann lenvestisman pou vin pli enportan anmezir ki lannen i ale.

Dan demars ki *PUC* in fer aktyelman, in an konsiltasyon ek par egzanp *African Development Bank* e i deza annan bann loportinite ki la, pou li kapab prete larzan.

Me byensir nou bezwen met sa an akor ek sa ki Gouvernman i pou dir li lo sa size. E parey mon'n dir nou an diskisyon avek *PUC* pou nou tonm dakor lo son fitir plan. E met sa an akor ek pou Gouvernman.

I annan en pwen osi ki mon krwar i enportan kot i konsern lenvestisman *PUC* se tarif e tarif in toultan la koman en size ki'n ganny diskite a plizyer repriz.

E pour ki *PUC* i kapab kontinyen mentenir son lekor e annan larzan pou li investir, i bezwen fer sir ki son tarif i korek e ki son tarif, i anmenn li serten reveni, ki kapab ed li pou li kontinyen fer sa bann travay

fonksyonnen, sa bann keksoz fonksyonnen.

Letan nou met *on* nou lalimyer kot lakaz, nou ti a voudre ki i annan kouran e ki lalimyer i aktyelman marse, nou bann lekipman i marse.

E i pou enportan ki nou osi, get tarif dan lefitir anmezir ki nou konsider tou bann opsyon ki *PUC* i kapab pran pou li kapab asire keksoz i fonksyonnen, e ki i kontinyen kapab investir. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi. Mon pou pran kestyon detrwa Manm pou en pe letan ki nou annan. Onorab Waven William. Premye, silvouple en kestyon siplemanter e pa fer long *statement*, pou ariv lo la.

HON WAVEN WILLIAM

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker mon anvi demann Minis, par lefe ki ansyen Gouvernman ti pe met en pti pe lanfaz lo transform lafason ki nou *supply* lenerzi elektrisite atraver, par *fossil fuel* pou servi *LNG gas*.

Eski sa proze i ankor Ankour, ouswa baze lo evalyasyon Sesel pa pou kapab anbank lo la?

E dezyenmman eski sa ...

MR SPEAKER

En kestyon Onorab. Annou pran en kestyon. Mersi. Minis.

MINISTER **FLAVIEN**
JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pour sa kestyon. Parey ou'n dir, sa, sa pwen in deza ganny diskite dan lepase. E i enn bann opsyon ki lo latab e ki ankor an diskisyon.

Nou bann dimoun pe get dan son bann detay, e zot pe get osi lefitir ki mannyer keksoz pou ale, an relasyon avek bann size ki annan pou fer avek efikasite, fonksyonman lekipman, emisyon dan ler. E si pou an akor avek nou bann komitman ki nou'n fer enternasyonalman.

E bann konversasyon ki mon'n gannyen ek *PUC* i montre poudir i ase prometan. Me selman i pa ankor nou pa ankor ariv dan en pozisyon kot pei i kapab komet lo sa pwen.

Me i en keksoz ki i en opsyon enteresan pou pei, ki nou ava kontinyen diskite. Mon mazine i pou osi ganny anmennen a latansyon bann Manm Lasanble Nasyonal si en desizyon pou ganny pran lo la. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Woodcock.

HON WAVEL WOODCOCK

Mersi Mr Speaker. Minis an vi ki ou'n mansyonn proze danm Laplenn Hollandaise, sa en proze ki'n ganny bokou diskisyon la dan lepase.

Annefe ti menm annan en donasyon ki Gouvernman Zapon ti fer tiyo, kanmiyon e plizyer lezot keksoz ki apre nou pa konnen kote sa bann materyo in ale.

Me resaman ti annan en negosyasyon, kozri pou relans sa proze, me ti annan en pe konsern *PUC* e avek *SLTA*. Akoz i annan en proze semen ki pou pas Pasquere, Laplenn Hollandaise.

Mon kestyon i eski sa negosyasyon avek *SLTA* in ganny fer, pour fer sir ki kot sa semen i pase pou napa okenn konfli ant *SLTA* avek *PUC*? Mersi bokou.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER **FLAVIEN**
JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pour ou kestyon konsernan danm Laplenn Hollandaise.

PUC i enform mwan ki zot an diskisyon avek Lazans Transpor lo Later. E ki annan en gran posibilite ki sa size, ki

ti an diskisyon ant zot ant sa de parti, i kapab ganny rezourd. E ki evantyelman zot a kapab tonm dakor lo en pozisyon e komans sa proze byento. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Labonte.

HON ANDY LABONTE

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis avek *panel*. Mon kestyon i baze lo *sewage*;- Minis eski *PUC* i annan en plan, oubyen en program konpreansiv - en pe parey zot annan pou koneksyon delo ek elektrisite, pou fer sir ki prezans *sewage* bann lakaz ki pa konekte.

Me kot i annan en prezans *sewage* sa bann lakaz oubyen *housing estate* i kapab ganny konekte avek sistenm santral? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis wi.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestyon kot i konsern *sewage*. Wi an prensip i annan bann lareg ki obliz bann dimoun ki dan bann rezyon, kot i annan koneksyon *sewage* pou zot fer li. Pou zot konekte avek sistenm santral *PUC*.

Dan serten ka *PUC* in aplik sa bann lareg e in fors bann dimoun pou konekte. E sa i en keksoz ki anba Lalwa sa en?

Me *PUC* osi i annan son bann limitasyon, akoz i annan serten landrwa kot i bezwen azout bann brans, pou kapab anmenn sa koneksyon lo balizaz bann propriyete.

Akoz se sa pwen kot koneksyon i arive, se lo balizaz propriyete. E dan serten ka se sa bann ptipti bout koneksyon ki manke. E *PUC* pe fer bann demars pou zot kapab kontinyen aranz sa bann pti sistenm, e fer ki koneksyon i ganny konplete dan tou sa bann landrwa, pour ki dimoun ki bezwen servis, ki kapab ganny servis.

Akoz nou konnen par egzanz dan bann landrwa santral, later i limite. E i difisil pou kapab annan bann sistenm par egzanz *septic tank*, *soakaway*. E i ti a enportan ki nou kapab ganny sa bann koneksyon dan tou sa bann landrwa.

E apre osi nou konnen i annan plizyer landrwa kot ou pou pas bann ptipti laliny *sewage* pou konekte bann propriyete. I osi bann annan bann limitasyon lespas ki vini.

E sa osi parfwa i kree bann retar pou *PUC* kapab anmenn koneksyon kot tou dimoun. Akoz i annan plizyer travay ki bezwen ganny fer, ant *PUC* ek bann propriyeter pou kapab pas byen sa bann laliny pou konekte bann propriyete.

Me *PUC* i rekonnèt poudir i annan sa bezwen pou li fer li. E i en keksoz ki i pe travay lo la pou fer li ganny amelyore anmezir letan i ale. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Onorab Sophola.

HON NOLINE SOPHOLA

Mersi Mr Speaker. Minis dan ou proze devlopman, eski ou Minister pe mazin fer plis bann pti rezervwar, pou anmas delo lo La Digue? Akoz i annan plizyer bann pti sours ki ganny, kot delo i ganny gate, olye dan plas konsantre plis lo sistenm desalinasyon? Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou, pou sa pwen. *PUC* letan mon'n tyek avek zot, zot pe dir mwan poudir kot i

posib. Zot in fer sa bann pti, sa bann pti rezervwar.

Me sa bann pti, sa bann larivyer pa toultan ki ou ganny delo ladan, dan letan lasesres ou pa gannye.

Alor sa i en resours ki pa toultan, ki pa toultan la dan lannen antye. Lot keksoz se ki dan serten ka, sa bann sours, zot delo son kalite delo pa toultan ki i bon.

Alor nou bezwen fer sir ki sa ki nou pe anmase i en delo ki kapab ganny konsonmen, par lapopilasyon. E pa dan tou ka ki i posib fer sa.

Alor *PUC* si annan okenn landrwa ki vreman i pa'n kouver, mon krwar i a kapab ganny bann lenformasyon. Par egzantp, petet ou ti annan bann landrwa ki ou pe mazin lo la.

Me selman *PUC* in fer tou son posib pou li kapab map preski tou sa bann landrwa, e in esey konekte zot tou kot i posib e kot kalite delo i bon. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Nou pou pas lo prosen kestyon. Be mon konpran poudir lo, dapre mwan lalis nou pa pou bezwen Mr Philip Morin?

Donk mon ava envit li pou li fer son depar.

Nou a dir li mersi bokou leres zofisye i reste.

(MR PHILIP MORIN WAS EXCUSED FROM THE HOUSE)

MR SPEAKER

Prosen kestyon i 48 Onorab Gervais Henrie.

HON GERVAIS HENRIE

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou dimoun.

Kestyon 48 i lir koumsa: - Eski Minis responsab pour Sanzman Klima i kapab dir Lasanble Nasyonal, ki zistans son departman in arive avek plan pou enstal pano fotovoltaike lo 41 lekol?

E osi azout 800 lalimyer pour semen atraver sa Lagreman 30 milyon Yuan ki Sesel ti sinyen avek Gouvernman *La Chine* an Zanvyè? Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestyon. Mr Speaker anba Program *Solar School*, lekol lo La Digue ek Praslin in fini ganny zot sistenm soler.

Lo Mahé, Bel Eau ek Anse Etoile in annan zot sistenm. Komisyon Lenerzi avek Departman Sanzman Klima ek Lazans Transport lo Later ek Minister Ledikasyon, Minister Zafer Etranzer, in fer diskisyon avek Gouvernman *La Chine* e osi fer *site visit*, pou finaliz plan pou sa proze anba sa lanvlop lasistans.

Avek finansman ki nou'n resevwar, avek Gouvernman *La Chine* sa bann lekol swivan pou resevwar en sistenm soler. Sa i lekol La Rivière Anglaise, Lekol Beau Vallon, Liniversite Sesel, Beau Vallon Primer, Mont Fleuri Primer, Glacis Primer, Mont Fleuri Segonder, La Misère Primer, Grand Anse Mahé Primer, Baie Lazare Primer, Cascade Primer, Sant Formasyon Maritim, Sant pour Lenstiti Teknolozi, Lekol *Advance Studies (SALS)*, Lekol pou Letid Lasante ek Sosyal, Perseverance Primer, Anse Royale Segonder e Pointe Larue Primer.

En sistenm pou osi ganny enstale pou Departman Sanzman Klima ki baze kot ex-Klinik La Rivière Anglaise.

An plis ki sa, finansman ki nou'n resevwar pou osi al anver lalimyer semen. *Solar street light*, e en sistenm *solar hybrid*

avek batri pou Curieuse pou fer li vin 100poursan renouvlab.

Pou *solar streetlight*, inisyalmen ti pou annan pou 810 lalimyer avek batri. Parey nou ti ganyen dan lefase. Me apre diskisyon avek Komisyon Lenerzi ek Lazans Transpor lo Later, lakonpanyen Sinwan ki pe enplimant sa proze, in agree pou sanz konponan sa aktivite pou reflekte nou demann.

E prezan nou pou ganny 900 *semi-split solar LED street light* pou ranplas bann deza an plas. E bann lalimyer pli efikas, ek bann lalimyer pli efikas ek san *solar integrated LED streetlight* pou nouvo lalimyer semen.

I bon mansyonnen ki anba sa lasistans ek korperasyon Sesel pou osi benefisyè avek 10 bisiklet elektrik. E lasistans teknik sorti kot bann eksper Sinwan, pou ed Gouvernman avek serten aktivite, parey formilasyon *Policy* ek *planning*.

Nou pa ankor idantifye egzaktman ki kalite aktivite nou pou travay lo la. E parey mon'n dir Onorab aktyelman nou an diskisyon avek Gouvernman *La Chine*. Keksoz pou bouze dapre lavites ki zot kapab furni sa bann materyo. E ki zot bann dimoun i kapab antre Sesel pou nou kapab komans travay.

Lo kote Minister, tou bann demars in fini fer, e nou pe zis espere ki bann dimoun lo kote *La Chine* i kapab traverse avek bann materyo e nou a kapab komans fer bann enstalasyon. Mersi.

MR SPEAKER

Siplemanter Onorab Henrie?

HON GERVAIS HENRIE

Mersi Mr Speaker. Wi mon annan siplemanter. Premyerman mon ti ava kontan Minis i eklersi en keksoz pou mwan e osi probableman piblik.

Parski an *May*, 2017 ti annan Direkter Zeneral pou *National Development and Reform Commission (NDRC)* ki ti vin Sesel. E ti annan en Lagreman ki ti ganny sinyen R59milyon. *PS Agricole* sa letan ki ti siny sa dan prezans Minis Didier Dogley. An *May*, 2017, R59milyon.

Apre an Zanvyè 2021, ou ki siny sa Lagreman \$11milyon. Be solman dan bann rapor, lasistans i pou menm keksoz. So mon anvi konnen, eski *then*, sa ki Sinwan ti promet pou donner an 2017, zot in tarde donner e ki'n renouvle sa Lagreman 2021 *or* in donner nou pa'n konnen kot in ale?

Dan lwen dir nou, konmsi mon pe dir, nou, nou la, mon pa

pe dir bann teknisyen kekwfa zot, zot konnen. So premye kestyon.

Dezyenm kestyon la nou 2021;- ler Lagreman ti ganny sinyen zot ti dir ki disi 2030 - savedir ankor dan 9an. Akoz sa bann proze, 15poursan elektrisite ki nou pou pe prodwir, pou vin atraver sa bann proze.

So dan 9an, eski i en *achievable target*? E apre par egzantp bann lezot konponan pour enkorpor teknoloji, *renewable energy technologies* koman parti *curriculum* lekol, pou fer bann zenn enterese dan sa bann louvraz.

Eski alor tou sa bann target pou *achievable in 9 years*? Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou sa bann kestyon. Tre vitman kot i konsern sa lagreman. Onorab sa lagreman ki ti ganny sinyen an 2017 i pa'n abouti a okenn aksyon apre sa.

E se sa menm lagreman ki nou'n re, ki nou'n renouvle an Zanvyé 2021. Alor i pa en keksoz ki'n ganny donnen avan

e avan i pa konnen kot in ale. Me plito i en lagreman ki pa ti'n marse e nou'n refer demars pour li demare.

Pou nou *achieve* 15poursan par 2030, eski i en keksoz ki fezab? Mon krwar i fezab, akoz letan nou pe get lafason ki nou pou, nou pou apros sa size. I deza annan an deor, ler mon pe dir deor dan prive en kantite lentere pou enstal en kantite kapasite nasyonalmann.

Nou pa pe koz Gouvernman pou al investir pou nou fer sa 15poursan arive. Me plito Gouvernman i pou kree kondisyon, pour bann prive ek bann konpanyen eksetera pou zot kapab met sa 15poursan.

E Gouvernman i annan bann lasistans ki kapab rode. Me selman en bon pe sa bann kapasite i pou sorti kot bann lezot partner ki deza pe montre lentere en kantite.

E nou, nou krwar poudir si nou pe met bann sistenm an plas i pou kapab arive dan 9an. I pa pou difisil. Lot keksoz se konsern bann pedagozi ek bann lezot materyo pou lekol pou kapab edik nou bann zenn lo lenerzi renouvlab.

Komisyon Lenerzi in deza fini prepar bann materyo. Me la i en kestyon konplet zot, pibliy zot e osi, annan en program

pou donn ledikasyon bann manrmay kot lekol.

Alor i annan sa dezyenm letap ki bezwen ganny fer. Me selman mon kapab asir ou ki bann materyo in fini ganny prodwir, bann materyo pedagozik.

E dan sa bann lannen ki pe vini dan sa - ziska lafen sa lannen nou pou bezwen met an plas bann programm avek lekol pou nou entegre sa bann materyo dan ledikasyon nou bann zenn. Mersi.

MR SPEAKER

Klarifikasyon vitman Onorab. Fini demann siplemanter.

HON GERVAIS HENRIE

Wi vitman Mr Speaker. Mon le zis dir avek Minis ki dan 4an 2017-2021 *the previous administration* i ganny en lagreman 59milyon nanryen pa abouti.

Ou vwar poudir ou'n siny en lagreman an Zanvye 7mwan pli tar nou'n anmenn en kestyon pou demann ou progre lo la. Sa Lasanble pou sirvey sa proze pou asire ki sa enn ladministrasyon i servi sa larzan. E nou anmenn rezilta pou Sesel. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi mon krwar napa kestyon. Minis i a zis note. Mon a pran de kestyon siplemanter. En kestyon, e san gran *statement*. Onorab Roucou.

HON MICHEL ROUCOU

Mersi Mr Chair. Bonzour Minis ek *panel*. Minis ou'n dir poudir sa Lagreman avan i pa'n abouti savedir in tonbe, nanryen pa'n ganny fer. E kwa ki fer ou panse poudir sa nouvo Lagreman ki ou'n fer la ki pa pou pas parey sa lagreman avan? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab Roucou. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pour sa kestyon konsernan sa lagreman. Mon krwar ki la mannyer nou pe fer se ki nou pe swiv, nou pe swiv de tre pre avek Gouvernman *La Chine*.

E nou pe kontinyelman demann kestyon lo kan eski bann keksoz pou arive. E nou'n ganny bann kominikasyon pa tro bokou letan pase lo bann dernyen demars ki pe ganny fer.

Mon pa konnen pour ki rezon keksoz pa'n marse dan lepase, depi sa lagreman ti ganny sinyen 2017. Me selman sa ki mon kapab asir ou se ki

nou lo nou kote la ek bann *staff* ki mon annan, nou pe vremen travay pou nou arive fer sa keksoz marse.

Akoz nou konnen poudir i pou ed nou pou nou ariv lo nou target. E sa ki enportan se nou bouze lo kote target. Nou pa kapab zis met en target e nou pa fer nanryen lo la. Nou bezwen fer sir ki nou ariv sa 15poursan. E sa i nou lentansyon.

E parey mon'n dir mon komitman ki mon donn zot ozordi bomaten se ki nou, nou pou swiv sa proze, e nou pou fer sir ki bann keksoz ki sipoze ganny fer anba sa proze i aktyelman, arive ganny fer. E dan en letan ase kourt pa, parey ou'n dir bokou letan 3an e plis. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Bastienne.

HON DESHEILA BASTIENNE

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker. Bonzour Minis avek ou delegasyon. Bonzour tou Manm. Minis pandan deba lo Bidze sa lannen ki ti ganny dir, Perseverance in ganny swazir pou en proze pilot kot lalimyer *solar* pou ganny enstale. E osi i ti pou form par dan distribisyon sa 800 lalimyer.

Minis eski lentansyon sete pour Perseverance osi form par sa proze ki kestyon orizinal pe koz lo la? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER

FLAVIEN

JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou sa kestyon konsernan Perseverance. Onorab, mon kapab reasir ou ki Perseverance i lo sa lalis ki'n ganny swazir pou ganny nouvo lalimyer. E sa lalis in ganny, in ganny prepare par Komisyon Lenerzi avek Lazans Transpor lo Later.

E letan bann materyo i ariv dan pei bann lenstalasyon in pare, nou pou enform ou koman reprezantan Perseverance lo bann detay sa bann lalimyer ki pou gannyen pou Perseverance. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi mon pou pas lo prosen kestyon 49. Onorab Kelly Samynadin.

HON KELLY SAMYNADIN

Mersi. Bonzour Mr Speaker. Bonzour Minis avek ou delegasyon. Minis mon kestyon i *comme* swivan: -

Swivan lapel anver Gouvernman de lapar serten zabitan Turtle Bay Estate Au Cap resaman apre ki zot in ankor en fwa Dimans le 9 Me 2021 sibir lenpak linondasyon koze par movetan, e osi apre en lapel sanses pandan sa dernyen 30an pour ki Gouvernman i devlop en sistenm drenaz pli efikas dan sa landrwa, eski Minis i kapab dir sa Lasanble: -

Premyerman ki plan son Minister an sa ki konsern sa proze drenaz ki'n lo latap pandan tou sa bann lannen, me ki pa'n zanmen konplete?

E dezyenmman, si sa fon ki ti ganny kree e anver ki serten bann zabitan ti kontribye pour kapab ede materyaliz sa proze drenaz i ankor an egzistans? E ki kantite larzan i annan ladan? Mersi Onorab. Minis.

MINISTER **FLAVIEN**
JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou de kestyon. Mr Speaker proze drenaz Turtle Bay in ganny divize an trwa faz prensipal.

Premye faz proze ki'n fini konplete i en drenaz ki'n ganny konstrir lo seksyon semen sid was Turtle Bay, ki vir avek semen Montagne Posée sa ti ganny konplete an 2016.

Dezyenm faz proze sete pou konstrir drenaz lo seksyon semen sid les Turtle Bay. Ki konpri sa bout semen ki ale ziskan, en letablisman touristik, ki annan letablisman touristik pardon.

En trwazyenm faz proze se pou konstrir drenaz dan kote les Turtle Bay;- savedir sa bout ki vir avek lans. Ki konpri o bor semen prensipal e osi o bor semen Montagne Posée vizavi Lekol Au Cap.

Plan Minister se pour enplimant sa dezyenm faz proze Turtle Bay e serten travay in fini ganny fer. Savedir evalyasyon *topographic*.

Difikilte ki'n koz retar se finansman pou enplimant sa proze. Savedir Onorab nou pe ekspekte ki si finansman i pare nou a kapab fer sa dezyenm faz, e evantyelman al lo trwazyenm faz sa proze, dan lefitir pros e sa si Bidze i permet.

Konsernan sa fon ki Onorab i demande dan son kestyon, sa Fon ki *National Disaster Relief Fund* ki Onorab in demann kestyon lo la, i ankor egzistans e dapre Minister Finans, son balans i R949mil 304.62 e i osi annan \$40mil191.09 dan sa fon.

Fodre note ki larzan ki reste dan sa fon i bann

donasyon pou Fon Nasyonal COVID-19.

Bann kontribisyon ki ti ganny mete dan sa fon depi 2013 par bann zabitan, apre dezans *Felleng*, in fini ganny itilize. Minister i demann plis lenformasyon, lo sa bann proze ki'n ganny fer pandan sa letan, pou kapab etabli si bann zabitan in vreman benefisye avek bann larzan ki zot in met dan sa fon.

Pou lemoman Onorab nou pa ankor ganny ase lenformasyon pou nou etabli vreman, sa bann larzan ki bann dimoun in kontribye, ki proze ki'n ganny servi. E enn bann difikilte ki nou'n rankontre se ki nou'n aprann ki son *Board* sa fon in sanze.

E alor nou bezwen al rod en pe plis lenformasyon pou nou konnen egzaktman. E raport ek sa bann zabitan kote zot larzan in ganny servi e pou ki proze. Mersi.

MR SPEAKER

Ou annan siplemanter Onorab Samynadin?

HON KELLY SAMYNADIN

Wi Mr Speaker. Minis ou'n dir nou pour ki retar ki zot in gannyen se difikilte finansyel. Me letan mon pe gete i annan

en bon pti sonm larzan lo sa kont.

Eski in annan en evalyasyon finansyel ki'n ganny fer, pou kalkile egzaktman dapre larestan proze ki reste, ki kantite larzan ki sipoze ganny depanse? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou sa keston siplemanter. Mr Speaker sa proze letan nou'n verifye i ariv zis apepre R1.1 milyon.

Parey mon'n eksplike sa larzan ki nou'n ganny lenformasyon lo la dan sa (*NDRF*) *National Disaster Relief Fund*, i bann kontribisyon pou COVID. E alor i annan en sonm ki i kapab kouver sa lakantite depans ki kapab ganny fer pou sa proze.

Me nou pa konnen si permisyon pou ganny donner pou servi pou sak proze, akoz i pa en proze COVID. So nou bezwen rod en pe plis lenformasyon e konpran vreman, si vreman nou kapab servi sa sonm pou konplet sa proze. Mersi.

MR SPEAKER

Dernyen klarifikasyon Onorab Samynadin

HON KELLY SAMYNADIN

En dernyen klarifikasyon Mr Speaker. Minis letan mon pe nonm ou, sa, an sa ki konsern sa fon, oparavan mon pa pe mazin dat egzakt, me selman letan mon'n konsilte serten zabitan sa landrwa.

Mon kapab nonm ou non akoz mon'n ganny permisyon. I annan Mr Basil ek Vivienne Soundy kot zot ti donn apepre R250mil dan sa fon ki pou al anver sa proze.

E zot, zot ti ava kontan konnen, kote ki sa larzan in ale, akoz zot pa pe zot pa'n vwar kote ki in ale. Zot pa pe vwar ki in ganny fer egzakteman, ki'n ganny fer egzakteman ek sa larzan? E sa bann letan ti napa COVID. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Ou a permet Minis reponn sa dernyen kestyon.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab. Mr Speaker sa, parey mon'n eksplike sa *National Disaster Relief Fund*, i en fon ganny servi pou tenir diferan sonm ki ganny swa donnen,

swa resevwar lo diferan, sorti kot diferan sours.

E lenpresyon ki mwan mon annan, petet letan mon verifye avek Finans zot ava koriz mwan lo la, Lenpresyon ki mwan mon annan se ki sa sonm, R250mil ki'n ganny kontribye in osi ganny mete dan sa menm fon.

Me selman dapre ki sa mon konpran, bann larzan dan sa fon ki ti target spesifikman drenaz in fini ganny servi. Savedir si i annan en sonm ki'n ganny mete pou drenaz, i osi in al avek larzan ki ti'n ganny servi pou drenaz sorti dan sa fon.

E se sa ki nou bezwen etabli, e nou kapab rod sa bann lenformasyon e apre nou a partaz avek ou menm e avek bann lezot Manm Lasanble Nasyonal. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Vi ki sa ti en kestyon spesifik pou en distrik, mon pa pou pas kestyon siplemanter lezot Manm, ou a eskiz mwan Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

(Off-mic)

MR SPEAKER

Non, mon ti a prefere. Onorab mon annan 3 kestyon pou ou,

pas ladan ankor e mon bezwen avanse.

HON SEBASTIEN PILLAY

(Off-mic)

MR SPEAKER

Onorab! Silvouple siplemanter i siplemanter. Onorab Regina Esparon ou a demann ou kestyon *please?* Onorab Esparon kestyon, kestyon 50.

HON REGINA ESPARON

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis ek ou delegasyon. Mr Speaker eski Minis pou Lagrikiltir, Sanzman Klima ek Lanvironnman, i kapab dir sa Lasanble ki demars son Minister pe fer pou adres sa problem delo monte North East Point, ki kontinyelman afekte travayer e etidyan kot (*VTC Vocational Training Center* ek *Rehabilitation Centre?* Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou distrik Glacis pou ou kestyon. Mr Speaker le 23 Septanm 2020 *Cabinet* ti aprouv en plan entegral pou amenazman lakot North East Point.

Sa i apel en *Shoreline Management Plan* an Angle. Dan sa plan i fer provizyon lenplimantasyon diferan striktir par bann diferan Lazans Gouvernman, tel parey Departman Sanzman Klima ek Lenerzi. Lazans Transpor lo Later e Lazans Amenazman Salte ek Lanbelisman.

Tou sa bann striktir i pou ede protez, anbelir e konsolid lakot North East Point, parey i ete e osi baze lo demann zabitan, bann dan distrik.

Lakot North East Point i ganny afekte par bokou sityasyon parey linondasyon, lerozyon lakot, gro laroul, ki monte e akimil disab dan semen. Bann mezir ki pe ganny konsidere i: -

-Lenstalasyon *bollard* pou anpes transpor ariv lo lans.

-Restorasyon bann *dune land* pou ogmant lakantite plant dan bi pou solidifye natirelman sa bann *dune*.

-Konstriksyon plis desarz lanmar dan lanmer pou redwir linondasyon.

Pou lemoman i annan travay ki pe ganny fer, pou fouy lanmar pou ogmant son kapasite pou retenir delo.

E osi kree labita favorab pou sa ekosistenm natirel. Sa travay in komanse depi kot

Kreolfleurage e i kontinyen ziska kot Sant Reabilitasyon.

I annan demars ki pe osi ganny fer apre mon vizit ek tou lazans konsernen boner sa lannen, lo amelyorasyon drenaz ki deza egziste ouswa konstrir en nouvo, en nouvo *outlet* o bor *bus stop*. Osito ki plan ek Bidze i pare. Proze i kapab al lo *tender*.

Fodre note ki Bidze aktyel sorti dan proze *Global Environment Facility (EBA)*, pa pou sifi pou egzekt lenplimantasyon tou sa bann aktivite North East Point. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Onorab Esparon ou annan siplemanter lo la? Mikro Minis. Mikro mon krwar.

HON REGINA ESPARON

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker eski Minis i kapab dir nou. Si sa proze pou kapab ganny fer sa lannen, e konbyen i pou koute?

E si sa proze i parey dan plan, apre nou vizit nou ti fer la, eski i pou konpri en *culvert* ki pou tir delo *from*, la kot sa *Rehab Center* pou al dan lanmer, oubyen zot pe mazin fer de *culvert*, ki-

Donn nou en pti pe detay lo, kwa ki ou pou materyalize dan dezyenm faz proze? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker kot i konsern, si sa proze pou ganny fer sa lannen e son kou?

Aktyelman sa proze ki pe, *oversee* sa travay North East Point, sa se proze *EBA* ki parey nou'n dir i ganny finanse dapre bann fon ki sorti a leksteryer anba *Global Environmental Facility*, zot in pran en konsiltan e zot pe fer li evalye opsyon pou kapab fer sa travay.

Parey Onorab ti konstate letan nou ti al lo *site*, nou ti vwar ki i annan de gran opsyon ki kapab ganny fer.

Enn se ki i annan en *outlet* ki al dan direksyon Soleil D'Or, e sa i en *outlet* ki'n deza ganny evalye par Minister pou Lenfrastriktir.

E i paret ki i annan plizyer difikilte ki kapab vin avek e i kapab menm en depans ki apre sa *outlet* pa fonksyonnen. E nou *still* kontinyen ganny Manm problem ki nou'n gannyen en rapor lo la sorti kot Minister, kot Departman Lenfrastriktir konsernan sa size.

Lot opsyon se pour konstrir en pon lo semen o bor lopital North East Point pou

ranplas sa tiyo kirmol ki apepre 900milimet larzer.

Sa i a kapab fasilite mouvman delo pandan gro lapli e minimiz linondasyon kot bann lakour e lo semen.

Alor sa proze i aktyelman pe ganny evalye e nou ekspekte ki letan enzenyer i donn nou bann rapor, nou a kapab tonm dakor lo konbyen i pou koute e kan. E si nou annan ase resours pou fer li anba bann larzan ki deza egziste.

E ouswa nou ava anvoy i dan lannen, dan bann proze pou lannen prosen. Parey mon'n dir sa proze ki sorti, sa larzan ki sorti a leksteryer i posibleman pa pou sifizan pou konplet sa proze.

Alor de tout fason nou pou bezwen azout en pe larzan sorti anba, anba Bidze Minister pou nou kapab fer sa proze ganny konplete. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Nou ava avans lo kestyon 53 Onorab Egbert Aglae.

HON EGBERT AGLAE

Mersi Mr Speaker. Eski Minis i kapab eksplik sa Lasanble ki *status* lo sa proze *breakwater* dan lanmer, pou kapab adres sa size delo sale lo semen, lo

semen dan rezyon *President's Village*?

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestyon.

(Off-mic)

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Sorry. Mr Speaker sa problem ki en Onorab pe fer referans avek i konpri sityasyon kot dan vandswet gro laroul avek lenerzi for, i bat avek miray e answit fann partou lo semen.

E la i mouy bann transpor e osi bann pyeton ki servi semen dan sa bann letan. E i en problem ki enplik rol travay plizyer Minister e osi bann diferan lazans. I annan serten aksyon ki Lazans Transpor lo Later in deza, in deza pran oparavan dan le bi pou protez sa semen.

Sa i enkli konstriksyon en miray baraz lo rebor semen ki vir avek lanmer, zot apel sa en *parapet wall*.

Rezondet se pou kontrol *wave overtopping* delo sale pou pa ariv lo semen. Teknisyen dan Minister Lanvironnman ek

Lagrikiltir in zwenn avek Manm Lasanble Nasyonal pou Port Glaud lannen pase ansanm avek bann lezot zofisye sorti PUC ek SLTA, pou diskite ki mezir apropiye kapab ganny pran pou rezourd sa problemn.

Rekomandasyon preliminar ki pou pli favorab e pli permanan ziska la, pou sa landrwa i propozisyon pou konstrir en *breakwater*, en baryer ros ki pou ede redwir lentansite lenerzi laroul, ki vin bat avek rebor miray semen, e pou anpese ki sa i ariv lo semen.

Avan ki sa baryer ros i ganny konstrir, en letid i bezwen ganny fer pou konpran lentansite laroul. Son oter ek son direksyon mouvman pandan tou lede sezon pli dominan. Sa i vandswet ek vandnor.

Rezilta sa letid i ava permet nou enzenyer konnen egzaktman ki spesifikasyon ek lokasyon sa striktir ros ki pou ganny enplimante.

Mr Speaker Minister responsab pou Lanvironnman e Sanzman Klima, i osi anvi fer remarke ki lo kote sid sa menm landrwa, i annan en zoli pti lans ki egziste. Nou bann zofisye pe pran sa an kont.

E nou swete ki nenport ki lentervansyon ki nou ki pou fer,

i pou osi target ver restorasyon pou ede retenir e ogmant lakantite disab dan sa labe an antye.

Menm si bann teknisyen e enzenyer pe travay pou develop sa proze. Me i byen ki mon fer resorti ki mon Minister napa resours finansyel, la aktyelman pou enplimant en tel proze.

Bann teknisyen in osi donn en prediksyon lo posibilite ki nou ki pou en tel proze ki pou en total 9milyon. In donn en prediksyon lo posibilite, ki pou en tel proze. Pardon. I annan en pti fot dan mon teks la. Prediksyon ki bann teknisyen in donner se ki sa proze i kapab ariv, en tel proze i kapab ariv R9.0milyon.

Mon santi ki ankor en pe tro boner pou nou komit e donn en total finansman e okenn sonm pou en tel proze. Alor Mr Speaker zis pou klarifye en pti pe ek sa pti bout kot mon ganny en pti difikilte la.

Sa proze estimasyon se apepre R9milyon. Me nou bezwen osi konplet sa bann travay pou fer sir ki bann lenformasyon i korek, avan ki nou kapab dir egzaktman sa proze pou kout tel sonm.

Akoz i annan bann lezot keksoz ki vin a kot, ki vin avek li parey nou'n dir. Nou pou bezwen fer sir ki i ganny *design*

byen, pou evite ki nou perdi disab dan sa landrwa letan nou fer okenn sistenm proteksyon lakot. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Siplemanter Onorab Aglae.

HON EGBERT AGLAE

Minis mersi pou ou larepons. Minis mon ti a kontan demann ou. Dan sirkonstans ki resours i limite e en estimasyon ki ou'n met devan nou la se apepre 9milyon.

Mon ti a kontan premyerman eklersi e demann ou premyerman baze lo ou bann larepons teknik ki bann teknisyen pe donner;-

Eski anba sa *Coastal Management Plan* ki ti ganny soumet apepre 2an-3an pase. Vi ki i ti annan en konponan enternasyonal, parey en *Grant* ladan. Eski i ankor, i ankor *available* petet pou *tap in* dan sa, dan sa larzan si i egziste i ankor egziste?

E dezyenman i annan bann sizesyon ki bann zabitan osi pe met devan Minis. An vi ki kou pou kapab adres sityasyon e lenpak legzersis pou fer sa *studies*. I riske pran en pe letan, etandonnen ki sa bout ki ganny afekte i en bout apepre 15met

sa bout *stretch* semen i apepre 15met.

Eski avek *SLTA*, avek Minis, avek Minister Lenfrastriktir pa kapab get posibilite si kapab *by at least one-meter raise* en pti gin sa, sa *sort of parapet wall* ki egziste. Pou kapab *at least*, anpese ki sa delo i kontinyen monte sirtou dan letan vandswet akoz vandnor ou pa gannyen sa probleman i zis vandswet. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestyon siplemanter. Mr Speaker mon pou pran sa dernyen pwen ki Onorab in leve la, eski nou kapab lev sa *parapet wall* pou anpese ki laroul i kraz lo semen.

Sa mon krwar i en sizesyon ki ase lozik e i en keksoz ki nou ava konsilte avek *SLTA* nou a get ki mannyer i kapab ganny fer. E si i kapab ganny fer dan en peryod kourt e avek bann finansman ki deza egziste.

6Me pou retourn lo sa kestyon konsernan sa *Coastal Management Plan* ek bann larzan ki nou sipoze gannyen koman en pei, pou nou

enplimant serten travay kot proteksyon lakot.

Sa sit Port Glaud Onorab ti parmi sa 11 lo lalis priyosite ki ti ganny idantifye pou lasistans *World Bank*. Me zis 5 sit finalman in ganny swazir par *World Bank*.

E sa i 2 lo Mahé, 3 lo Praslin. Prensipalman sa bann sit i Au Cap, Beau Vallon, Bel Ombre, Anse Kerlan, Amitié, Grand Anse Praslin e osi Cote D'Or.

Alor pou le moman sa bann sit i pa, sa sit Port Glaud i pa'n ganny mete lo lalis priyosite anba sa proze *World Bank*.

Me toudmenm mon ti a kontan reasir Lasanble Nasyonal, ki nou pe sey fer bann demars ankor pou nou aranz nou lanvlop ki nou annan, pou nou kapab fer proteksyon lakot.

Akoz mon konnen poudir an plis ki sa bann ki nou annan deza, ki'n ganny idantifye koman priyosite e ki nou swete *World Bank* i a kapab deblok en pe finansman pou nou.

Nou osi annan plizyer lezot landrwa ki pe ganny difikilte, e ki nou t i a voudre osi anmenn bann proteksyon pou zot.

Alor nou pe fer bann lezot demars anba bann lezot sours

finansman pou nou kapab trouv bann sipor, pou nou kapab enplimant proze dan lezot landrwa apard sa bann ki lo lalis.

So Onorab i annan bann demars ki pe ganny fer e en fwa ki bann finansman i ganny konfirman byensir, nou pou enform tou dimoun kote ki nou'n ganny larzan ek lekel bann proze ki nou kapab fer. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi, mersi Minis. Bon mon krwar nou bezwen bouz lo *next question*. Mon krwar nou bezwen en sanzman zofisye. Korek sa Madanm Deputy Clerk, *ok*.

Byen, pou enn fwa mon'n ganny li byen. Nou poudir orevwar bann zofisye ki la Mr Tony Imadua, Mr Selvan Pillay mersi bokou pou zot partisipasyon e bonn apre midi.

(MR IMADUWA AND MR SELVAN PILLAY WERE EXCUSED FROM THE HOUSE)

MR SPEAKER

Madanm nou ava envit bann lezot zofisye ki la silvouple. Mersi. Onorab Pillay wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mr Speaker mon annan en *point of order* anba *Order 88*. Nou *Standing Orders*, mon ti a kontan avek ou permisyon demann Minis.

Lefe ki Minis in mansyonn (*NDRF National Disaster Relief Fund*), si Minis ti ava kapab *provide* Lasanble Nasyonal akoz i annan kestyon ki'n ganny demande par Manm Elekte pou distrik Au Cap lo bann detay lo sa kont.

Minis in fer referans avek bann kontribisyon pou *COVID-19*...

MR SPEAKER

Ok. Onorab Pillay ki *Order 88* i demann nou?

HON SEBASTIEN PILLAY

Finance and Public Account Committee, Mr Speaker.

MR SPEAKER

Wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Sa ki mon pe demande se ki Lasanble i ganny sa lenformasyon pou nou kapab regard en pti pe. Akoz Minis in dir nou bann donasyon pou Fon pou *COVID-19* pe al dan sa fon.

Kan nou ti anba lenpresyon ki bann donasyon pou *COVID-19* bezwen al anba Fon *COVID-19*. So ...

MR SPEAKER

Ou pe demann lenformasyon pou Minis donn ou?

HON SEBASTIEN PILLAY

Lenformasyon. Pa la!

MR SPEAKER

Minis ou a note. Mersi bokou. Byen, bon mon annan plezir dir bonzour e byenveni.

Madanm *Deputy* ou bezwen koriz mon lalis ankor mon annan zis de zofisye lo mon lalis, e mon vwar 3 la. Korize silvouple. *Ah, Thank you.*

Bon *welcome* Mr Denis Matatiken Sekreter Prensipal pou Lanvironnman, Mr Rahul Mangroo, *Deputy CEO* pou *Land Waste Management Agency* e Mr Terry Mousbe, *Senior Program Officer.*

Mersi pou zot prezans e zot partisipasyon. Pou zot nou ava avans lo kestyon 54. Onorab Audrey Vidot. Onorab Vidot pa la. Eski Onorab Cosgrow pou demann kestyon dan son plas. Wi *proceed.*

HON WALLACE COSGROW

Mersi Mr Speaker. Bonzour bann nouvo Manm *panel* Minis. Minis mon pou demann kestyon Onorab Vidot, Manm pour Elekte pour Roche Caiman an vi ki Onorab Vidot i lo en

sesyon travay pou Lasanble avek *K-Radio*.

Mr Speaker kekyon i lir koumsa: -

Eski Minis I kapab dir avek sa Lasanble: -

a) Ki mannyer zesyon salte an se moman pe ganny administre dan bann landrwa rezidansyel pour ki piblik i respekte servis ki ganny ofer? E

b) Kantite ledikasyon ki zot in fer lo nivo Nasyonal pandan sa dernyen 6 mwan e eski in annan okenn amelyorasyon dan bann distrik? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker e mersi Onorab pou sa de kekyon lo lapar Onorab Audrey Vidot.

Mr Speaker, Gouvernman atraver Lazans Lanbelisman e zesyon salte i met bin dan tou distrik lo Mahé, Praslin ek La Digue. Lakantite bin i ganny determinen par lakantite dimoun ki viv dan sa bann kominote.

Lazans pe kontinyelman fer legzersis pou revwar lakantite bin depandan lo bann sanzman, dan lakantite zabitan dan bann diferan parti Mahé, Praslin avek La Digue.

Salte minisipal ki domestik prensipalman. I ganny retire toulezour, avan midi atraver 10 Kontra ki'n ganny *tender* lo en baz rezyonal lo Mahé, Praslin ek La Digue.

Tou bann lezot salte ki enkli restan vezetasyon, bann ankonbran, ouswa bann *bulky waste* e bann vye feray i ganny retire tou le 7 zour.

Minister ek lazans ti osi pran en desizyon an Desanm 2020, pou adopte en nouvo lapros pou ranplas *Cleanup the World* ek bi fer dimoun vin pli responsab anver zot salte.

I annan bann zour spesifik dan lannen kot en dimoun i kapab zet son salte gratwitman lo *landfill*. Sa i aplikab pou zis bann landrwa rezidansyel e pa bann biznes. Sa nouvo mezir, i fer Gouvernman redwir en depans plis ki R20milyon.

Nou rekonnet ki dan serten landrwa sirtou bann *housing estate*, e lezot landrwa ki annan bokou lakaz o bor kanmarad, I annan plis salte akoz bann zabitan napa posibilite pou zot servi bann salte, pou fer lezot keksoz avek parey bann *compost*.

Alor dan sa bann lenstans, bann kontrakter i bezwen ogmant frekans tir salte. Malgre i annan sa bann mezir an plas pou retir salte,

nou remarke ki dimoun i kontinyelman mal servi bin.

Par egzanp i annan zabitan ki koup en pye dibwa antye e depoz li o bor bin. E konpletman kouver sa bin *site*. Biznes laboutik ek lakonpanyen konstriksiyon ki pe kontinyelman zet zot salte biznes dan bin piblik, ki pa akseptab.

Tou sa bann legzanp i kree en akimilasyon salte dan sa bann landrwa ki pa merite.

Pour asire ki bann Manm piblik e ensi ki biznes i respekte sa bann prosedir, Minister pou entansifye bann program ledikasyon ensi ki travay ansanm avek Lofis *Attorney General* pou met an plas bann mezir nesese.

I annan aktyelman en *Commercial Waste Regulation* ki pa al sorti e anba sa nouvo regilasyon ou annan lenstriman legal ki pou vwar ganny aplike lo okenn biznes komersyal pti e mwayen lantrepriz, *Cottage Industry* pti proze lozman, touristik ensi ki lozman prive;-

Biznes lavant an gro, sekter konstriksiyon, laboutik ek menm bann dimoun ki transport salte e ki souvan responsab pou fer en tel aksyon.

Mr Speaker Gouvernman pou osi vin pli sever, pli serye

anver bann endividi ki kontinyelman sali ouswa kontribye pou polye nou lanvironnman.

Lazans Zesyon Salte pe enplimant en proze pilot Perseverance kot sak Lakour pou ganny son prop bin. Sa i en proze pilot pou ed bann dimoun dan sa kominote pou pli byen zer zot salte, ankouraz triyaz e ede elimin sa dezord, ki vin avek annan en ta bin o bor semen.

Mon swete ki sa proze i ava annan en rezilta pozitiv, ki nou a kapab anmenn li dan lezot *housing estate*, tel koman ou distrik, madanm Onorab ensi byen, ki en *housing estate* lo Praslin ek La Digue kot en tel aktivite pe osi ganny fer.

Mr Speaker pou asire ki dimoun i respekte sa bann bin *site LWMA* pou met plis lenformasyon kot *bin site*. Pou edik dimoun e donn detay parey ler ek zour koleksyon, diferan kalite salte.

Minister pe osi rod sipor avek Gouvernman pou amelyor bann bin *site* dan distrik, e menm entrodwir diferan kouler bin pou ganny servi pou diferan kalite salte.

E la mon pe koz lo en propozisyon ki nou pe met devan, pou nou amelyor lapropte inisyman lo 10 bin

site dan sak distrik, dan sa prosen 1an - 2an ki pe vini.

Malgre tou sa bann demars Minister ek Lazans i rekonnèt ki sa batay pa enn ki fasil. Mon ti a kontan pran sa lokazyon pou remersye bann Manm piblik dan lakominote, biro administrater distrik ensi byen ki zefor tou bann Manm Onorab ki isi prezan, ki pe aport zot soutyen ek sipor ler zot telefonnen pou donn nou lenformasyon, pou retrouv sa ki koupab pou ranpli bin avek bann salte ki mal apropo.

Minister pe osi entansifye lo patrol pou asire ki aksyon i ganny pran avek bann ki koupab.

Kot i konsern dezyenm parti kestyon Mr Speaker, pandan sa 6mwan Minister in pas bokou *spots* lo *TV*, radyo ek medya sosyal. Bann *spots* in enkli;-

- Pa zet salte par vit transpor
- Pa kit salte lo lans ler zot sorti fer *picnic*”
- Met bwat *takeaway*.
- Lenportans zet zot mask dan bin.

E osi dokimanter lo resiklaz boutey an ver.

Nou'n osi prodwir diferan posters lo *compost*, polisyon delo, enterdiksyon plastik,

eksetera. Pou asire ki lapopilasyon i ganny pli byen enformen ti annan bann *talk show* lo *FM*, *AM* e osi bann - dan Bonzour Sesel, lo diferan topik ki relye ek nou lanvironnman ki osi ganny organize. Pou asire ki lamas i ganny enformen, serten sa bann program in ganny pase lo medya sosyal.

Mr Speaker i bon rekonnèt ki anvi ki sityasyon *COVID-19*, Minister in sanz son stratezi e fer plis sansibilizasyon an servant medya sosyal tel parey *Facebook* ek *Instagram* e kont *Instagram* Minister Lanvironnman.

Kot i konsern *Eco-School* nou'n osi kontinyelman angaz avek Minister Ledikasyon atraver Program *Eco-School* pou promot bann bon pratik, tel ki parey proze resiklaz e triyaz salte.

Sa bann program pe byen ale, e bann lekol pe byen pran zot responsabilite. Kot i konsern kominote. An sa ki konsern ledikasyon lo nivo kominoter, Minister i deza pe travay avek Lotorite Distrik ek serten zabitan *housing estate* pou pli byen zer zot salte.

Pou asir partisipasyon bann distrik, nou pe entrodwir en nouvo program apel *Eco-District Award*, pou ed bann

kominote pou devlop en sans lapartenans ek lanmour pou zot distrik. Afen ki zot ava pli responsab pou gard li prop.

Nou kapab vwar sa Desanm lannen pase kot bokou bann distrik ti byen garni an servan bann materyo resikle. En linisyativ lanse par Minister par sa Minister. Sa tel linisyativ i motiv bann distrik e biznes ek lezot lorganizasyon pou osi fer parey.

Zarden lakour;

Nou'n osi lans en konpetisyon pou sak lakour i fer, pour ki sak lakour i fer en zarden an servan bann pratik soutenab tel koman ranmas delo lapli, resikle bann salte, fer konpos plant plis fri ek legim, ensi ki plant bann plant endizenn ek plant medisinal.

Plis ki 100 lakour in deza montre lentere pou partisip dan en tel program. Bann biznes ek lotel in osi vin devan, pou enform nou ki zot ti pou kontan partisip dan en tel linisyativ.

Sa i demontre ki en tel program pe annan lenpak dan kominote, ensi ki nasyonalman. I byen pou note ki nou menm remark en logmantasyon lo bann ka konplent atraver *Green Line* kot dimoun pe zet salte. Sa i en siny ki montre ki pe vin, ki nou dimoun pe vin pli konsyan

lenportans proteksyon nou lanvironnman.

Nou osi vwar ki annan pli dimoun ki pe fer *compost*. E osi bann ki pe reservi boutey plastik pou plant ladan. Nou osi kapab konstata ki bann boutey lalkol ki nou ti vwar partou o bor semen e dan bin, in redwir konsiderableman. Apre ki proze resiklaz bann boutey an ver in ganny enplimante. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Wi Onorab, ou annan kestyon siplemanter lo lapar Onorab Vidot, Onorab Cosgrow.

HON WALLACE COSGROW

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker an konsiltasyon avek Onorab Vidot pli boner e an vi repons Minis dan sa de kestyon, Minis i ava realize ki poudir sa *issue*, mon pe vin spesifik lo Roche Caiman sa *issue* zesyon salte dan Roche Caiman, i enn ki Onorab Vidot in *raise* detrwa fwa, menm bann letan ki ou ti *CEO* kot *LWMA*.

E Onorab ti ava kontan konnen kwa ki pe aktyelman ganny fer, pou sey *solve* en pti pe sa bann problem kot bann lakaz i pre, e i annan sityasyon salte, kot ki afekte sirtou ler dimoun pa depoz byen zot bann

salte ki afekte bann lakaz ki pre avek bann bin *site*?

E dezyenm Minis, eski ou kapab dir nou, ki konkretman ki zistans zot in arive avek sa proze Perseverance? Ki si mon memwar i servi mwan byen ti'n deza dan en staz ase avanse.

E kan ki pou ariv dan distrik Onorab, distrik Roche Caiman? Mersi bokou.

MR SPEAKER

Mersi. Minis wi.

**MINISTER FLAVIEN
JOUBERT**

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou sa de pwen siplemanter. Kot i konsern Roche Caiman, mon krwar i kler pou nou tou ki dan bann ka kot nou bann *housing estate* i ase sere i vreman, vreman difisil pou nou kontinyen annan bann gro akimilasyon kot bann bin *site*.

E aktyelman la pou nou *manage* sityasyon pou Lazans kapab zer sityasyon dan en fason apropiye. Zot pe travay avek Lofis *DA* pou kapab ganny lenformasyon lo letan i annan problem pou ki sa kontrakter i kapab fer son bann entervansyon, e eklersi landrwa.

E osi lot keksoz se gard en lizye lo bann dimoun ki pe vin,

zet salte Roche Caiman, aköz en lenformasyon ki nou, nou annan. Se ki pa toultan, se ki dimoun Roche Caiman ki pe zet salte dan sa bann bin *site* ki ou pe vwar akimile.

I annan detrwa ka kot bann *pick-up* sorti an deor ki pe vin kot sa bann bin *site*, e pe vin met bann akimilasyon, fer bann akimilasyon salte dan sa *estate*.

E sa i en keksoz ki deplorab e ki mon krwar tou dimoun dan sa distrik i merit ouver zot lizye lo la e raporte letan i pe arive. Alor sa i en keksoz limedya.

Dan lonterm parey nou'n dir, nou bezwen rod en fason pou nou sanz nou sistenm koleksyon pour ki nou pa ganny sa bann gro akimilasyon pour ki fasilite i pli a laporte nou bann zabitan.

E lentansyon ki nou pe fer sa proze Perseverance se pou nou fer en lesey. E apre gete ki mannyer nou kapab aranz nou sistenm koleksyon salte dan Roche Caiman. E osi lezot landrwa kot bann lakaz i pros.

Ou a realize Onorab ki depi en kantite lannen nou pe koz plis ki 20an, nou'n, nou sistenm salte in fonksyon lo zis bann akt bann gro, ta bin o bor semen. E mon krwar nou tou nou bezwen konpran ki'n

ariv ler pou nou kapab fer evolye nou sistenm e a en sistenm ki bokou pli prop, e bokou pli apropiye pou nou stati koman en pei.

Kot i konsern proze Perseverance. *COVID* i pa'n permet nou pou, i pa'n permet lazans (*sorry* mon dir nou) i pa'n permet lazans pour aktyelman zwenn ek bann zabitan, akoz nou bezwen, i annan en konponan, en konponan ledikasyon zabitan ki bezwen ganny fer.

E sa i pa'n tro posib. An se moman Lazans pe fer de travay. Enn, se pou ganny en dimoun pou fer plan kominikasyon. E lot se pou fer *tender* pou koleksyon li menm. Akoz nou bezwen fer sir ki nou annan en kontrakter ki konpran sa sistenm ki pe vin avek.

I pou annan en travay separe pou sa dimoun fer son koleksyon, pou ou donn sa servis koleksyon.

Alor nou annan sa de bout ki pe vini la. Me nou ekspekte ki anmezir sa lannen i ale, nou pou kapab met sa de keksoz an plas. Fer kominikasyon e al ver en sistenm koleksyon ki ava antre an plas e nou ava komans demar sistenm.

Zis pou reasir ou Onorab parey ou'n dir, parey ou'n deza okouran, bann bin in deza

ganny fini aste pour sa proze. I zis en kestyon met en sistenm an plas, e eksplik nou bann zabitan ki mannyer sa sistenm i fonksyonnen.

E apre swiv e gete ki bann keksoz ki nou kapab korize anmezir nou ale lo sa sistenm. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Mon pou pran enn de kestyon siplemanter lezot Manm, me mon pou aret a tan pou midi edmi, pou bann Manm ki annan travay Komite. So nou pa pou kapab neseserman pran tou Manm ki'n lev lanmen. Onorab Woodcock premye.

HON WAVEL WOODCOCK

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker i annan en gro konsern Praslin. Annefe sa konsern pandan lepase mon ti ekrir Onorab Cosgrow ki ti Minis pou Lanvironnman sa letan.

Me selman i pa'n fer nanryen pou adres sa problemm.

(laughter)

HON WAVEL WOODCOCK

Alor Minis, sa i konsern Kontra, Kontra pou tir salte *municipal waste* kot bann landrwa rezidansyel, kot bann bin site.

Annefe an 2017/2018 ler kontra pou tir salte ti sorti ti annan en lakonpanyen Mahé ki ti ganny *awarded* sa kontra pou tir salte Praslin.

Me sa lakonpanyen zanmen in vin Praslin, ziska *December*, Desanm 2019 la. I annan en kontrakter ki ti pe tir salte oparavan. Sa i lo kote Baie Saint Anne ki zot donn li en let pou li kontinyen sa travay pou 3mwan.

E apre sa tou le mwan ziska la ozordi, tou le mwan i pe ganny en let ki pe dir li i kapab kontinyen tir salte Baie Saint Anne.

E mwan mon vwar sa en pratik ki pa akseptab. En dimoun i ganny kontra Mahé pou tir salte Praslin, selman i pa Praslin, i pa pe fer sa louvraz. E en kontrakter ki Praslin ki pe fer sa louvraz. Ziska prezan napa nanryen ki'n ganny fer pour donn sa lakonpanyen en kontra.

E i pe fer en travay, en travay ki bon. Zot anvì investir dan bann lekipman pou kontinyen sa travay, alor mon pe demande. Konmsi ki zot pe fer pou *sort out* sa *matter* aköz in ler pou *sort out* sa en fwa pour tou? Mersi bokou.

MR SPEAKER

Mersi Onorab Woodcock. Minis.

MINISTER

FLAVIEN

JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou, pour sa kestyon. Sa kestyon i tre spesifik pou, pou sa rezyon. Rezyon Baie Saint Anne Praslin. Onorab sa problemn i reflekte en pe nou bann febles ki nou annan lo sistenm *tendering*.

Sa problemn in arive, wi. Nou konnen poudir letan *tender* ti ganny fer, i ti ouver pou tou dimoun. I pa ti ouver zis pou, zis pou kontrakter Praslin, i ti ouver pou tou dimoun ki kapab fer sa travay.

E en kontrakter Mahé ki ti ganny sa *tender*. Apre in ariv serten problemn, me apre sa nou pa'n kapab pran en desizyon, aköz sa *case* in al devan Komite Rapel.

E avek Komite Rapel, nou'n ganny en kantite ale vini, ale retour. E dan sa letan nou'n bezwen fer en laranzman pour ki salte i kontinyen ganny tire. E se pour sa rezon ki sa dimoun, sa kontrakter in bezwen ganny donner bann pti bout kontra kourt, pandan sa bann letan ki diskisyon ek bann diferan enteraksyon pe ganny fer avek, avek Komite *Appeal*.

Me la nou'n preski ariv la en pwen kot, en desizyon pou ganny pran lo sa *case*. E apre

sa, sa kontrakter pou ganny enformen direktman kwa ki pou ganny fer. I annan de opsyon devan nou.

Enn, se ki sa kontrakter i ganny donnen en Kontra an antye pou en peryod long. Ouswa sa *tender* li menm i ganny reouver, pou nenport ki dimoun.

E se sa, se sa de opsyon ki devan nou la. Me byento nou pou vwar en desizyon ganny fer lo sa *case*. E sa kontrakter ava ganny en garanti, i a konnen kot i debout an relasyon avek sa kontra. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Onorab, Onorab Bastienne.

HON DESHEILA BASTIENNE

Mersi Mr Speaker. Minis mon pa konnen si letan Onorab Cosgrow ti pe fer son lentervansyon in tronpe dan plas dir Roche Caiman in nonm Perseverance.

Me, selman mon a kontinyen avek mon kestyon. Vilaz Roche Caiman ek Perseverance i de distrik ki ti ganny planifye.

Me zesyon salte ek plasman bin pa bon ditou. Ou vwar nou pou nou menm ki letan lakaz ti pe ganny konstri

kote pou plas bin, ou a krwar pa ti dan plan.

Eski desizyon pou replaserten bin ki'n ganny plase tro pre avek bann lakaz, espesyalman dan Perseverance kot detrwa bin in ganny mete swa devan en salon, ouswa devan o bor lavarang sa dimoun. Menm pre ek lakwizin i annan bin ki'n ganny plase.

E osi Minis, ou fek pran mansyonn sa proze sak flat, son prop bin, mon ti ava kontan demann ou si ou annan okenn plan oubyen okenn nide, kan ki sa bann, sa proze pou komanse e kan ki sa re-plasman bin pou ganny fer? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Nou a permet Minis reponn silvouple.

MINISTER

FLAVIEN

JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab. Plasman bin in en problem dan tou sa bann *estates*. Mon krwar nou bezwen admet poudir i en keksoz ki pa'n ganny fer byen.

E nou vwar ki problem ki annan la konmela, se ki letan en dimoun i konplent ou tir bin kot li, be ou bezwen met sa bin dan sa *estate*.

E dan sa *estate* i kapab devan laport en lot dimoun, i

kapab akote en lakwizin en lot dimoun parey ou'n dir.

E sa i en keksoz ki nou bezwen kapab, sanze pour ki nou nepli annan sa bann problem. Akoz problem ki pe arive la se ki nou pe, anmenn bann akimilasyon lo bor lakaz en dimoun e okenn dimoun pa ti a voudre ki sa i arive lo bor son lakaz.

Roche Caiman osi i parey. E Perseverance parey nou pe dir, i annan bann lezot keksoz ki nou krwar ti kapab ganny fer pli byen osi. Par egzanp kot bann *block*, in ganny fer. I ti pou enportan ki ou ti annan en pti, en pti *service road* parey zot dir par deryer en pti semen kantmenm 3met ki en transpor ki tir salte i kapab antre par deryer.

E la ozordi letan nou pe get opsyon pou met bin dan sa bann landrwa, menm si nou met bann bin ki endividyel ouswa semi endividyel, pou bann diferan *block*.

Ou bezwen met li devan laport, ou pa kapab met li deryer akoz deryer napa plas pou en kanmiyon salte pase.

Alor i annan serten keksoz ki bezwen ganny fer la lo sa kote. E nou bezwen osi met sa dan *design* bann nouvo *estate* letan nou fer. Dan plizyer ka nou'n vwar ki letan bann

estate in ouver, e mwan mon'n kot *LWMA* mon'n vwar.

Se sa dernyen semenn avan dimoun i antre, avan dimoun i ganny lakle ki nou taye e nou al met bin kot sa bann *estate*. E nou napa en plas pou met li letan nou ale. E sa i en keksoz ki en pe, ki en pe, ki kree en gran difikilte.

Kan eski sa proze, pou demare? Parey mon'n dir nou pe fer plan kominikasyon la. Nou pe rod en dimoun pou fer plan kominikasyon. E byento nou pou lans *tender* pour koleksyon.

Mwan mon ti a voudre ki avan lafen sa lannen ouswa avan menm trwazyenm kar lannen, nou'n fini pran en desizyon lo sa bann keksoz. E apre ver lafen lannen nou vwar sa proze pe demare li menm.

Me finansman, mon krwar in fini ganny rezourd pou sa, pou koleksyon. E nou pa krwar ki annan gran lobstak, pou nou kapab, pou nou pa komans sa proze avan lafen sa lannen.

Me i pou en kestyon mannyer keksoz i ale lo teren. E osi i pou enportan osi ki petet mon a lans sa lapel la, mon a profite. Nou ganny korperasyon tou dimoun, dan sa bann *estate* letan nou komans fer sa bann sanzman. E ki zot konpran ki

bann mezir ki pe ganny met an plas.

Akoz i pou enportan pou dimoun alert lo bann konsey ki zot ganny donnen. Akoz sistenm pou en pe diferan e i pou enplik en pe disiplin lo nou tou.

Akoz nou konnen pou nou kapab ganny en landrwa ki prop, e pou nou kapab *manage* byen salte fodre ki nou tou nou annan en pe disiplin dan nou. I pa zis en keston kot nou pran salte nou balans dan en bin, e nou les li lanmenm la, nenport ki kalite salte. Mersi Onorab.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Michel Roucou.

HON MICHEL ROUCOU

Mersi Mr Chair. *Welcome* bann nouvo Manm lo *panel*. Minis i annan en pti pe konsern an term ki manner Lazans *Enforcement* pe travay. Eski zot, zot pe revwar sa lazans pou fer sir poudir zot annan sa ledan pou morde?

Akoz mon pa rapel poudir i annan okenn aksyon ki'n ganny pran avek okenn endividi ki pe mal servi bin. E souvandfwa mon krwar, si mon pa tronpe Lazans *LWMA*, in vwar zot kot zot menm zot bezwen monte, ki zot napa

manda pou zot al *deal* avek bann *illegal dumping*.

Aprè osi, (Les mwan koze) ... aprè osi, ki nou vwar se ki i annan bann biznes ki ankor *still* pe zet salte dan *public* bin. E ki ou Minister pou fer ki dekouraz sa kalite pratik? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab. Mr Speaker dezyenm parti keston, pou dir ou laverite mon pa'n tro konpran egzaktman. Me mon krwar i annan pou fer avek biznes, non?

Ok mon'n konpran wi. Premye keksoz lo kote *enforcement*. Wi *enforcement* nou rekonnèt ki i annan febles dan *Enforcement* Lanvironnman. Nou lekip i merit pe kapab donn bokou plis rezilta, ki i pe donnen ozordi.

Mon'n annan diskisyon avek Mr Matatiken Sekreter Prensipal lo lafason ki nou pou aranz, nou lekip *enforcement*. Nou ti a voudre ki nou annan nouvo program ki zot fer. Nou bezwen travay byen lo zot program travay. Nou bezwen travay lo nou bann dimoun zot

menm, nou bann kalite dimoun ki nou annan pour ki zot kapab vreman donn sa rezilta.

E kontrerman avek sa ki bokou dimoun i koz lo la tanzantan se, eski nou Lalwa i morde oubyen non? Mon pou mwan i pa en kestyon Lalwa morde, nou bezwen kapab enplimant sa Lalwa ki la e, e enplimant li efikasman.

E zour Lakour i a dir nou poudir nou pe mal servi, ouswa i pa ase. La nou a konnen nou Lalwa pa sifizan. E alor pou mwan se, travay ek nou bann dimoun. Fer zot annan en bon program travay, annan en disiplin avek zot lo kote travay. Rikord zot kalite travay ki zot pe donner, akoz zot bezwen kapab raporte kwa ki zot pe fer.

E mon ti a voudre ki en zour nou vin devan Lasanble, letan nou ganny demande kestyon konsernan *enforcement*. Nou kapab donn bann statistik ki bokou plis enteresan ki nou pe gannye ozordi. So sa i en keksoz ki nou pe fer lo kote *enforcement*.

Kot i konsern bann biznes parey mon'n eksplike nou annan en *Commercial Waste Regulation* ki en bon pe letan nou ti pe prepare. Me nou'n finalman kapab ariv lo en staz, en *draft* final.

E nou ti voudre ki sa regilasyon i sorti byento. E i en regilasyon ki pou diriz lafason ki bann biznes i zer zot salte. Aktyelman nou annan bann kondisyon anba *Licensing* konsernan salte. Me selman i pa toutafe dan, dan en fason kot nou kapab aplik li byen fortman lo bann biznes.

Me dan regilasyon i annan plizyer provizyon ki pou fors bann dimoun pou annan en kontra an premye. E osi ki regle bann travay ki bann dimoun ki annan permisyon pou transport salte, parey konmela nou annan bann *waste contractors*, ki zot fer ek sa bann salte. Akoz nou annan en kantite ka kot dimoun i pran Kontra tir salte, me salte pa arive kot *landfill*.

Zot pe aktyelman ranpli bin piblik dan diferan landrwa, dan bann landrwa en pe izole. E nou ganny sa landrwa, sa bann problem en pe partou. Mon a donn ou serten legzanp nou ganny Beau Belle, nou ganny kot Lasapel Pointe Au Sel anler par deryer.

Nou ganny plizyer landrwa dan krwaze Reef Estate, i annan en kantite bann landrwa kot nou vwar bann *pick-up* pe vin vid salte ki zot sipoze pe fer li anba, lo en baz komersyal.

E ti a bon ki nou kapab met sa lareg an plas. E annan

en pli bon kontrol lo tou sa bann lorganizasyon ek sa bann kontrakter ki pe fer sa bann travay. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Letourdie.

HON JANY LETOURDIE

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou dimoun. Minis zesyon salte i en keksoz ki tre enportan sirtou dan bann *housing estate* par egzanp mwan parey mon reste Roche Caiman.

I enportan parey ou bezwen fer *playground*, ou bezwen donn bann *fire hydrant*, ou bezwen fer delo, ou bezwen fer elektrisite. So mon vwar li en keksoz tre, tre enportan.

Eski letan desizyon i ganny pran pou kree bann *housing estate*, pou fer konstriksiyon, Eski ou Minister pli presizeman kot i konsern zesyon salte, Eski zot ganny envite pour zot kapab decide an menm tan dan *planning*, sa vilaz poudir pou annan en landrwa kot zot pou, sa i pou nou landrwa kot nou pou vreman zere pou salte?

Byensir pou depandan ou grander, ou lespas ki ou pe fer, ou pou kapab fer zis enn, petet ou pou kapab fer de osi.

Aprezan en pti sizesyon Mr Speaker vitman silvouple.

Mon vwar en proze la kot i konsern bann Lotorite Distrik. Petet i pou annan dimoun *out there* la, bann endividi ki ava anvi fer triyaz bann salte, pou zot fer bann *compost* e pour zot ed zot lakominote, ki a kapab anmenn en pti reveni osi. Sa mon propozisyon. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. I annan en propozisyon e en kestyon, pour ou adrese.

MINISTER FLAVIEN JOUBERT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pour sa pwen vreman enportan. Mon pou dir ki aktyelman sa kolaborasyon in amelyor en bon pe. Lo kote *Planning Authority* e lo kote bann proze letan i pe ganny *design*.

Dan lepase in annan konsiltasyon, e bann rekomandasyon in ganny mete. Lo kote lakantite bin par egzanp pour lakantite dimoun ki sipoze reste dan sa bann *unit*.

Me en bon pe fwa letan ou get son desen, i pa'n ganny met, i pa'n ganny konsidere. Me mon krwar sa ban fot ki nou'n fer, par egzanp Onorab pli boner pou Perseverance, in nonm Perseverance lafason in ganny *design*.

Sa bann fot ki nou'n fer in donn nou en kantite lesou, lo problem kapab leve dan lefitir. E mon krwar i annan bokou pli latansyon, prenon kont tou sa bann *mistake* ki nou annan, e sa problem ki nou bezwen al korize.

I annan bokou pli konsiltasyon la, pou nou kapab fer sir ki nou *design* byen e nou fer plas ase pou salte dan bann *housing estate*. Zis parey nou fer plas pou *sewage*, ki nou'n koz lo la bomaten ek lezot fasilite dan bann *housing estate*.

E zis pou rapel ou ki lanvironnman i aktyelman lo *Planning Authority*. E i sipoze kapab anmenn sa bann pwen devan, pou fer sir ki sa bann keksoz i ganny pran an kont.

Alor mwan mon ti a voudre ki avek bann nouvo *housing estate* ki vini, nou aktyelman annan sa bann provizyon ladan.

Me mon ti a osi ankouraz, nou bann dimoun ki *review* bann plan. Par egzanp nou annan bann Lotorite Distrik, ki koz lo, ki osi in ganny konsilte dan sa bann ka parey. Zot osi kapab donn zot lopinyon lo fasilite ki merit egziste kot zot bann *estate* letan i ganny anmennen devan.

Ankouraz dimoun pou ferserten aktivite relye avek salte, parey *compost*. Byensir i en keksoz ki vremen enportan e nou bezwen ankouraze. Aktyelman i dan nou plan, pou nou annan bann landrwa dan bann diferan rezyon pou fer *compost*.

Sa i enn keksoz ki nou'n deza koz lo la. Nou ti a voudre ki nou annan bann sant rezyonal kot en dimoun, si i annan en pye dibwa par egzanp. Akoz parfwa nou pe dir ek dimoun pa bezwen met ou pye dibwa lo bor bin.

Me kote i pou mete. Nou ti a voudre ki nou annan bann landrwa rezyonal kot en dimoun i kapab, i kapab anmenn son pye dibwa e en dimoun i a fer *compost* avek. E nou konnen poudir *compost* i en prodwi ki vann tre byen. E sa ki a fer *compost* i ava kapab vann li e ganny son profi avek.

Alors sa i enn bann keksoz ki nou ti a kontan annan, nou pe fer laranzman pou nou ganny bann lespas pou fer li. E nou ti kontan ankouraz okenn dimoun ki enterese pou *set up* en, en sant rezyonal pou *compost*.

Fer kontak avek nou, e nou ava kapab travay avek zot, pou nou donn gidans. E osi si i annan okenn lespes ki annan

disponib, nou a kapab gete ki manner nou kapab travay avek zot.

Aktyelman i annan zis enn ki nou pe travay avek la. Dan rezyon was Mahé. Nou ti a voudre ki nou kapab demar sa enn proze ki baze Barbarons. Pou komans fer son travay a plen tan. E ki nou ava komans vwar sa bann benefis e dimoun i a pran legzanp lo la. E nou a kapab kopye menm kalite model dan lezot distrik. Mersi

MR SPEAKER

Mersi. Nou pou termin la, pou bomaten. E mon a remersye bann Manm pou zot kestyon e Minis ek son delegasyon pou zot partisipasyon e bonn apre midi. Mersi. Nou ava pran poz la e nou a rezwenn 2er.

(BREAK)

MR SPEAKER

Bonn apre midi tou Manm. E bon apre midi piblik a lekout. Nou annan *Public Bills* pou *Second Reading*.

LGB mon bezwen konnen, eski zot, mon annan en lord ki ou krwar i preferab pou pran sa bann *Bills*? Oubyen okenn lot soz ki manner ki manner ou le prosede?

Nou a swiv sa lalis ki, oubyen nou a komans avek *IBC*

apre ou a dir mwan lekel lot apre ler i vini.

HON BERNARD GEORGES

Komans avek *International Business Companies*.

(Off-mic)

MR SPEAKER

Ok. Tre byen.

HON BERNARD GEORGES

(Off-mic)

MR SPEAKER

Wi. Bon be nou a konmans avek *IBC* apre ler nou ariv lo lot ou a endik nou. Tou sa bann *Bills* nou bezwen fer Mosyon pou *waive 7 days notice*. *LGB* ou a komans avek pou *IBC*.

HON BERNARD GEORGES

Yes, bonn apre midi Mr Speaker. Mr Speaker mon Mosyon apre midi se anba *Order 97(1)* pou demann ou *leave*, pou sispann *Order 69(1)* pou permet ki *The International Business Companies (Amendment) Bill, 2021* i ganny lir en Dezyenm Fwa malgre ki sa peryod 7 zour depi son *First Reading* pa ankor fini. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi nou a ganny segonnman. Onorab Arissol.

HON SANDY ARISSOL

Mr Speaker bonn apre midi. Bonn apre midi tou Manm. Bonn apre midi tou dimoun ki a lekout. Avek *load* travay ki annan lo nou *Order Paper* Mr Speaker, mon ti a kontan segonn Mosyon anmennen pour par Onorab Georges. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi segonde. Manm a vote. Silvouple bann ki an faver lev lanmen silvouple. *Ok* Madanm Deputy. Okenn Manm ki kont? Lev lanmen *please*.

Lo Mosyon pou *suspension of Order 69(1) to allow for the Second Reading of the Bill earlier than 7 days*. 21 Manm in vot pour, 0 kont e 9 abstansyon. Alor Mosyon, ou Mosyon in pase *LGB*.

Nou a *proceed for Second Reading*. Nou ava envit Minis avek son delegasyon silvouple.

Bonn apre midi Minis Naddy Hassan. Minis pou Finans *Economic Planning* ek *Trade*. E dan delegasyon Minis, nou *welcome* bann zofisye swivan;-

Mr Patrick Payet *Secretary of State* pou Finans. Mr Paul Robert *Director Policy and Legal Section* dan *Financial Services Authority* e Mr Victor

Pool *Senior Legal Draftsperson* dan *AGs Office*.

Byen nou'n pare *LGB* nou a pran Mosyon pou *Second Reading*.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Bonn apre midi Minis. Bonn apre midi SS, Mr Pool, Paul Robert. Mr Speaker anba *Order 69(2)* mon *move* ki *The International Business Companies (Amendment) Bill, 2021* i ganny lir en Dezyenm Fwa. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Mon a ganny *secondment* silvouple? Onorab Esparon.

HON REGINA ESPARON

Mon segonde Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi *Bill* in segonde. Nou ava envit Minis pou prezant *International Business Companies (Amendment) Bill, 2021*.

MINISTER NAADIR HASSAN

Mr Speaker, Onorab *Leader* Lopoziyon, Onorab *Leader* Zafer Gouvernman, bann Manm Onorab Lasanble Nasyonal e tou dimoun ki pe ekoute, bonn apre midi.

Mr Speaker, mon pe vin devan Lasanble, pou prezant

lamannman dan *International Business Companies Act, IBC Act*.

Rezon prensipal pou sa bann lamannman, se pou amelyor sipervizyon lo Lotorite Servis Finansyel, (FSA) vizavi bann lobligasyon lo Lakonpanyen Enternasyonal, bann *IBC*.

E sa pou ed Sesel amelyor son akse a lenformasyon e fer Sesel vin pli azour avek bann standar enternasyonal.

I enportan pou note ki laplipar sa bann lamannman ki nou pe anmennen devan zot ozordi, i swivan rapor *Global Forum, (OECD)* ki ti ganny bibliye an Avril 2020. Kot Sesel ti sorti *largely compliant* pou vin *partially compliant*.

Parey zot okouran, sa standar i annan pou fer avek latransparans e lesanz lenformasyon *tax*.

Sa rapor i annan bokou bann rekomandasyon lo ki mannyer Sesel i kapab amelyor son kad legal e lenplimantasyon sa standar.

Mr Speaker i enportan pou nou note ki enn bann kriter ki Linyon Eropeen i servi pou met bann pei lo son lalis *non-korporativ*, se sa grad ki *OECD* i donnen an relasyon avek lesanz lenformasyon.

Nenport ki pei ki i annan en klasifikasyon *partially compliant* ouswa pli ba, i otomatikman ganny mete lo lalis *non-korporativ* par Linyon Eropeen.

Alor bann lamannman ki nou pe propoze an relasyon avek sa Prozedlwa, i *comme swivan*:

Seksyon 2 definisyon:

Mr Speaker anba seksyon 2, nou pe propoze pou enkli definisyon *Private Trust Companies* ki pe ganny entrodwir anba lamannman Lalwa *International Corporate Service Providers*.

Nou pe osi propoze pou amann definisyon *ordinary company*, pou enkli lakonpanyen ki ganny anrezistre anba Lalwa *Companies Special Licenses*.

Seksyon 25, *Company name suffixes*:

Lamannman dan seksyon 25, pou permet bann lakonpanyen servi '*Limited Liability Company*', oubyen '*company*' koman bann mo ou abrevyasyon mandatwar letan zot anrezistre non zot lakonpanyen.

An se moman Lalwa i permet en lakonpanyen pou servi selman '*Limited,*' (*LTD*), '*Corporation,*' (*CO*), '*Incorporated,*' (*INC*). Seksyon

26, restriksyon lo non bann Lakonpanyen Enternasyonal.

Seksyon 65 pe ganny amande pou anpes en Lakonpanyen Enternasyonal annan menm non ki en lakonpanyen domestik.

Sa pou ede tir konfizyon ler referans i ganny fer avek lakonpanyen ki kapab annan menm non. Espesyalman anvi ki depi 2019 bann lakonpanyen enternasyonal i kapab fer biznes Sesel.

Seksyon 55, par ki ganny vann pli meyer marse ki son pri orizinal.

Seksyon 55 e 73, pe ganny amande pou moderniz provizyon ki annan pou fer avek bann par ki en lakonpanyen i oule vann pli meyer marse ki son pri orizinal.

Sa provizyon i aprezan senpleman dir ki i legal pou en lakonpanyen vann son bann par pli meyer marse ki pri orizinal.

Seksyon 73, restriksyon lo lakonpanyen ki ganny re aste par sa lakonpanyen. Mr Speaker lamannman dan seksyon 73, pou anpes en lakonpanyen re aste bann par ki pa'n ganny peye an antye.

Me sa pou selman posib si *memorandum and article* sa lakonpanyen i permet tel aksyon e avek kondisyon, ki ler

sa par i ganny aste, sa lakonpanyen i pey sa lenvestiser selman sa porsyon larzan ki in fini peye pou sa par, me pa valer sa par.

Seksyon 107 e 127, lenspeksyon rezis aksyonner, *minutes* e rezolisyon. Mr Speaker, seksyon 107, pe ganny amande pou permet en aksyonner oubyen en dimoun lo par sa aksyonner, pou enspekte rezis aksyonner.

Si sa lakonpanyen pa les sa dimoun fer tel lenspeksyon, sa dimoun pou annan 90 zour pou konteste en tel aksyon kot Lakour.

Menm provizyon pe osi ganny propoze anba seksyon 127 vizavi lenspeksyon bann Minis ek rezolisyon en lakonpanyen.

Seksyon 131, *defacto directors*:

Nouvo seksyon 131 i fer provizyon dan bann sityasyon kot en lakonpanyen napa direkter, nenport dimoun ki zer oubyen siperviz biznes sa lakonpanyen, sa dimoun pou otomatikman ganny trete koman en direkter.

Seksyon 132 e 132A, Komite Direkter ek Lazans. Seksyon 132 pe ganny separe dan 2 seksyon pou donn plis klarifikasyon vizavi bann Komite Direkter ek Lazans.

Seksyon 134, konsantman bann direkter, Mr Speaker, anliny avek norm enternasyonal, nouvo Lalwa pou egzize ki en dimoun pa kapab vin direkter en lakonpanyen, si sa dimoun pa'n donn son konsantman an ekrire.

I enportan pou note ki sa lobligasyon pou aplik selman pou bann direkter ki ganny apwente, apre ki sa lamannman in ganny pase.

Seksyon 150 rezis direkter:

Seksyon 150 pe ganny amande pou klarifye bann lenformasyon ki devret ganny kite dan rezis direkter depandan si sa direkter i en endividi pou antite.

Seksyon 162, 165 e 169, *minimum* rezolasyon pou apwent e sanz lazans ek *registered office*.

Mr Speaker lamannman dan seksyon 162, 165 e 169 pe fer provizyon dan sirkonstans ki *memorandum and articles* pa fer provizyon pou apwent ou sanz Lazans, oubyen *registered office*.

Sa lakonpanyen pou bezwen pas en rezolasyon ordiner ki pou lobligasyon *minimum* ki Lalwa pe demande.

Seksyon 168A, prezervasyon lenformasyon:

Mr Speaker seksyon 169A pe ganny entrodwir pou obliz bann lazans, pou prezerv bann lenformasyon bann lakonpanyen anba zot ladministrasyon, pou omwen 7an.

Lenformasyon i enkli bann rezis ki sa lakonpanyen i sipoze kite e rikord finansyel. Sa lobligasyon pou osi kouver lenformasyon bann lakonpanyen ki'n ganny dizourd e *struck off*.

E ler en Lazans i aret son loperasyon, i pou bezwen donn tou sa bann rikord *FSA*.

Sa pou asire ki letan lenformasyon i ganny demande par bann lotorite an deor Sesel, sa bann lenformasyon i kapab ganny akse par Lotorite Sesel, espesyalman Komisyon Reveni e ganny esanze.

Seksyon 175 lokasyon rikord finansyel:

Seksyon 175 pe ganny amande pou fer bann lakonpanyen kit zot rikord finansyel, *accounting records* Sesel.

Pou minimiz risk akse avek sa lenformasyon e osi pou *facilitate* lenspeksyon *FSA* vizavi sa lobligasyon. Sa i swiv rekomandasyon dan rapor *Global Forum OECD* ki ti fer lannen pase.

I enportan pou note ki sa rapor in fer resorti ki nivo akse avek rikord finansyel ti vreman ba, selman 12poursan.

Mr Speaker i enportan pou note ki Lalwa an se moman i permet en lakonpanyen pou kit zot bann rikord finansyel an deor Sesel, lo kondisyon ki zot devret donn nou sa bann rikord finansyel ler i ganny demande par Lotorite Sesel.

Me parkont leksperyans in montre ki an realite, dan laplipar ka, sa bann lenformasyon finansyel pa pe ganny donneren.

Alors, pou sesel pa kontinyen rankontre sa bann problem e redwir nou risk, nou pe propoze ki bann lakonpanyen i kit zot bann rikord finansyel, kot zot *registered office* ou avek zot Lazans CSP, isi Sesel.

Pou fasilite lenplimantasyon sa lobligasyon, Lalwa pou permet en lakonpanyen kit en kopi son bann rikord finansyel dan form elektronik isi Sesel.

E nou pe osi propoze ki sa bann lenformasyon i ganny kite dan Sesel lo en baz 2 fwa par lannen. Me dan tel ka sa lakonpanyen pou bezwen kit son Lazans okouran sa ladres kot son bann rikord orizinal pe ganny kite.

Mr Speaker ankor pou fasilite sa bann nouvo lobligasyon, FSA pou donn gidans lo definisyon rikord finansyel e gidans lo ki mannyer sa bann nouvo provizyon i sipoze ganny enplimante.

Seksyon 275, prosedir pou dizourd lakonpanyen:

Mr Speaker seksyon 274 pe ganny amande pou redwir sa peryod letan ki en lakonpanyen ki'n ganny *strike off* i ganny dizourd otomatikman.

Sa peryod letan pe ganny redwir sorti 7an pou vin lan. Sa i osi swiv rekomandasyon dan rapor *Global Forum OECD*.

Rezon pou sa lamannman se pou redwir lakantite lakonpanyen ki'n ganny *strike off* lo rezis.

Seksyon 276 e 277, prosedir pou remet lakonpanyen lo rezis:

Seksyon 276 pe ganny amande pou donn FSA pouwar, pou remet o rezis serten kategori lakonpanyen ki'n dizourd.

Tou lakonpanyen ki'n ganny dizourd pou kapab fer laplikasyon kot FSA, pou ganny re mete lo rezis, a kondisyon ki sa lakonpanyen pa'n fer bann move aksyon, tel ki frod e bann lezot aksyon ki kapab sali

repitasyon Sesel, koman en Sant Servis Finansyel.

An se moman bann tel aplikasyon, i selman kapab ganny fer kot lakour.

Mr Speaker, pou asire ki lenformasyon azour pe ganny kite par bann lakonpanyen ki'n ganny *strike off*, nouvo lobligasyon pe ganny entrodwir lo *FSA* ek Lakour, pou selman remet en lakonpanyen lo rezis, si zot satisfè ki sa lakonpanyen i an konformite avek bann lobligasyon vizavi gard lenformasyon.

Nouvo kondisyon pe osi ganny entrodwir lo bann lakonpanyen ki'n donn *bearer shares* dan lepase, avan zot pou kapab ganny remet lo rezis. Sa i osi swiv rekomandasyon *Global Forum OECD*.

Seksyon 284, *corporate liquidator*:

Mr Speaker lamannman dan seksyon 284, pou permet en antite ganny apwente koman en *liquidator*, en lakonpanyen anliny avek *IBC Act 1994*.

An se moman Lalwa i permet selman en endividi pou ganny apwente koman en *liquidator*. Sa ti en *oversight* ler nou ti pas nouvo Lalwa, *IBC Act 2016*.

Seksyon 344, apwentman Depite Rezistrar e Asistan Rezistrar:

Mr Speaker nouvo provizyon pe ganny entrodwir anba seksyon 344 pou permet Prezidan Larepublik pou apwent Depite e Asistan Rezistrar.

Seksyon 377, demann pou lenformasyon ki ganny kite an deor Sesel:

Nouvo provizyon anba seksyon 377, pou donn pouwar Rezistrar pou demann en lakonpanyen pou prodwir son bann lenformasyon ki ganny kite an deor Sesel pou verifikasyon. Tel ki bann *minutes* ek rezolisyon.

Mr Speaker, lamannman pe ganny propoze anba *Second Schedule* pou revwar serten fre ki ganny peye avek *FSA*, vizavi bann lakonpanyen ki'n ganny anrezistre.

E sizyenm *Schedule* pe osi ganny amande, senpleman vizavi bann prosedir administrativ.

Logmantasyon penalti:

Mr Speaker parey ou pou remarke, i annan en pe provizyon dan sa *Bill* kot nou pe fer monte bann penalti pou serten bann lobligasyon lo bann lakonpanyen enternasyonal.

Laplipar i annan lyen avek bann standar enternasyonal. Par egzanp travay *Global Forum OECD* e *Financial Action Task Force*, (*FATF*).

Dapre bann standar nou bezwen fer sir ki bann sanksyon nou met an plas i ase for pou fer sir bann lakonpanyen i reste an konformite avek zot bann lobligasyon.

Aprè bann diskisyon ki nou'n ganyen avek sa bann lenstitisyon, Nou'n vwar li neser pou fer monte sa bann penalti pou vin en maksimonm \$5mil pou lofans anba seksyon 125 ek 126, ouswa en maksimonm \$10 mil pou lofans anba seksyon 104 avek 106, depandan lo lenpak sa bann lobligasyon lo komitman enternasyonal.

Lezot lamannman administrativ, Mr Speaker lezot lamannman ki mon'n mansyonnen, laplipar i annan pou fer avek bann lamannman administrativ oubyen prosedir tel ki seksyon 9, 12, 13, 20, 23, 29, 41, 169, 171, 217, 285, 286, 287, 352A e 352B.

Mr Speaker dernyen provizyon dan sa *Bill* i donn diferan peryod pou serten provizyon vin an viger.

Par egzanp, tou bann lakonpanyen enternasyonal, pou annan 6 mwan pou zot kit zot bann rikord finansyel Sesel.

Mr Speaker pou ki sa bann sanzman Polisi i vin legal, mon pe prezant avek Lasanble Nasyonal, sa Prozedlwa

International Business Companies (Amendment) 2021, pou zot konsiderasyon e laprouvasyon. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Mon a zis rekonnet bann zofisye ki dan *gallery*, Mr Damien Thesee, *CEO Financial Services Authority*, Mr Randolph Samson, *Director Fiduciary Supervision Section (FSA)* e Ms Taryn Auguste *Legal Manager (FSA)*.

Avek lentrodiksyon Minis, nou kapab ouver deba pou bann Manm. E mon ava apel premye Onorab John Hoareau.

HON JOHN HOAREAU

Mersi Mr Speaker. Bonn apre midi Minis avek ou lekip, bonn apre midi Mr Speaker e tou dimoun a lekout.

Mr Speaker sa lamannman ki pe ganny anmennen la, i pe anmenn en ekstansyon lo Lalwa ki an egzistans.

Akoz Lalwa ki an egzistans pa al ase lwen pou kouver tou bann rekomandasyon lo lesanz lenformasyon e latransparans.

Sesel Mr Speaker, i enportan pou nou konpran nou relasyon avek *OECD*, dan en fason pou nou kapab konpran

akoz sa bann Lalwa in vin an plas.

Sesel ti zwenn (*OECD*) - *Organization for Economic Corporation and Development* an Fevriye 2001, avek bi pou fasilite son zefor pou anpes *double taxation* e bann lezot *harmful taxes*.

Koman en Manm *OECD* e koman en ziridiksyon ki ofer bann servis finansyel, parey anrezistremen bann biznes enternasyonal ki nou apel *offshore*, Sesel i bezwen ganny evalye detanzaot parey lezot pei Manm. E en rapor i ganny fer dan *Global Forum on transparency and exchange of information*.

Laba zot pran bann desizyon pou met en pei swa lo *blacklist*, lo *grey list* oubyen lo *white list*, depandan son konformite e son *compliant, compliancy* plito, avek bann regilasyon e bann kriter ki zot demande.

Akoz ki i bezwen fer sa evalyasyon? Sa bann evalyasyon i ganny fer pou onor bann lagreman parey *BEPS Project*, ki *Base Erosion and Profit Shifting*.

E la, e osi latransparans ki *OECD* i promouvwar. *OECD* i annan bokou Manm, an tou 38. E dan sa ka si bann Manm, si bann dimoun, bann *beneficial*

owners pou bann lakonpanyen *IDCs*, bann *International Business Companies*, ki reste dan sa bann pei, e i anrezistre zot lakonpanyen Sesel avek lentansyon pou zot pey mwens *tax*;- vedir rezim *tax* pou sa bann lakonpanyen i 1.5 poursan. E osi pou serten rezyon konfidansyalite, alor sa bann pei zot pa kontan Mr Speaker.

Zot pa kontan ki sa bann dimoun ki annan sa bann lakonpanyen i anrezistre Sesel.

Akoz se pa zot ki kolekte sa *tax*, se Sesel ki kolekte sa *tax* 1.5poursan, e osi bann lezot *fess, administration fees* e osi bann lezot *fees* ki annan pou fer avek sa biznes.

Alor akoz ki zot pa kontan ki sa sityasyon i arive, zot esey fer lavi sa bann pti pei ki annan bann ziridiksyon pou anrezistre sa bann lakonpanyen, zot sey fer ou lavi vin pli difisil posib.

Zot sey met bann kondisyon, bann kalite kondisyon pou anrezistre biznes, ki fer li vin vreman difisil.

Dan sa fason bann evalyasyon i kapab ganny gete koman en fason *punitive* e for, sirtou pou bann pti pei ki napa resours natirel parey Sesel. E

ki bann pei ki ou kapab dir zot lekonomi i vilnerab.

Senpleman, parey mon'n dir, set akoz nou ofer en *tax regime* ki ba pou sa bann lakonpanyen. Ki sa bann lakonpanyen osi zot pey zot *tax* avek nou Gouvernman, dan plas pey avek sa bann Gouvernman aletranze.

Alor si nou pa *comply* avek zot bann rekomandasyon, zot met ou lo sa *EU blacklist* parey nou'n dir.

Answit ou kapab perdi *correspondent banking*, akoz ou lendistri e ou Departman *Tax*, oubyen ou Lotorite Biznes, pa kapab furni zot sa bann lenformasyon finansyel lo kliyan ki zot bezwen. Sa i vedir ki lo kote la latransparans, zot apel ou ki ou'n *fail* lo latransparans.

Dan sa dernyen evalyasyon an 2020 ki'n ganny fer, Sesel in vwar li koman *partially compliant* lo *exchange of information*.

Savedir *partially compliant* i fer ou ganny mete lo sa *blacklist*. Akoz zis 12 poursan bann lakonpanyen ki anrezistre Sesel dan *Offshore Sector*, ki annan rikord finansyel lo zot bann lakonpanyen.

E sa *Bill* pe adres an prensip sanmenm sa

mankman. Lenformasyon finansyel, alor dezormen, sa bann *IBCs* pou bezwen anvoy zot bann lenformasyon finansyel, zot bann *accounts*, isi Sesel.

Fodre ki menm en lakonpanyen i ganny *strike off* lo *register*, sa lenformasyon i ganny garde pou omwen 7an. Dan lepase bokou problem in leve an se ki konsern bann lakonpanyen ki ganny *strike off*.

E bann (CSPs), sa ki nou apel *Corporate Service Providers*, napa rikord finansyel lo zot. Lakantite letan ki bann lakonpanyen i pran pou *dissolve*, i osi en konsern ki'n ganny adrese par sa lamannman, sorti 7an pou vin lan.

Sa i osi neserer pou kapab donn lenformasyon avek *OECD* pli vit ki avan.

E bann lenformasyon ki pa ganny donner par bann lakonpanyen, i kapab osi annan en penalti ki zot bezwen peye, si zot pa donner sa bann lenformasyon ki nou bezwen pou nou furni avek *OECD*.

E sa parey in ganny dir, sa bann *fines* in ganny ogmante pou met nou *at par* avek bann lezot ziridiksyon enternasyonal, parey *BVI* e lezot ankor.

Parkont sa bann mezir i kapab pa popiler avek lendistri.

Akoz i kapab redwir zot reveni. Akoz bokou lakonpanyen i kapab *deregister* dan nou ziridiksyon akoz sa bann mezir.

Me selman Mr Speaker, repitasyon Sesel koman en pei ki ankouraz biznes prop e latransparans, i enportan.

Nou *correspondent banking* i osi enportan, e Sekter Biznes Enternasyonal i bezwen komans mazin lo bann *value added products* e lezot prodwir nouvo dan sa sekter.

Par egzanp *Service Trusties, Service Hedge Fund Management, Service Avoka e Accountants. Service* kot zot rod en *resident director*, oubyen lofis isi.

Oubyen servis kot zot vin fer zot bann konferans isi. So tou sa bann keksoz i devret ganny promouvwar pou kapab fer ki sa biznes i vin pli rantab e sa biznes i anmenn plis pou Sesel.

Bokou fwa, bann labank isi pa oule ouver bann kont pou sa bann *IBCs*. E sa akoz i prezant zot en risk pou zot *license*.

Alor mon ti a kontan ki Gouvernman an se moman i get ladan ki fason i kapab fer ki Labank Santral avek

Lasosyasyon Banker, i kapab travay lo sa nivo, pou fer ki petet sa bann *IBCs* i kapab servi fasilite Labank Sesel e met zot larzan isi dan Labank Sesel.

Sa ti ava osi ede dan nou lekonomi. Sa osi ti ava kapab ede pou nou kapab zer plis deviz etranzer.

Mr Speaker, parey mon'n dir, nou kontan servi en mo Kreol, ki dir nou, nou lavyann e sa bann, e bann dimoun dan *OECD* zot, zot kouto.

Alor zot ki deside ki bann Lalwa ki zot anvi ou, ou mete dan ou pei, dan en fason ki, si ou oule in *pinch* en pe lo ou souvrennte Nasyonal.

Me selman nou napa swa. An se moman nou napa swa, nou bezwen *abide* avek sa bann keksoz. Nou bezwen fer sa bann rekomandasyon vin nou Lalwa, met dan nou Lalwa, pou nou kapab kontinyen *operate* koman en pei, avek *correspondent banking*, ensidswit.

Alor Mr Speaker, mon krwar ki avek sa ki mon'n fer resorti lo kote *value added*, avek vwar en pti pe ki fason sa biznes *offshore* i kapab etandi en pe - i a kapab osi donn en lespwar dan lavenir *Offshore Business* isi, olye zis fer lanrezistremman. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab Hoareau.
Onorab Richard Labrosse.

HON RICHARD LABROSSE

Mersi Mr Speaker. Bonn apre midi Minis ek ou delegasyon, bonn apre midi tou Manm prezan e tou dimoun ki a lekout espesyalman zabitan mon distrik Plaisance.

Mr Speaker mersi pou donn mon de pti parol pou dir 2 mo lo sa *Bill* ki devan nou ozordi.

Sa bann lamannman dan Lalwa, sa bann prodwir finansyel ki devan nou ozordi, i en desizyon brav ki Gouvernman pe fer, pou redres nou fitir servis finansyel ki nou ladan.

Depi son lansman dan Lendistri Finansyel Sesel, Sesel in pas dan bokou *challenge*, bann *challenge* ki'n vin a diferan fason.

Me parfwa i pou bann konpetiter ki ti dan menm laliny, ouswa bann ki pli gro pwisans dan lemonn.

An se moman nou Lendistri Finansyel, i dan en lot moman, kot ankor enn fwa nou pe ganny demande ek *EU* ek *OECD* pou nou vin pli *compliant* ek bann plizyer rekomandasyon parey Minis in site.

An se moman nou laliny i parsyelman *compliant* e sa dan li menm Mr Speaker i pa vremen an bonn sante pou nou lendistri ek nou pei.

Sa dan li menm i kapab anmenn plizyer danze, sirtou ek nou bann Labank korespondans parey mon koleg in dir avan. E sa dan li menm i kapab afekte nou pei.

E menm i kapab afekte bann laliny ouswa bann investiser etranze ki pe menm mazin pou vin investir isi dan nou pei.

Sa ki mon konnen, plizyer dyalog in ganny fer dan lepase avek plizyer partner dan sa lendistri, lo sa bann lamannman ek Lalwa.

Mon konnen osi ki i annan bann dyalog for, me sa ki mon kontan pou aprann lamazorite i krwar ki sa laliny an se moman ki Sesel i merit pe ale.

Wi Mr Speaker, nou pou bezwen admet ki la, biznes anrezistremman pou bezwen desann. Nou konnen ki Lotorite Servis Finansyel pou sa bann dernyen lannen in sirviv bokou lo sa.

In menm annan *dividend* ki'n antre dan kof Leta ki'n ede dan lekonomi ek dan plizyer proze dan pei.

Sa dan li menm Mr Speaker in kree plizyer louvraz,

ki mon kapab dir mon konn plizyer Seselwa ki pe fer tre byen dan Lendistri *Offshore* an se moman, dan bann plizyer grad e plizyer dyob ki zot in pran.

Menm dan mon distrik mon kapab dir, i annan bann dimoun ki pe ganny zot dipen dan sa lendistri.

E sa i anmenn ou lo plizyer servis parey *courier* ki nou konnen, Avoka e osi kot Lakour avek zot sistenm apostil ki pe ganny byen finanse avek sa.

Me la mon krwar osi Mr Speaker, ki Gouvernman i merit mars akote sa lendistri pou fer sir ki i pa ganny kit ater, kit deryer, parey sa bann dernyen lannen ki'n pase.

E kot nou'n vwar ki latansyon in vini, zis ler i annan en biznes ki pa'n *comply* ouswa ki dan medya enternasyonal. E ouswa en biznes ki'n decide pou kas Lagreman *Compliance* avek sa CSP ki nou anrezistre avek.

Mon santi ki Gouvernman sortan pa'n siport sa lendistri ase, se pou sa rezon ki mon krwar bann lamannman parey i pou ede pou fer sa lendistri annan en pti pe plis potansyel.

La mon osi krwar nou merit osi pe revwar bann prodwir ki bann *ICSP* pe ofer, e

nou merit revwar zot lo en laspe, nou merit vwar osi ki bann lezot laspe ki nou kapab pe al ladan.

Parey ler nou pe koz bann nouvo prodwi. E osi, nou pe rod osi - e la mon osi mon ti pe mazin osi pou nou get dan fasilite *training* pou bann dimoun lokal isi Sesel pou zot kapab osi vin kotakot dan devlopman sa lendistri li menm.

Mr Speaker avek sa 2 mo, mon pou donn sipor sa lamannman. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Onorab *Leader* Lopoziyon, Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker, bonn apre midi. I pa pou fer premye, premye oubyen, i pa fer premye oubyen pou osi dernyen Lalwa ki nou pou vwar an relasyon ek lamannman ki bezwen ganny fer lo Lalwa *IBCs*.

International Business Companies. E pou annan ankor lamannman ki pou bezwen ganny fer.

Me selman mon bezwen admet ki mon en pti pe, en pe perplekse par lefe ki sak fwa sa bann lamannman i vini, nou ganny asire par bann teknisyen ki lala direksyon ki nou bezwen ale.

E nou politisyen nou siport sa direksyon. Bann ki'n dan Sizyenm Lasanble i a rapel - nou siport sa direksyon, zis pou nou tandé, pa ni menm 2 mwan, 3 mwan pli tar nou dan problemn ankor.

I fer mwan prezan demann mon lekor, si eski nou pe fer en legzersis dan *futility* par kontinyelman pe bezwen amann en Lalwa, ki *it's as if* nou pa zanmen konnen kote son *goalpost* i egzakteman ete. Nou pa konnen kot i ete.

Mon dir sa Mr Speaker, aköz ler nou pe regard sa Lalwa, sa enn ki la, i vini, i fer monte tou bann *finés* ki sipoze egziste otour sa bann kart antite ki dan sa Lalwa.

E *previously* an 2018, Minis ti ankor en teknisyen, pou rapel sa byen, mon krwar i ti ankor kot Labank Santral. An 2018, menm largiman ki nou ti sey fer avek serten dimoun dan Lasanble sa letan, dan la personn ozordi Vis-Prezidan, ki Minis menm ti fer avek li an relasyon avek *correspondent banking*, pa ti ganny aksepté.

E an 2018 nou ti vin avek en lamannman, ki ti fer retir tou bann *finés*. Bann *finés* ti \$250 sa letan. Ti sorti \$250 pou vin zis, (si mon pa tronpe) \$50 *or* \$25.

Me la nou'n fer monte bann *fine* drastikman. Nou'n al, nou'n sorti \$5mil pou nou al, pou al \$10mil an tou.

E mwan mon ti a kontan konnen lekel ki bann teknisyen pe koute? Ki safwasi sa enn i bon, sa enn ki la, sa enn ki *the right one*.

Aköz *alarm* vizavi *correspondent bank*, mwan mon rapel Minis Hassan ti ankor en teknisyen kot Minister Finans, i ti pe *raise* sa *alarm* depi *back then*.

E malgre nou ti fer plizyer largiman sa letan, ti annan en lafors dan Lasanble ki pa ti vwar nesésite e ti annan bann sanzman ki ti ganny fer. E enn bann sanzman, mon annan en lesanz korespondans lo la, la.

Enn bann sanzman sete zisteman sa seksyon ki *relate* avek bann *reporting entities* ki kapab ganny lenformasyon pou zot raport lo la. E Vis-Prezidan sa letan ti kont sa lide konpletman.

Vwar, nou pe koz Vis-Prezidan Afif la, nou pe koz lo Vis-Prezidan. Kont sa nide konpletman. E la mon rapel lesanz *email*, aköz mon ti lo sa Komite ki nou ti pe diskite sa largiman.

Sa ki i ti dir sete sa pa form parti bann lobligasyon

anba *AML Act* oubyen bann rekomandasyon *OECD or FATF*.

Selman la ozordi nou annan menm rekomandasyon *OECD* ek *FATF* e ki lot kote i vin dir nou i bann bon lamannman ki Gouvernman i bezwen anmennen.

Konmsi, ou konnen, nou bezwen aksepte enn ler. Lot fwa Onorab Georges ti fer en gran leloz lo nou, nou bezwen aksepte, aksepte tou keksoz enn apre ale *deny* tou sa ki nou ete.

Be ou kan ki ou pou aksepte sa ki ou ete e *deny* sa ki ou ete? Kan ki ou pou fer ou? Tou keksoz ou pou balans lo nou? Atraver ou Mr Speaker i kler ki sa bann keksoz i bezwen ganny dir.

Akoz si nou pa ti'n fer sa bann manboulouk ek sa bann Lalwa sa letan, nou pa ti pou pe war nou pe kontinyelman bezwen fer bann azisteman ki ozordi i nesese pou fer.

E mon konpran ou problenm Minister Finans, *the loss of correspondent banking*, se sa merit prensipal dan sa Lalwa. Taler ou a reponn mon Onorab, napa problenm ou.

E ki nou bezwen ganny kler, eski legzersis ki nou pe fer ozordi, akoz mwan mon pa anv Sesel i al lo en *blacklist*, ok?

Atraver ou Mr Speaker, mon oule *remind* Onorab Arissol ki'n dir si zot ki'n anmenn nou, mon pou dir ou. Ou ek sizyenm Lasanble ki'n anmenn nou!

Akoz bann lamannman ki ou ti pase, kot ler zot ti dir poudir "*a reporting entity under the AML Act is meant to keep in his records or the documents which is obliged to keep under the AML Act.*"

Dan *meeting*, nou'n vwar ki i arive. Nou'n vwar resaman ki SRC, pou li kapab donn lenformasyon, dan probableman 112, oubyen 120 *request*, oubyen i annan 100 *request* ki pou gannyen, ladan i pou kapab *fulfill* zis konbyen?

Around 20 poursan or 10 poursan, probableman. An gran mazorite, en gran parti pa pou kapab *fulfill* sa *request*. Akoz? Akoz nou pa ti pe vwar nesese pou antisip sa ki pe vini.

Sa prodwir *IBC* ti ganny entrodwir en letan e tou dimoun in *enjoy* li. Onorab ki'n koz avan, wi, i byen ki in dir. Vre i annan bokou dimoun i fer larzan atraver sa. Be son letan *was coming to an end*.

E pandan sa 3 dernyen lannen, in enn bann *areas* ki'n ganny plis latak. E ou vwar plis sanzman dan Lalwa ki vin

otour li. Akoz zisteman i annan tout en demann pou ki i annan plis klarite, plis konprenezon.

E problem i toultan reste parey. Sesel i ganny en lobligasyon pou li *provide* en lenformasyon.

Direkter pa reste Sesel i bezwen ganny en *email*, ou bezwen ganny ou lenformasyon aletranze. E i difisil pou li kapab gannyen. Lobligasyon pou donn lenformasyon pa kapab ganny *fulfilled*.

E nou, nou trouv nou dan en problem. E *the downside* prezan ki pou annan i se ki Minis i ava eksplike, si eski sa pou fer nou ziridiksyon i reste *appealing*.

Oubyen i pou kree serten problem pou nou ziridiksyon? Akoz sa bann *fines*, lafason ki nou pou met bann regilasyon.

Dezyenman, eski lobligasyon ki nou pe mete prezan i pou fer ki sa bann ki bon i a reste e sa bann ki move i ava *fall by the wayside*.

Akoz *obviously compliance threshold* pe ogmante, pe monte e zot pou bezwen *comply*. And I - mon war, se sa landrwa kot Minister Finans i oule ale avek sa bann lamannman.

Prezan ler mon regard e sey konpar serten provizyon lamannman ki pe ganny propoze devan nou ozordi, mon

bezwen sey demann Minis si zot in osi fer en travay, pou regarde si bann lamannman ki ti ganny propoze an 2018, zot in regarde *whether* zot pa pe reentrodwir menm lamannman ki zot ti entrodwir an 2018?

En seksyon partikilye, se an relasyon ek seksyon 276, sirtou kot nou koz sa seksyon (1A). Mon vwar ki an 2018, nou ti entrodwir preski menm lamannman.

E la dan sa enn ki la, nou pe entrodwir en lamannman ki parey. Mon'n sey relir li, kekfwa mwan ki'n fer en fot, mon pa'n remarke. Be mon pa pe tro war.

Akoz premye parti kot nou koz lo sa Rezistrar, sa konpannyen ki'n ganny *struck of* par Rezistrar, nou'n fer sa lamannman e mon war kot i vini.

Me sa bout dezyenm kot nou koz lo (1A). I paret ki an 2018, nou ti fer en lamannman *similar to it*, preske parey.

E prezan sa ki enteresan, se ki en dimoun ki pa pe *comply*, swa i pey en *fine* e i pa donn lenformasyon, swa i zis pa *comply* e i ganny *struck of* otomatikman.

So petet ou kapab eksplik nou rezondet deryer sa *deterrent*. E fer nou konpran lafason ki FSA prezan pou enplimant li.

Mon'n pran sa lapros lo sa lamannman, akoz i paret ki *the next step* pe vini pou nou, sa ki nou apel nou *Offshore Industry*. Nou pe regard ver bann lezot prodwir ki kapab ganny ofer.

Ki kapab vin antre, ki kapab ed nou. E i neserer pou annan en diversifikasyon lo baz ekonomik.

Mwan mon pa enn sa bann dimoun ki krwar ki nou devret frenm Sekter *Offshore*. Mwan mon krwar ki Sekter *Offshore* i annan en kontribisyon pou li fer.

Me problem se prezan ki mannyer Gouvernman pou kapab ganny sa balans ant regilasyon, mentenir en sekter ki kapab *provide* en diversifikasyon ekonomik pou nou, *but at the same time*, anpese ki sa sekter i kree en lenpak pou lezot lendistri, swa tourizm, swa lezot lendistri, an relasyon avek, sirtou sa *size correspondent banking*.

Se sa mon krwar ki reste nou *l'enjeu*. I ti problem Gouvernman oparavan, i pou reste problem sa enn Gouvernman, e i pou problem tou Gouvernman ki vini.

Akoz nou, nou en pti ziridiksyon e nou bezwen *abide* par bann presyon ki vini sorti an deor.

Mon dernyen kontribisyon ki mon pou annan pou fer lo sa Lalwa, e mon ti a kontan Minis i, si Minis i posib pou li pronons son lekor ler nou koz lo merit sa Lalwa.

Reasir nou Minis ki sa i en lobligasyon pirman an relasyon avek nou, avek *OECD*. E ki sa napa nanryen pou fer avek lefe ki Sesel pe al tre byento antanm, oubyen antre dan en program avek *IMF*.

E ki napa okenn presyon ki pe vini atraver diferan *avenue*. Zisteman pou met en presyon lo Sesel pou *comply* avek bann legzisans enternasyonal. Si i pa le ka, Minis i ava dir nou i pa le ka.

Selman sa ki, sa ki enportan, ou konnen sa bann Lalwa i toultan, i toultan anmenn en konsern. Konmsi ou, ou per pou siport li, me osi ou *caught between a rock and a hard place*, ou pa siport li ou dan problem.

E mon ti a kontan *at least* ganny en reasirans ki i annan en revi ase konpreansiv ki pe ganny kontinyen fer. E ki lapros ki *FSA* petet in pran par lepase koman regilater, mon ti a propoze ki son lapros i bezwen vin enn ki *FSA* i bezwen *being less a facilitator e more of a regulator*.

Pou donn petet sa reasiran nou bann partner enternasyonal ki nou annan en abilite pou nou poli sa sekter dan nou fason pou nou.

E ki nou pa kree bann problem, oubyen kree bann *ripple effect* ki afekte nou bann lezot konponan dan lekonomi.

So si sa Lalwa pou fer sir ki nou sorti lo *blacklist* Mr Speaker, ou pe ekout Minis, e mon krwar i en keksoz ki nou kapab siporte, si nou ganny en bon lesplikasyon otour bann provizyon ki pe vini.

E ki mannyer i pou marye avek bann lezot provizyon. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Onorab Georges - *LGB*.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker mon pa pou long. Mon enklin mon lekor devan konesans siperyer sa Manm ki'n koz avan mwan.

Mwan mon en senp Avoka e mon *MNA Les Mamelles*. E mon pa pretann ki mon konn en gran kantite keksoz dan sa Sekter Finansye. Me mon konn 1 keksoz.

E sa se, si bann *expert* ki'n travay ladan e ki'n etidye sa bann keksoz, e ki'n frote avek

bann lenstans *OECD* eksetera. I dir ki sa set en bon keksoz. E nou bezwen fer li, *that's good enough for me*.

E mwan mon ava swiv zot konsiny. Akoz se zot ki'n travay e se zot ki konn *fond en comble* sa lendistri. Sa ki mon kapab dir solman, se avek en lendistri parey nou annan isi, toultan nou pou bezwen fer en swa.

Akoz le moman ki nou antre dan en Sekter Finansye kot nou pe rod, ed bann dimoun ki pa reste Sesel. E en Servis *Offshore* i pa definisyon pou bann dimoun ki reste dan en lot pei.

Nou pou bezwen ekout sa ki sa bann lezot pei tanzantan pe dir nou. Akoz se zot dimoun ki pe servi nou servis. Alor i en senbyoz ki nou bezwen kontinyelman fer avek sa bann Lotorite, avek sa bann pei. Ou war Mr Speaker.

Selon mwan, i annan 2 fason pou nou *proceed*. 1), se pou nou dir nou en Sekter Finansye, ki konpletman obskir, kot nou pa pou devwal okenn lenformasyon, tel parey nou ti ete a en serten moman.

Kot nou pa pou dir lekel ki direkter. Nou pa pou montre okenn rikord finansye lo sa bann *company*. Nou pou *thrive* lo *obscurity*. Nou ki'n al fer sa, nou kapab fer sa.

E nou pou annan en kantite dimoun ki pou anvi vin isi, akoz zot anvi kasyet zot aktivite. E zot anvi bann ziridiksyon parey sa.

Oubyen nou kapab angaz avek lemonn e dir ki akoz sa premye posibilite pou anmenn nou dan problem. Akoz nou bezwen depann avek sa bann pei oubyen lo sa bann pei pou plizyer keksoz.

E enn in ganny mansyonnen plizyer fwa apre midi. E sa se *correspondent banking*. Nou pou bezwen depann lo zot. Nou pou bezwen *meet* zot legzizans a en serten plas.

E mon krwar se sa ki nou pou fer la apre midi ankor, parey nou ti fer 2 ou 3 semenn pase. Parey nou ti fer lannen pase. E bann lannen avan. Nou dan en prosesis levolisyon.

Ler nou ti komans al dan sa domenn *offshore*, nou ti provide zis 1 keksoz. E sa se *Registration Of Companies, International Business Companies, (IBCs)*.

Apre nou'n al dan *Protected Cell Company*. Nou'n al dan *CSL*, nou'n al dan *Limited Partnership*, nou'n al dan *Trust*, nou'n al dan Fondasyon, eksetera.

E nou pou kontinyen, akoz i en sekter dinamik. Nou

pou bezwen tanzantan diversifye nou prodwir pou reste konpetitiv.

E an menm tan nou pou bezwen angaz nou lekor avek bann pei ki annan, oubyen bann resortisan ki vin isi. E ki servi nou prodwi e nou servis.

Sa i en *sine kwa none, no man is an island, no island is an island*, nou bezwen angaz avek lemonn. E nou pou bezwen evolye an mezir ki lemonn i evolye.

Nou pa kontan, *obviously* nou pa kontan ler lezot pei i fer gro lebra. Me nou bezwen rekonnèt osi ki si nou resortisan isi, si i kapab al anrezistre en konpanyy en lot landrwa e evit pey *tax* isi, nou ti pou annan en problem.

E nou ti pou al rod en fason pou al rod nou *tax* ki zot ti devret pey nou isi. Alor nou pa kapab, nou pa kapab annan de pwa de mezir.

Nou anvi viv dan en bon fason. Nou bezwen swiv bann Lalwa, bann Lareg Enternasyonal, pou nou kapab arive fer sa. Mr Speaker mon pa anvi montre ledwa.

Me mon krwar ki nou'n ariv a en sityasyon la, kot ziskan prezan nou Sekter Finansye pa'n devlop osi dan en fason osi *diverse* ki i ti'n devret fer.

E mon rekonnèt sa toulezour. E mon konnen ki mon pou ganny kritike par bann dimoun ki dan sa lendistri. Zot en pti pe dan en *comfort zone*.

Sa ki nou'n fer ziska prezan, nou'n fer sa ki pli fasil. Nou'n anrezistre lakonpanyen par milye, par dizenn de milye. E in anmenn bokou larzan pou bann dimoun ki travay dan sa sekter *and good luck to them*.

In donn en kantite lanplwa sa bann zenn profesyonnel, *good luck to them*. Mon konn plizyer zot, mon angaz avek zot *on a daily basis*.

E mon kontan pou zot. E in fer serten *CSPs*, serten *Service Providers* tre ris, *good luck to them*. Sa se lafason ki en pei i devret devlope. E mon pa anvi kritik zot.

O kontrèr mon siport zot e mon felisit zot pou lefet li zot in fer byen dan en sekter. Me nou pa kapab kontinyelman reste e fer sa ki fasil. E setadir zis fer enkorporasyon.

Nou bezwen bouze e nou bezwen diversifye. E nou bezwen ki an mezir ki nou ganny *squeeze* par bann realite enternasyonal, rod bann lezot sekter.

Si nou, nou pa fer li nou menm, nou ava fer li anba presyon. Akoz zot pou *squeeze*

nou, e si nou anvi gard en lendistri.

E mon totalman an faver gard sa lendistri byen, *well regulated*. I pou bezwen *well regulated*. Nou ava rod en fason pou nou fer otan larzan, oubyen ankor plis larzan dan bann sekter ki mwen senp. Me ki anmenn mwens problem.

Mon krwar se sa, sa tranzisyon ki nou pe fer. Nou pe sorti dan en lendistri ki nou ti fer tre byen akoz nou opasite. E nou pe antre dan en lot ozordi, kot nou pa kapab reste osi *opaque*.

E se pou sa rezon ki i annan bann amannman ki pe fer lo bann direkter, lo ki lenformasyon zot bezwen donner, lo gard bann rikord finansye, fer sa *available*.

Akoz nou konnen ki *at the end of the day* nou pou bezwen angaz avek, e nou menm nou isi tanzantan nou pas en, nou ratifye en *Agreement*.

Pou ki nou bann servis *tax* i ava angaz avek servis *tax* lezot pei, pou ki dimoun oubyen bann pei i anmas *tax* la kot zot de pre. Alor nou bezwen *accommodate*.

E mon kapab dir, pou bann ki krwar ki sa ki nou pe al fer i en pe fermal tanzantan Mr Speaker, nou bezwen bwar en

pe kendrik dan sa lemonn kot nou ete ozordi.

E sa nou bezwen, nou bezwen aksepte. Alor Mr Speaker, i annan - nou pa war nou pe fer en keksoz revolisyoner. Nou war nou dan en proses evolisyon.

Leader Lopozisyon in demande kote nou pou arete, nou pa konnen. Tou keksoz i dinamik dan sa lendistri. E kekfwa i pli dinamik ki dan lezot.

Akoz parey nou konnen, sa *IBC Act* in sibir bokou modifikasyon. Tandis ki nou *Domestic Companies Act*, depi 1972, apenn si in sanze. I montre ou ki mannyer enn i bokou pli dinamik ki lot.

Alor, e akoz enn i angaz avek lemonn e lot i reste isi Sesel dan en sekter, dan en Sekter Domestik.

Alor Mr Speaker, mwan mon krwar ki atraver tou sa bann amannman ki nou pe al pran ozordi avek demen, se en bann pa ki anmenn nou pli devan.

Ki fer nou *engage* plis avek bann lezot pei, ki met nou pli azour avek nou lobligasyon enternasyonal e ki fer nou vin bokou pli akseptab dan lizye lemonn.

And that's, sa i en *good thing*. Nou pa kapab kritike.

Alor se pou sa rezon ki mon annan loner apre midi pou dir avek Minis, ki sa enn *Bill* ek bann lezot pou ganny aksepte.

Mr Speaker in annan parey nou pe ekspekte, en pti pe *push back* par lendistri. E sa i toutafe normal.

E enn bann keksoz ki zot in fer sorti, se ki avek sa bann amannman, prezan i pou pli fasil pou bann *companies* ki pa *compliant* pou zis les zot lekor ganny dizourd.

E mon krwar *panel* in dir nou ki sa set en bon keksoz. Akoz nou ava *tidy up* lalis bann *company* ki'n ganny anrezistre.

Akoz parey nou konnen, en kantite sa bann lakonpannyen i ganny anrezistre pou en *one-off*. Apre zot ganny, zot reste la lo *register*. Me zot pa pe fer nanryen. Alor nou ava kapab netway sa lalis.

Lezot Manm lendistri in dir ki zot krwar ki penalti parey *Leader* Lopozisyon in dir, i tro for. Mon pa pe pran sa, mon pa pe pran sa koman en largiman ki mon pe siporte.

Me par egzanp zot in dir ki kekfwa nou devret donn en peryod letan pou *comply* avek bann nouvo regilasyon, avan ki sa bann penalti i *click in* akoz bann penalti i o.

Alor sa se kekfwa en keksoz ki *panel* i ava konsidere taler ler nou al dan Staz Komite, nou a kapab regarde si i annan okenn lazisteman ki devret ganny fer.

E enn bann keksoz ki mon'n ganny dir, se anba Lalwa 2016, *The IBC 2016*, ti annan en peryod tranzisyon 12 a 24 mwan ki ti ganny donnen. Alor kekfwa nou devret swiv menm prosedir ozordi.

E sa *panel* taler ava fer nou, ava eksplik nou si sa i byen ou mal. Avek sa detrwa mo Mr Speaker, parey mon'n dir taler, mon krwar ki nou dan en bon semen.

Bann ladministrasyon oparavan in anmenn nou la kot zot in kapab. Sa ladministrasyon pou anmenn nou en pe pli lwen.

E ladministrasyon ki pou swiv dan 15an, 20an, i ava li menm li anmenn nou en pe pli lwen. Alor Mr Speaker, mon ti anvii dir avek Minis ki i pou ganny sipor lo sa *Bill*. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab Georges. Mon ava envit Minis pou fer son repons lo deba.

MINISTER NAADIR HASSAN

Mersi Mr Speaker e mersi tou bann Onorab pou zot

entervansyon. Sa ki mon'n *gather* se ki mazorite bann Manm in sezi lenportans pou fer sa bann reform.

Akoz *of course* son lenpak ki i kapab annan lo nou lekonomi e lo nou ziridiksyon. Zis pou eksplik en pe *in terms of* bann diferan largiman ki'n ganny met devan.

E enn kle ki se ki, sa akoz ki toultan nou bezwen vin avek nouvo lamannman? E la rezon i senp. Se ki sa *regulatory framework* i kontinyelman sanze.

E parey nou dir *goalpost* i kontinyen bouze. E nou *as* en ziridiksyon i nou, nou bezwen enplimante pou asire ki nou anliny. Nou bezwen osi kontinyelman amann nou bann Lalwa pou kit li an zour.

E si nou pa fer li, konsekans parey nou vwar i grav. Nou war nou *end-up* lo en *blacklist*. Ki enpakte plizyer laspe nou lekonomi. Me i annan en pwen ki'n ganny fer, ki ase enportan.

E mon ti a kontan *reemphasize* lo la. Se ki sa lendistri li menm pe sanze, *ok*? E ler nou ti komans sa lendistri dan boner '90, ti en model ki ti *focus* en kantite lo anrezistre *IBCs*.

Me nou'n war poudir lemonn pe *frown upon* sa kalite

biznes. E zot pe met plizyer mezir pou *increase* latransparans, e ki dekouraz sa model sa biznes.

E nou as en ziridiksyon, si nou oule nou *offshore*, e nou apel li nou *International Financial Services Center* i kontinyen, nou pou bezwen adapte.

Akoz dan nenport lanvironnman biznes, si ou pa adapte ek nouvo lanvironnman, ou vin *irrelevant* e ou mor.

So lanfaz ki nou pe mete nou e Minister Finans in pran *the lead, by*, nou'n *set up a unit* ki *focus* zis lo reform nou *International Financial Services Centre*.

I annan sa Komite ki SS i *Chair* ansanm ek lendistri pou diskit ki mannyer nou sekter i kontinyen e i *look* diferan. E *focus* la i bouz *away from the IDC model* ki nou war i annan bokou lenpak lo la.

E *towards* bann nouvo prodwir ki anmenn plis sibstans dan nou ziridiksyon e i pli transparan. So sa i stratezi Gouvernman pou nou kapab adapte.

Me parey mon'n dir sa *goalpost* i toultan bouze e nou, nou pou bezwen kontinyen bouze. E fer sir ki nou anliny avek bann devlopman.

So larepons pou sa kestyon se ki, eski sa i reform final? Se non. I pa pou reform final, aköz sa sityasyon ki mon'n eksplike. E bann diferan evalyasyon, i annan diferan evalyasyon ki ganny fer.

Sa enn la i koz lo *OECD Global Forum ok?* E i konsern bokou bann *exchange of information*. Me i annan lezot evalyasyon ki ganny fer parey *ESAAMLG* i fer pou li.

E li i baze lo lenplimantasyon bann *AML standards* parey i ganny *set by FATF*. Sa li osi i en lot evalyasyon. I bann diferan evalyasyon ki enpakte lo diferan konponan nou sistenm finansyel. So i napa zis en evalyasyon, i annan plizyer evalyasyon ki ganny fer.

Lo kote kestyon ki'n ganny demande, eski sa i en *requirement OECD* ouswa i en *requirement IMF?*

Larepons la, se ki sa nou pe *comply* avek *OECD* pou nou sorti lo en *blacklist*. *IMF* senpleman ki in dir ek nou, se ki ou pa kapab *afford to be on a blacklist, ok?*

Akoz si ou lo en *blacklist*, i enpakte, i *increase* ou risk *correspondent banking*, ki kapab enpakte ou lekonomi. I afekte *investors confidence*.

So senpleman i dir nou, nou bezwen sorti lo sa *blacklist*. Sa i en kondisyon, nou bezwen sorti lo en *blacklist*. Akoz i pa dan nou lentere pou nou lo en *blacklist*. I annan reperkisyon lo nou lekonomi.

Lo kote komantr ki in fer lo lapros FSA, mon toutafe dakor. E sa i nouvo stratezi ki FSA pe pran. Se ki FSA pa kapab regilater e promoter *at the same time*. So FSA son focus pou regilater. Son *mindset* pou enn ki regilatwar.

Lo kote kestasyon ki'n ganny demande lo *transition period*. Dan Lalwa li menm i annan en *proposal* ki i annan en *transition period* 6 mwan pou donn lendistri ase letan pou *comply* ek bann nouvo *requirements*.

Mon konnen lendistri ti a kontan en pe plis letan. Me selman nou bezwen balans li, sa dele letan avek sa ki akseptab pou OECD, pou asire ki nou *drive* pou nou sorti lo sa *blacklist* i ganny fer sooner.

So danze se ki si nou fer sa peryod tranzisyon pli long, se ki i kapab pran pli long pou nou sorti lo sa lalis. E kestasyon final lo kestasyon, seksyon 276, ki seksyon 276 li, annefe sa lamannman i en pe diferan.

Akoz la son focus se *extend* pouvwat FSA, pou li

kapab *restore* en lakonpannyen ki'n ganny *dissolve*. E sa avek lamannman avan, pa ti la.

So avek sa Mr Speaker, mon ti a kontan ankor, demann ek tou bann Manm pou zot siport sa bann lamannman.

Akoz sa i dan lentere Nasyonal e i pou ede dan sa zefor pou nou sorti lo sa *blacklist* e fer nou ziridiksyon annan son repitasyon. Ki *ava of course* ed nou lekonomi. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Bon, nou a pran vot lo *general merit of the Bill*. Manm ki an faver lev lanmen silvouple? *Ok*, lev lanmen silvouple pou Madanm Deputy Clerk ganny en bon kont.

Ok, Madanm Deputy. Okenn Manm ki kont? Non, mersi. *Thank you*. Lo *general merit of the International Business Companies (Amendment) Bill, 2021, 28* Manm in vot pour, 0 kont e 4 *abstain*.

Bill in aprouve lo *general merit*. E nou *ava* demann Madanm Deputy Clerk pou fer *Second Reading of the Bill*.

MADAM DEPUTY CLERK

Mersi Mr Speaker. An *Act to amend the International*

Business Companies Act, 2016, (Act 15 of 2016). Mersi.

MR SPEAKER

Thank you Madanm Deputy Clerk. Nou a pas dan Staz Komite pou konsider zot lamannman e klarifikasyon. E Chair Bills Committee in pare pou lead sa legzersis. Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair anvi ki sa bann lamannman i annan bokou, e i pou pran nou en pti pe letan pou nou pas ladan.

Akoz nou annan bann lamannman lo lamannman ki nou pe fer ki nou pou, nou pou bezwen get dan 2 seksyon. Akoz nou pa'n kapab *compile* li into one.

Me mon ti a kontan a sa staz remersye Manm *Bills Committee* ki yer nou'n reste, nou'n zwenn ziskan apre 7er, pou nou kapab fer en travay konpreansiv. E avek *FSA, SS* e Mr Pool avek bann lezot dimoun dan zot delegasyon ki ti la.

Alors mon ti a kontan *extend* en remersiman spesyal pou zot pou sa travay ki nou'n fer. Nou ti a kontan konmans lo seksyon, *Clause 13, Clause 13*. Kot i fer referans avek

seksyon 73(3) e i sipoze 73(5). Mon ava al lo lot Mr Chair?

MR SPEAKER

Section 30. Panel zis lev lanmen sinyal mwan si zot in war sa soz e si napa okenn lobzeksyon, nou prosede. Carry on, yes Onorab Andre carry on.

HON CLIFFORD ANDRE

Selman zis avan nou al lo sa enn, i annan en pti koreksyon lo 12 osi, *Clause 12*.

MR SPEAKER

Ok.

HON CLIFFORD ANDRE

Kot i mete i annan en *comma*. I dir "*the principal Act is amended removal of that comma, by repealing section 55.*"

MR SPEAKER

Panel? Onorab Andre *carry on*.

HON CLIFFORD ANDRE

Ok yes Mr Chair. Permet mon sa pti letan, parey ou'n dir pou, nou al lo *Clause 24. Clause 24* i fer, kot i pe *amend 8*, i fer referans avek *International Business Companies (Amendment) Act, 2020*. E sa i sipoze 2021.

Lot se ankor dan *Clause 26(ii)(b)*. Ankor sa referans lo

International Business Companies Amendment Act, 2021 dan plas 2020.

Lot lamannman Mr Chair se i annan en *proposal* sorti kot *Bills Committee* dan *Clause 30(1A)*. Kot i dir "*if the memorandum or articles of a company do not*" - nou'n propose dan plas '*does not.*'

MR SPEAKER

Panel i ankor pe swiv? Ok. Onorab Andre ou *carry on*, e zot a lev lanmen si zot oule nou arete, pou konsidere.

HON CLIFFORD ANDRE

Yes.

MR SPEAKER

Mersi.

HON CLIFFORD ANDRE

Mr Speaker, Mr Chair in menm, menm *type* of lamannman ki nou'n propoze dan *clause 32, 32(2)* kot i pe amann seksyon 165(2). Nou'n propoz sa;-

"*If the memorandum or article of a company do no*" dan plas '*does not.*' So i menm lamannman ki avan. Dan seksyon 34 Mr Speaker, Mr Chair. Ankor 34(1A), menm zafer.

"*If the memorandum or article of Seychelles does not,*" –

'*do not.*' Mon pou kontinyen parey Mr Chair in dir. So si i annan okenn landrwa pou nou arete zot ava les mon konnen.

Lot se, kot *Clause 35, preservation of records. 169A(2)*.

Mannyer in ekrir dan (2) i dir "*where a registered agent ceases to hold a licence to provide international corporate services, under the International Corporate Service Provider Act.*"

Mwan mon sizere ki nou met sa *the year of the Act which is meant to be 2020*. Akoz partou nou'n met lannen *of the Act*. E letan nou fer referans avek sa, sa *panel* i a dir mon si zot santi i *appropriate* kekfw Mr Pool.

Akoz partou nou'n fer referans nou'n met lannen *of sa Act*, so i apropiye ki nou met lannen *of sa Act* osi la.

Aprè i kontinyen, nou dir, *that person shall handover*, konmsi i annan en *handover* konmsi, ki mannyer i ekrir *hand over*. Aprè in met *handover* ansanm. So mon krwar nou bezwen fer sa, sa koreksyon la.

MR SPEAKER

E ou ava aret la en pti moman silvouple Onorab. Yes Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi, mon annan 2 klarifikasyon la mon en. Premye klarifikasyon i *go back to sa reference to the International Business Company Act*. Nou pe refer to sa Act ki la nou, oubyen nou pe refer to the amendment made in 2020?

HON CLIFFORD ANDRE

Sanmenm sa.

HON SEBASTIEN PILLAY

Which one are we referring to? Akoz there was an amendment made in 2020.

HON CLIFFORD ANDRE

It would be this one, the...

MR SPEAKER

Panel i a reponn pou nou.

HON CLIFFORD ANDRE

It would be the, si mon, anyway ansanm avek sa, selman si mon gete la, letan i pe referred to International Corporate Service Providers Act i pa refer to an amendments. So it must be the main Act. That's the way I see it.

SS PATRICK PAYET

So it's..

MR SPEAKER

Yes Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Yah. Lo sa bout mon konpran. Selman mon pe sey zis swiv from the previous ones. Akoz i paret Bills Committee pe met en standar ki ou refer to the year of the amendment or the Act.

In this context mon pa tro war li relevan. Akoz i, the chapter is 275, in any case. So ou pou konnen whatever amendment ki'n vini subsequent, ou pou recognize li par son chapter.

So I don't feel the need. What I was querying about, se ki nou'n pas vitman lo sa 2020 and 2021. Mon ti a kontan zis ganny li kler what we are proposing avek sa zafer reference to 2020.

Akoz 2020 there was an amendment made to the IBC Act si mon pa tronpe. Yah, so sey klarifye pou nou. Akoz nou riske pe met the wrong reference to the wrong sa. Mon prezimen nou pe fer referans avek sa enn ki la.

HON CLIFFORD ANDRE

Cannot.

HON SEBASTIEN PILLAY

Ok.

MR SPEAKER

Wi SS Payet, wi.

SS PATRICK PAYET

Mersi Mr Chair, mersi Manm Onorab. Kekfwa zis pou azoute Mr Chair. Ki Onorab Andre in mansyonnen, se sa amannman, sa *IBC* lamannman 2021, me ti en *typo* ki nou ti fer.

Me sepandan sa 169 e (2) *International Corporate Service Providers Act* i ti en *Act* 2003.

HON CLIFFORD ANDRE

2003 *then* en.

SS PATRICK PAYET

Mersi.

HON CLIFFORD ANDRE

Savedir apre *Act* nou pou met 2003, non, *keep the Cap, ok, ok.*

MR SPEAKER

Ok.

HON CLIFFORD ANDRE

Ok, so.

MR SPEAKER

Bon nou'n rezourd sa.

HON CLIFFORD ANDRE

Nou ava, sa *handover* mon krwar i *ok*. E dan 169(3) "*all records handed over under under subsection (2) shall be*

preferably in, nou'n dir remove the "the" in digital form.

Clause 38, ti annan en komanter ki ti'n ganny queried as to whether there is a definition of financial statements.

E, aköz i aparet *financial statement, whether there should be a definition*. E ti annan en lesplikasyon. Ki mon krwar tou Manm in bezwen ganny met okouran.

Sa si bann *guidelines*, ki zot dir zot in servi definisyon menm si zot pa'n met sa, definisyon ladan. Me i en definisyon ki lo en *guidelines*.

So nou ti a kontan kekfwa en pti gin lesplikasyon, *why not in reality put a definition*. Si i dan *guidelines*, zis pou fer li, pou fer klarite. So sa i enn bann konsern lo 38.

Nou ava *pause* la Mr Chair, nou ava gete ki larepons, oubyen nou a kontinyen?

MR SPEAKER

Panel, okenn input lo la? Onorab Pillay wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi, i annan en *cross-reference* avek sa seksyon dan seksyon 377. *Now*, sa seksyon i fer referans avek *accounting records* li. Sa ki mon ti a kontan

panel i klarifye, se eski nou pe koz 2 diferan keksoz?

Konpran? Akoz i enportan pou nou etabli sa byen. Akoz 377 i fer provizyon pou ki i annan, i vin en lofans mon krwar la. *Ok*, i annan rol ki Registrar i bezwen zwe anba en nouvo *1B* ki'n ganny entrodwir.

Be i fer referans avek *a accounting records* ki anler anba 173 nou'n sanze nou'n fer li. Mon pa konnen si li menm ki nou'n sanze nou'n fer li vin *financial statements*.

So eski nou annan 2 definisyon ki nou pe *provide* pou sa? Si wi, *then* si ou kapab eksplik nou.

E eski *guidelines*, mwan mon ti ava sizere ki sa *guidelines* i ganny enkli koman en, anba regilasyon *as well*, pou donn li *force of Law*. Ou konpran? Akoz in deza annan en *challenge regarding Policy*. So *I don't know how* Gouvernman i *feel about this*.

MR SPEAKER

Panel. Yes SS Payet.

SS PATRICK PAYET

Mersi Mr Chair. Mr Chair, kekfwa en pe klarifikasyon dan Lalwa *currently, the IBC Act* seksyon 2, i annan en

definisyon pou *accounting record*.

E ki dir ki '*accounting records in relation to a company means documents in respect of their companies assets and abilities be the receipts and expenditures of the company and the sales purchases and other transaction to reach the companies as a party.*'

So sa definisyon ki nou'n met li *as per OECD* definisyon. Me sependan letan nou'n regard dan *guidelines OECD*, i pa'n donn ne definisyon *financial statement*.

Sanmenm sa ki nou pa'n *define* li dan Lalwa li menm. Me i annan en keksoz ki nou'n travay lo la, se *the financial summary* ki nou ti pou mete dan *guidelines*. Mersi.

MR SPEAKER

Wi Onorab Andre, wi.

HON CLIFFORD ANDRE

Mon konpran lesplikasyon. Me eski *OECD*, si kekfwa nou osi nou montre zot poudir nou *proactive*. Letan nou donn en *possible definition* of en definisyon ki li i pa'n donneren.

Akoz mon mazine, mon konpran, tou lede kote letan nou koz lo en largiman, kote *goalpost* i ete. Parey Minis in

dir, vre, *goalpost* i sanze tanzantan avek sa bann lorganizasyon.

Me selman si nou osi nou montre zot poudir, si zot pou sanz *goalpost* e ki nou konnen zot pou sanz *goalpost*. Me selman nou'n fer sir ki nou pli pros ek sa *goalpost* letan i sanze.

Akoz nou, nou'n avan zot. Nou'n montre zot poudir nou kapab annan en definisyon. Konmsi mon pe zis sey gete. Akoz i annan en *issue* la.

Me nou, nou pe dir, akoz zot, zot pa'n donn nou en definisyon. Alors nou pa'n fer, alors, akoz nou pa'n fer en, zot pa'n fer en definisyon e alors nou, nou pa'n mete pou le moman.

Akoz zot pa'n fer. So kekfwa nou devret mazin en pti pe par devan zot osi par ler. Pou nou kapab fer sir ki nou osi nou pe zwe sa *game*, pa en *game*.

Me selman nou osi nou pe *look forward* prenon kont bann sityasyon ki kapab arive dan le fitir.

MR SPEAKER

Yes Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi Mr Speaker, ou konnen, parey ler mon'n koze

taler, malgre mon'n ganny akize mon pa tro konnen nanryen dan sa sekter. Mon konpran ki pe ganny fer.

Akoz sa i toultan problem. Problem Minister Finans, Gouvernman, mon pei, i bezwen gard son gard li *fluid*. Akoz si *goalpost* i sanze, si i met li dan Lalwa i bezwen absoliman anmenn en lamannman.

So i gard li *fluid* pou li sanz, *there and then* i arive i sanze. Si i pa fer sans pou met li dan seksyon lenterpretasyon pou al met en definisyon *per say that*. Negosyasyon i kapab arive demen.

E *OECD* i dir li be lala definisyon *financial statement* ki mon oule ou mete. E li i devret kapab sanz sa la li. Mon krwar se sa rezon akoz i pe fer li koumsa.

E rezon akoz mwan mon pe fer sa, akoz pep Seselwa i bezwen realize poudir ler nou perdi *correspondent bank*, ou piti ki deor ler ou pou anvoy larzan pou li ou pa pou kapab anvoy larzan pou li.

Ou biznes ki oule fer transfer larzan, *whatever* ki arive, okenn tranzaksyon larzan enternasyonal ou pa kapab fer.

So mwan mon pa ti a kontan nou al lo *blacklist or*

okenn etidyan pa kapab ganny son larzan, son *stipend or whatever*.

So I think, mon krwar, mwan mon satisfè ek sa lesplikasyon ki pe, ki SS Payet in donn mwan. Mon pa konnen si lot kote zot annan okenn lezot largiman zot oule avanse.

MR SPEAKER

SS Payet ki ou, pou dernyen propozisyon.

SS PATRICK PAYET

Mersi Mr Chair. Mr Chair mon pe propoze kekfwa nou kit li parey, kekfwa si *OECD* kekfwa i annan en definisyon dan lefitir, nou ava amann li *properly*.

Akoz anler kekfwa avek *OECD*, sanmenm sa ki annan de ler nou lager avek zot. Ki anler letan ou met en keksoz, zis en pti mo, ki anler zot kapab dir ou, be zis sa mo i kapab fer en definisyon an zeneral pou zot, zot pa tro, tro dakor avek.

So sanmenm sa ki nou'n servi en pe *the wording* ki zot, zot in donn nou lo la. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Onorab Gill ti'n lev son lanmen pou fer en pwen.

HON CHURCHILL GILL

Mersi Mr Chair. Mon krwar en lapros ki nou kapab fer, *OECD* li i pa'n mete, kekfwa li i annan son rezon aköz i pa'n mete.

Petet nou, ler nou dan sityasyon kot nou bezwen demann lenformasyon en ziridiksyon, nou bezwen konn si nou oule sa lenformasyon.

Si sa ziridiksyon li i pa'n donn son, i dan son Lalwa pou li i fer parey nou, i pa met en definisyon. Eski nou pou bezwen fors li pou li donn nou en serten lenformasyon, si dan son Lalwa i pa'n mete?

Oubyen si i *vice versa* prezan. Nou, nou konnen ennler nou bezwen lenformasyon, ki bann kalite lenformasyon ki nou demande dan sa ziridiksyon ki nou pe demande.

Be i pa ti pou fer sans si tou sa bann lenformasyon ki normalman nou demande, *then we incorporate* sa bann lenformasyon koman nou definisyon. Pou asire ki i kler pou nou.

E si demen *OECD* i, li i deside vin en definisyon, *then* nou a kapab aziste *as we go*. Me selman mon krwar pou nou napa, pou nou zis met li *vague* koumsa, i pa neserman petet bon. Mersi.

MR SPEAKER

Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. Mr Chair mwan mon, mon ti anvi sizere ki nou *go along* avek sa ki SS Payet in propoze e gard li koumsa.

E son *guidelines* ava eksplike kisisa *the financial statement*. E rezon mon pe fer sa, mon'n pran en pe letan, akoz *internet* i en pe *slow*.

E mon ti anvi regarde, akoz nou'n fer menm zafer dan *the Companies Act 1972 Domestic Companies Act*. Dan en *Schedule* i mete kisisa ki devret antre dan bann *accounts of the company*.

Alor mon krwar *that's probably the best formula*. Akoz sa i pou sanze li *as we go along*. I dinamik. Alor i ti ava pli bon dan en *guideline* ki kapab ganny sanze san ki i bezwen retourn dan Lasanble a sak fwa pou nou re amann kisisa *financial statement*.

So kekfwa nou kapab dir *in the Act as per guidelines or as per regulation*. Me menm sa mon pa krwar ki i nesaser.

Akoz si nou pou annan *guidelines* ki pou dir egzakteman kisisa ki *financial statements*. *Then I think* nou ava kapab kouver tou keksoz.

E nou ava annan sa fleksibilite pou nou tonm dakor avek *OECD* egzakteman ki sa ki zot anvi ki al dan sa bann *financial statements*.

Apré pibliye li koman en *guideline*, oubyen pibliye li koman en *S.I*, napa problem. En keksoz ki kapab ganny amande *from time to time* san ki i bezwen vin dan Lasanble. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Amwen ki i annan en *amendment* spesifik ki Manm i a anvi vot lo la. Eski nou kapab zis aksepte *wording* ki la, ki SS Payet in rekomande e nou a kontinyen?

HON CLIFFORD ANDRE

Yes nou a kontinyen Mr Chair.

MR SPEAKER

Ok. Onorab Andre kontinyen, wi.

HON CLIFFORD ANDRE

Nou lot *query* se, an referans avek *Clause 39* ki dil avek *section 175(1A)(b)*.

Annefe (1A) i dir, "*In the case of a company which is (a) a holding company; and (b) not a large company, the company shall keep on a bi-annual basis, its accounting records at the*

company's registered office in Seychelles."

Mr Chair mon konsern se letan nou dir, letan nou dir *keep*, eski nou pe dir ki zis pandan 2 fwa dan lannen ki pe *keep*, oubyen i annan en *request* ki pou ganny fer?

Mon konnen yer nou'n debat en pe lo sa. Me selman lesansyel se ki en demann ki pou ganny fer. Akoz si ou kite, ou gard li toultan.

E letan en demann i ganny fer ou donner. Si en rikord finansyel i sipoze ganny fer 1 fwa par lannen oubyen 2 fwa par lannen, *ok*, la kek fwa i pe demann pou fer 2 fwa par lannen i ganny fer, me selman letan ou demann li bezwen *available*. Si i pa'n fer sa dezyenm fwa, i bezwen dan sa premye fwa. So letan mon get, *unless* mon pe mal konpran li, akoz mon'n relir li e relir li.

So sanmenm sa ki mon pe dir. Letan i dir '*the company shall keep on bi-annual basis.*' So mon krwar sa mo i, nou kapab sanz li pou dir, oubyen parey nou ti demande, '*on request.*'

Akoz nou ti dir ki Lotorite i kapab demande. Pa neserman ki sa dimoun i prodwir *bi-annually*. Me selman menm ou kapab demann li si pandan sa letan, si

i annan en lensidan, ou kapab demann li pou li prodwir son rikord.

Me si ou pe restrikte ou lekor zis *bi-annually*, savedir letan i annan en *issue* ou pa pe kapab demann li.

MR SPEAKER

Annou les SS Payet adrese, *what does 'keep' mean there?* Onorab Georges ou anvi antre lo la. Yes. Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Wi Mr Chair. Avan ki sa i arive. Annefe se mwan ki ti'n *query* sa avek *Bills Committee* o depar. E kek fwa, mon kestyon se sa. *Why on a bi-annual basis?*

Akoz sa? *I don't know*, zot ava eksplik mwan. *Why not just shall keep its accounting records at all times?*

E mon krwar lentansyon se *that the accounting records are kept in Seychelles at the registered office* oubyen avek sa *CSP*, avek sa *registered agent*.

So *why*, akoz fors li fer li *twice a year?* *Why not just at all times* tou son bann *records* i devret la, premyerman. E dezyenmman dan *(1B)(a)* nou vwar i bezwen fer en *financial summary within 6 months of the end of the year.*

Eski sa i enn ant sa 2 *bi-annual lodgings* si mon kapab dir koumsa, avek sa *registered agent*? Oubyen i en lot keksoz konpletman? *Basically that's my question.* Mersi.

MR SPEAKER

Wi, mersi. Mwan mon anvi demann SS Payet, eski *keep savedir update*, savedir i bezwen fer sir ki *its not less than 6 months old* par egzanp? Yes SS Payet, wi, Mr Pool.

SENIOR DRAFTSPERSON POOL   **LEGAL VICTOR**

Mersi Mr Chair. Bonn apre midi Mr Chair, Lasanble bonn apre midi. So petet mon a zis donn en pti lesplikasyon ki nou pe sey *achieve*.

Apre nou a gete si vreman kwa ki nou pe propoze pe ganny *meet*. So premye obligasyon primordyal se *every IBC, every company* i bezwen kit *accounting records at all times.* Ok?

E seksyon 174 i *provide that a company shall keep reliable accountants record that sufficient to show a company's transaction, financial position and son on, ok?*

Seksyon 175 li i sipoze pe dikte kote sa landrwa, *ok?* E parey nou okouran, laplipar

bann Lakonpannyen Enternasyonal zot *operate* an deor Sesel.

E letan *accounting records* pa isi, i kit kot zot pe *operate* an deor Sesel, letan SRC, FSA nou fer *request*, i ganny difikilte, nou ganny difikilte pou resevwar sa bann rikord.

So ki nou pe propoze, anba seksyon 175 ki koz lo lokasyon, kot la nou dir, akoz an pratik i pou en pti pe difisil pou nou fer en IBC ki an deor Sesel toulezour i en tranzaksyon anmenn Sesel, ki nou pe dir *ok*.

Pou pratik, rezon pratik, nou fer sa IBC 2 fwa par lannen. So mete tou le Zanvyek tou le Zilyet par egzanp, i akimil tou son bann *accounting records* ki in akimile pandan sa serten peryod par *6 months* e anmenn li Sesel.

So sa i lentansyon sa amannman dan seksyon 175. Petet nou kapab ganny gide si nou kapab amelyor li e fer li plikler. Mersi Mr Chair.

MR SPEAKER

Wi SS Payet.

SS PATRICK PAYET

Mr Chair mersi. E parey letan nou ti pe diskite yer avek *Bills Committee*, mon krwar ti annan en pti rezervasyon avek

OECD previously baze ki zot ti pe dir sa risk i kapab reste.

Akoz par egzanp mete nou pe redir dan peryod 2022 ki Zanvyè a Zen 2022 tou sa bann rikord, *accounting records*, i pou soumet li an Zilyet.

Me *OECD* li sa risk ki in dir, sa eleman se si i arive par egzanp i annan en *request of information* an Avril, si sa lenformasyon pa ankor ariv Sesel, si i pou annan sa risk pou reste.

Me selman zot in *revert back* ozordi, zot *more or less ok* avek sa *bi-annual* soumisyon.

Me selman en keksoz ki zot in dir, ki kekfwa dan Lalwa nou met en eleman ki *accounting records shall be kept on a continuous basis at all times and shall be presented to the Seychelles authorities upon request*.

Konmsi *at least* en eleman koumsa ki kouver ki protez, si i arive ou ganny en *request*, i annan en proteksyon pou *Seychelles authorities* osi.

MR SPEAKER

Eski ou pe propoz en *rewording* la SS Payet.

SS PATRICK PAYET

Mr Chair kekfwa nou kit sa eleman, me selman nou azout en lot keksoz kekfwa nou

ti kapab ganny gidans avek bann dimoun legal. Mersi.

MR SPEAKER

Onorab Pillay wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Chair, Mr Chairman. Ou konnen, problem pou vin, *within*, ant sa 2 peryod ki sa dimoun pe gard sa rikord. *In between* sa, si ou *request* i vini ou pa kapab *fulfill* li.

So ou bezwen annan en *proviso*. Ou *proviso* ou ava mete ki, ou ava bezwen met sa ki ou'n dir, *provided that* tou bann *accounting records shall be kept and made available on request* pou tou *Seychelles authorities*.

Akoz sa ou pa pe zis satisfè ou *request*, (koriz mwan si mon mal) ou pe satisfè *request* ki kapab sorti *from overseas as well in terms of exchange of information* osi.

So pou mwan ou pa pe *convey* sa *meaning on a bi-annual basis* la. Annefe ou pe kree *ambiguity*. So ki problem ki ou annan avek sa ki ou'n propoze apre?

Mon konnen i annan sa problem pratik pou sa konpanyen gard son rikord isi. *Be that's the nature of the beast*.

Si en dimoun i al dan sa, i anrezistre sa konpanyen, li i

bezwen fer sir i fer son *diligence as a reporting entity* pou li ganny sa lenformasyon *available* pou ki i kapab *provide* sa lenformasyon ler i ganny demande.

Mon pa konnen akoz ou oule gard *bi-annual*. Sa nouvo *wording* ki'n ganny propoze la i bokou pli byen, bokou pli kler. *Unless FSA* i annan en problemm avek enplimant li.

MR SPEAKER

Mersi. Wi Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair mwan mon propoz sa;- "*The company shall file its accounting records every 6 months and such record shall be kept at the company's registered office in Seychelles.*"

Sa i sa enn ki la pou nou sey aranz sa, pou nou tir sa zafer *bi-annual* oubyen, i pou tou le 6 mwan. Akoz sa ki mon konpran SS Payet ti pe dir en peryod 2 fwa dan en lannen. So i 6 mwan, 6 mwan.

Prezan nou kapab pran sa *proviso* ki mon pa ankor, mon pa'n pans lo la ki mannyer nou kapab en *proposal at least*.

Kot Lotorite osi i kapab *request en accounting records from the registered office in*

Seychelles of that company ki si i annan en *investigation*.

So i ava pran konsiderasyon en pti pe sa ki Onorab Pillay pe sey dir e ki nou ti diskite yer dan *Bills Committee*.

MR SPEAKER

Mersi. SS Payet boul in retourn kot ou la. Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. Mr Chair mon dakor avek lide Onorab Andre. Me mwan ti ava kontan propoz *the following*.

Ki nou dir, "*The company shall, where its accounting records are kept outside Seychelles, lodge not less than on a bi-annual basis the accounting records of the company's registered office in Seychelles.*"

Mon krwar se sa zot lentansyon. Se ki *if it is kept there, it is lodged here*, e mon pa anvigard li lo zis lo en *bi-annual basis* mwan. Mon oule mete, *not less than*.

Akoz i annan *different company's might want to do it different time*. Tandis ki si ou dir li 2 fwa, i pou *stuck* avek sa 2 fwa. *Let the company decide*. Kekfwa 1 i ava anvigard li tou le zour, en lot ava anvigard li tou le

quarter or whatever. Me not less than.

Epi at the end parey Onorab Andre i dir, provided that, e la nou a swiv sa bann, sa mo ki ou'n dir, on request blah, blah, blah, 'accounting records shall be made available to the relevant authorities' or whatever.

Si ou donn nou sa fraz nou kapab met li ladan. E propoz sa koman en lamannman. Mersi.

MR SPEAKER

Wi, ok, nou bezwen rezourd sa pwen. SS Payet ou dakor avek sa wording? Ok, eski nou devret pran en vot lo sa amannman spesifik? Anr Onorab Pillay ou pa ankor fini, wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi, nou bezwen ganny the full wording la. Akoz largiman Onorab Georges, you have to be careful la. Ou pe dir son registered office is outside Seychelles. E sa ki nou bezwen fer sir nou kler lo la.

Prezan consequently, eski nou bezwen anmenn menm lamannman dan- prezan nou bezwen anmenn menm lamannman dan (1B). B non? Parey.

MR SPEAKER

Yes Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Nou pou bezwen fer sa lamannman la, nou bezwen fer sa lamannman en pe pli lwen e nou bezwen fer sa lamannman dan lezot. I annan enn de lezot Bills ki annan menm procedure.

Non, i pa the registered office, registered office toultan pou isi. Nou dir, "where its accounting records are kept outside Seychelles it lodges, it lodges them twice a year or more with the company's registered office in Seychelles.

Which is what it says now. Me si mon kapab ganny parol proviso. Akoz nou bezwen vot lo the whole thing and not just a bit. Ki SS Payet ti pe dir?

MR SPEAKER

SS Payet wi.

SS PATRICK PAYET

Yes. Mr Chair, kekfwa son konponan ki OECD ti pe mansyonnen, the last wording ki zot in mansyonnen ki "the accounting records shall be kept on a continuous basis at all times and shall be presented to the Seychelles authorities upon request."

MR SPEAKER

Yes Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Letan i dir *shall be kept*, akoz Onorab Georges i annan en pwen, *kept where?* Akoz i pa dir kote i pou, *to be kept*. Savedir sa dimoun i kapab swa, letan ou demann li, ki i pou donn ou?

You see, this is, sa i sa dilenm. E mwan mon krwar plito nou, pou nou *proactive*, nou pran sa *wording* ki, Onorab Georges. Akoz i pran konsiderasyon sa ki mwan mon'n dir. So nou pran li dan sa konteks.

MR SPEAKER

Ok. Onorab, *sorry*, SS Payet propoz en *wording* la e nou a regarde si tou dimoun i dakor.

SS PATRICK PAYET

Mon krwar Mr Chair, sa eleman ki Onorab Georges in mansyonnen, e apre nou kapab azoute ki, *and shall be presented to the Seychelles authorities upon request*, si nou azout en pe sa eleman ladan.

MR SPEAKER

Ok. Onorab Georges ou pou kapab relir ou *wording*.

HON BERNARD GEORGES

Yes Mr Chair. Mr Chair mon *wording is this*, "The company shall, where its accounting records are kept outside Seychelles lodge not less than on a bi-annual basis, the accounting records at the company's registered office in Seychelles provided that any accounting records whether outside Seychelles or not, shall be presented to the Seychelles authorities on request." I think that's the idea, yes.

MR SPEAKER

Ok. Eski nou vot lo la oubyen i ganny aksepte? Vote. I annan en amannman ki'n ganny propoze, eski i a ganny segonde silvouple. Onorab Arissol a segonde.

HON SANDY ARISSOL

Mr Speaker non mon pa pe segonde, mon pe propoze ki Onorab Andre i segonde anvi ki in dir Onorab Georges in pran en pe son konsiderasyon lamannman.

Alor in anmenn sa lamannman. Alor mon ti a kontan Onorab Andre koman *Chairman Bills Committee* i segonn Mosyon ki esansyel.

MR SPEAKER

Mersi. Onorab Andre ou'n dakor avek sa *wording* ou?

(BREAK)

HON CLIFFORD ANDRE

Wi-wi.

MR SPEAKER

Be *lets move on*, segonde apre nou bouze.

HON CLIFFORD ANDRE

Wi. be akoz mwan *Chair Bills Committee*, mwan mon a segonde, selman Onorab Arissol ti kapab fer sa louvraz fasil.

MR SPEAKER

Wi, *ok*. Tre byen.

HON CLIFFORD ANDRE

Pou mon, vi ki mon ti pe lir ankor en lot.

MR SPEAKER

Eski Manm i kapab vot lo sa lamannman silvouple. Sa ki an faver lev lanmen. Mersi, okenn ki kont? Napa. Madanm *Deputy*.

Lo lamannman lo sa seksyon ki propoze par Onorab Georges in ganny 24 vot pour, 0 vot kont e 5 abstansyon. Amanman in aprouve. Eski mon kapab propoze ki nou pran en *pause*.

Yes, e nou a rezwenn 4er edmi. Bon nou a *pause* e nou a retournen 4 er edmi. Mersi.

MR SPEAKER

Tre byen. Fotespere zot in nobou *refresh* lespri. Onorab Andre *next point*.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair.

MR SPEAKER

Yes. Onorab Pillay ou ankor, ou pe al lo *next point*? Wi, wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Ok. En *quick* klarifikasyon, fodre, akoz mon krwar bann teknisyen fodre fer sir ki zot pa tro, fodre zot kler ek nou, *ok*.

Akoz mon krwar i annan en keksoz ki mon oule fer sir mon asire lo la en. Ki *recommendation* 6, zot konnen ki mon pe *refer to* la.

Accounting information has not been provided during response to 88 percent of the cases where it has been requested by Seychelles.

Exchange of information partners mainly because it was not available in the Seychelles. Lo sa lamannman ki nou pe propoze, sa wording la, eski it is enough to convey the meaning that the accounting records is kept in the Seychelles?

Akoz se zot ki pou al avek sa pou al negosye. *So if we can get the final wording. Nou'n vote lo sa lamannman, I just want to make sure on that, because nou pe koz avek, nou pe koz lo 3 diferan antite en.*

Nou pe koz en *holding company not a large company. Apre materiality increases obviously* ler ou pe pran en *large company.*

MR SPEAKER

Petet Onorab Georges ki *custodian the wording*, nou a zis repas lo la pou verifye sa pwen.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. Mr Chair, wi, (1A) ki nou pe regarde, parey Onorab *Leader* Lopozisyon in dir, i pe dil avek 2 kalite *company, holding and not a large.*

E mon mazine (1B) i pou *large companies.* Donk, me se menm, anfen, preske menm provizyon pou tou lede.

E the provision is that the company shall, where its accounting records are kept outside Seychelles, lodge not less than on a bi-annual basis, the accounting records at the company's registered office in Seychelles, providing that any accounting records whether outside Seychelles or not, shall

be presented to the Seychelles authorities on request. Ok.

MR SPEAKER

In adres ou pwen Onorab Pillay?

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi. Se sa kot nou annan, mon annan en *issue.* Mon krwar bann teknisyen zot bezwen regard rekomandasyon limero 6.

Sa ki'n dir anba rekomandasyon limero 6, se ki nou pa kapab *convey* lenpresyon ki *accounting record*, mon pe enkyet ki nou pou *convey* lenpresyon ki *accounting records are kept outside Seychelles* par premye bout sa lamannman.

Though mon konpran ki nou pe sey adrese. Fodre bann teknisyen i kler e dir nou. Si zot dir nou klerman poudir zot satisfè, *then* mon pou, *I would let the point, point rest.*

Mon krwar Onorab Georges ou bezwen konpran *where I am coming from.* Akoz largiman OECD li, se ki i pa oule tande ki sa *accounting records* i ganny kept an deor.

E la ou pe eksplisit li tir li, poudir sa i ganny kept an deor. So se sa kot mon pe ganny, mon annan en pti pe konsern lo la.

MR SPEAKER

Ok. Eski teknisyen i kapab adres sa? SS Payet.

SS PATRICK PAYET

Yes, Mr Chair, kekfwa zis mon a demann ankor en *second fwa*, pou Onorab Georges zis relir ankor sa lamannman silvouple.

MR SPEAKER

Thank you. Mersi.

HON BERNARD GEORGES

Lamannman, annou pa bliye, wi, lamannman i lir koumsa;- avan sa i ti, *the company shall on a bi-annual basis keep accounting records of the company's Registered Office in Seychelles.*

And idea there was, pou napa okenn accounting records ki ganny kept anywhere else, i pou keep li isi. Me the issue in arise aköz sa on a bi-annual basis.

Akoz sansan i ti pou keep to son bann accounts here in any events all time. Alor, lamannman i dir where a company shall.

Where its accounting records are kept outside Seychelles, lodge not less than on a bi-annual basis.

The accounting records of the company registered office in Seychelles, provided that any accounting records, whether outside Seychelles or not, shall be presented to the Seychelles authorities on request.

The idea being here, ki si i annan okenn accounting records ki ganny kept abroad, they will always be accessible by the Government on request. And in any event, they will be brought back to Seychelles at least twice a year.

Mon krwar se sa ki sa pe fer. *The question of LOTO is, eski sa will find favor avek OECD oubyen still OECD pa pou kontan? Sa nosyon ki accounting records are kept outside Seychelles. Mersi.*

MR SPEAKER

Yes Onorab. Yes SS Payet ou kapab.

SS PATRICK PAYET

Mr Chair nou *feel* konfortab avek sa provizyon, ki nou pou kapab defann provizyon ki, lenformasyon menm si *on a bi-annual basis* i pou available. E *on request* osi pou kapab available Sesel. So nou *feel comfortable* avek sa.

MR SPEAKER

Ok. Onorab Pillay ou'n ganny en lasirans la, nou a kapab *move on*. Onorab Andre *next point*.

HON SEBASTIEN PILLAY

Yes.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. *Clause 44(iii) i koz lo (1B). Nou pe klarifye avek panel, letan nou koz lo (b), under the Beneficial Owners Act 2020 (Act 4 of 2020 relating to, zot dir met 'the register of beneficial owners.'*

Me nou pe demande si i pa kapab *registration of beneficial owners*. Eski si, akoz *register means the register only, but registration means other issues*.

MR SPEAKER

SS Payet. Wi *yes* sir.

<u>SENIOR</u>	<u>LEGAL</u>
<u>DRAFTSPERSON</u>	<u>VICTOR</u>
<u>POOL</u>	

Yes, bonzour Mr Chairman. Bon nou'n fer bokou diskisyon lo la e nou'n vwar ki nou pou plifere gard *register* o kontrè ki nou pou met *registration*.

HON CLIFFORD ANDRE

Ok.

MR SPEAKER

Ok.

HON CLIFFORD ANDRE

Next one.

MR SPEAKER

One second. Onorab Pillay wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Yah. Nou'n sot en pwen ki mon ti'n *raise*, ki mon war mon pe rod klarifikasyon. Avan nou al lo sa enn. Akoz i avan sa enn ki la. An 2018 ti annan en lamannman ki nou ti fer lo *IBC Act* e nou ti entrodwi sa provizyon 1(a).

E dan sa provizyon (1)(a) nou ti fer referans avek 272(1)(a)(2)(3) or (4). Mon war sa provizyon pe reganny entrodwir ankor.

MR SPEAKER

Panel. E.

HON SEBASTIEN PILLAY

Non nou ti met li, ti retournen.

MR SPEAKER

SS Payet. Ou pou reponn? *Oh no*, Mr Pool. *Yes go ahead*.

<u>SENIOR</u>	<u>LEGAL</u>
<u>DRAFTSPERSON</u>	<u>VICTOR</u>
<u>POOL</u>	

Mersi Mr Chair. So pou adres kestyon sorti kot Onorab

Pillay. Wi dan leparse nou ti tir sa provizyon, sa (iv).

E ki ti'n arive, parey zot konnen, sa *Bill*, mon'n eksplik *Bills Committee* yer, *as well* ki i en travay ki'n ganny komanse depi en bon pe letan.

Depi an 2016, sa bann lalis amannman ti pe sey pous devan pou finalman fer zot kapab ganny *enacted*. Me i pa'n arive.

E dan bann ansyen lamannman ki nou ti pe propoze, se tir pou nou met en, entrodwir en nouvo *prohibition* anba seksyon 5. Kot anba sa seksyon 5 tou bann lakonpanyen ki ti pe fer *virtual assets services*, nou ti pou fer sa bann aktivite vin en proibisyon.

E pou nou kapab pran aksyon *striking off against them as well*, nou ti entrodwir sa *ground for striking of* anba 272.

Me boner sa lannen, oubyen *late* lannen pase, nou ti, Gouvernman in pran en desizyon pou retir pou le moman sa proibisyon ki nou ti pe al propoze anba seksyon 5. E malerezman nou pa'n retir sa *consequential* anba seksyon 272.

Me selman kantmenm nou pou garde, i pou napa en lenpak. Akoz i refer *back to* seksyon 2. Anba seksyon 2 i

annan serten lezot proibisyon, so i pa pou annan vreman en lenpak serye. Mersi.

MR SPEAKER

Onorab Pillay wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi, selman mon krwar ki zot bezwen fer sir ki zot pas dan bann lamannman ki zot in fer *previously*. Teknikman i pa pou afekte, i pa pou neseserman afekte Lalwa.

Me si ou ti pe fer *S.I.* e prezan ou ti annan en *Clause* ki ou'n deza *repeal*, e ou'n fer en *substitution* e prezan ou revin fer *substitution of the same Clause* ki ou'n *repeal* e *substitute*, i en *exercise*, i *redundant as an exercise*.

So just to, just be on the safe side, next time tyek byen bann lamannman ki zot in fini fer.

Akoz, *as I read now, subsection 1 shall not apply to the company who was struck off on register pursuant to section 272(1)(a)(2)(3) or (4)* ki lamannman ki ou pe entrodwir ki deza, ki ti sipoze deza dan Lalwa.

So mon pe zis prezan fer kler ki, *this is what the intent, this is the intent which you want to convey. Can confirm a 100 percent* sa en lentansyon ki oule

convey. Baze lo bann lamannman *previous* ki'n arive, fer sir ki sa in *intent* which is *intended*.

MR SPEAKER

Yes panel.

SENIOR DRAFTSPERSON POOL   **LEGAL VICTOR**

Mersi Mr Chair. So wi, sa ti nou lentansyon akoz nou ti pe entrodwir *this additional ground* ankor anba seksyon 272. Mersi.

MR SPEAKER

Ok. Onorab Pillay. Onorab Andre ou pwen anba (1B)(b) ou'n aksepte en?

HON CLIFFORD ANDRE

Yes.

MR SPEAKER

Register, registration.

HON CLIFFORD ANDRE

Yes, yes.

MR SPEAKER

Ok, annou move on. SS Payet wi.

SS PATRICK PAYET

Mr Chair, kekfwawa si nou retourn lo seksyon 39, amannman 39, amannman in

seksyon 175, i en, i annan en lot eleman baze lo sa, entrodwi sa lamannman ki nou'n fer anba sa *bi-annual*. Nou pou bezwen fer li anba (1B) osi parey. *Yes.* Mersi.

MR SPEAKER

Ok. Accepted, Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Selman ti ava bon ki nou, akoz i ase sibstansyel, ti ava bon ki nou fer menm prosedir ki nou'n fer pou (1A). Ki nou propoz son *wording* lamannman, i ganny segonde *and then* nou vot lo la. Mersi.

MR SPEAKER

Ok. Nou a fer, *panel* i dakor ki nou a fer sa? *LGB.*

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. Mr Chair lamannman anba *Clause 39*, lamannman a seksyon 175(1B) i lir koumsa. E mon pe lir *the chapeau* la.

"In the case of a company other than a company not specified under subsection (1A), the company shall." E sa ki nou pe fer nou pe *delete (1B)(b)*, e nou pe ranplas li avek, *"where its accounting records are kept outside Seychelles not lodge not less on a bi-annual basis, the accounting records at the*

company's registered office in Seychelles provided that any accounting records, whether outside Seychelles or not shall be presented to the Seychelles authorities on request. "

Ok, ki ranplas on a bi-annual basis ki pe, accounting records, eksetera.

MR SPEAKER

Mersi. *Ok.* Nou pe vot lo la. Nou ava segonde. Onorab Andre in segonde.

HON CLIFFORD ANDRE

Non, mon annan en pti klarifikasyon avan mon segonde Mr Chair.

MR SPEAKER

Ou annan en *issue* lo la, *ok.*

HON CLIFFORD ANDRE

Klarifikasyon se ki, letan nou pe get (1), (1B)(a) i dir nou, *"prepare an annual financial summary to be kept at its registered office in Seychelles."* So in fini obliz ou, pou dir ou i pou, *it will be kept in Seychelles. financial summary.*

Not the accounting records. Very well, so, ok, mon a segonn sa *proposal* ki Onorab Georges in dir.

MR SPEAKER

Yes, Manm ki an faver lev lanmen silvouple? Tre byen. Okenn, sorry. *Yes go ahead.* Ok, Madanm Deputy, okenn Manm ki kont? Non.

Bon amannman ki'n ganny propoze, in ganny 28 vot pour, 0 vot kont e 4 abstansyon. Amannman in aprouve. Ok, nou a *move on.* Ou ti'n ariv dan 44 mon krwar.

HON CLIFFORD ANDRE

Yes 44(1C). Dan plas subsection 10 i sipoze subsection (1). Apre nou annan en *query* lo 45(4B).

Where it says, "the Court shall only restore the name of the company if it is satisfied that the new member is similar." Nou pe zis propoze si nou pa kapab met '*identical*' pou fer li *look a little bit neater.*

MR SPEAKER

Panel will you address? Panel agrees, so sa en pti amannman. Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. Mr Chair eski Onorab Andre i kapab retourn nou silvouple lo son amannman avan. Mon krwar mon pa'n *track.* Ti annan en *mistake* dan en *subsection* mon krwar.

HON CLIFFORD ANDRE

Anr. *Subsection, it was, bear with me 1 second mon a dir ou. (1C) of 44, it refers to subsection 10, when it should be subsection 1.*

MR SPEAKER

Ok. Ou dernyen pwen *panel*, SS Payet in donn son lagreman.

HON CLIFFORD ANDRE

Yes.

MR SPEAKER

E sa i zis en pti laranzman so nou pa bezwen vot lo la.

HON CLIFFORD ANDRE

Ok. Nou lo *section 47(g)(3), ankor dan plas International Business Companies (Amendment) Act 2020* i pou vin 21.

MR SPEAKER

Panel ou, dakor, *yes, ok, carry on* Onorab Andre, kontinyen.

HON CLIFFORD ANDRE

E sa i osi aparet dan *amendment to the second Schedule* ki *Clause 58* lo nou dokiman. Ankor *International Business Companies (Amendment) Act 2020*, i bezwen vin 21.

MR SPEAKER

Panel you agree? Yes Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Apré dan 58(iii) i annan 2 fwa '*provided that the notice is filed within 12 months of a change*', 2 fwa '*of a change*', nou pou *delete* en '*of a change*'.

MR SPEAKER

Ok. Yes, aret en pti moman Onorab Andre. Onorab Pillay i oule fer en pwen.

HON SEBASTIEN PILLAY

Yes, mersi. Anba seksyon 52, nouvo seksyon 52(2) "*The President may appoint one or more Deputy Registrars.*" Akoz ki nou'n *depart from 'in consultation with the Minister?'*

MR SPEAKER

Panel.

SS PATRICK PAYET

Mersi Mr Chair. Mr Chair, *as per the FSA Act currently, se the President* ki *appoint the Rezistrar.* So, nou'n fer li *aligned* avek *the current Act.* Mersi

HON CLIFFORD ANDRE

Me annou tir '*may*' annou met '*shall*'.

'May' taken as 'shall.'

MR SPEAKER

Carry on Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Yes, Mr Chair. Mon pe zis verifye si lo sa lot dokiman ki nou'n gannye i napa ankor amannman, avan mon dir ki nou napa.

Mr Chair, *as it is*, en pti *typo* ki tonm dan seksyon, *Clause 60. '01 January, 2022'* i vin *just '1s. '1* avek en s.

58? 58 nou'n dir 2021. *International Business Companies (Amendment) Act, 2021.*

MR SPEAKER

Yes panel, zot ok ek sa dernyen pwen? *Ok.* Onorab Andre, SS Payet in agree.

HON CLIFFORD ANDRE

Sa i bann lamannman ki *Bills Committee* avek lendistri in travay lo la. Mon ti ava kontan remersi ou Mr Chair.

MR SPEAKER

Thank you. Onorab Henrie.

HON GERVAIS HENRIE

Mersi Mr Chair. Ti annan zis en pwen ki mon pa ti'n lev avan aköz mon pa ti anvi enteronp *Chairman Bills Committee*, me dan 37. Seksyon 37 kot

Amendment to Section 173. So, 37. Non, sorry.

So, i pou vin dan *amendment to section 377. Savedir nou pe koz Clause 57. 1(B). zot pe swiv mwan, kot i dir For the purposes of sub-section (1), where a document is not in the English or French language,* yer nou ti pe propoze ki aköz nou pa fer en lamannman ki presiz, ki dir tou bann rikord ki ganny garde i merit ganny garde an Angle ouswa an Franse.

Nou fer li kler ki tou bann rikord ki zot anvoy Sesel i deza an Angle ou an Franse, e ki i pa vin en konplikasyon pou demann *translation*. So, nou ti pe propoze si *panel* i ava aksepte ki i ava koumsa koman en lamannman. Mersi.

MR SPEAKER

Panel ki zot pwennvi ? Zis pou note ki sa ki ou'n dir la, i aparet dan 3 oubyen 4 oubyen plis sa bann soz. So, *panel* i ava gard sa an konsiderasyon si zot pe aksepte.

SS Payet ou a dir nou keksoz lo la.

SS PATRICK PAYET

Yes, Mr Chair, mon krwar nou'n debat. Nou'n komans debat lo la *yesterday*. Mon krwar ozordi nou'n diskit en pe

zis akoz orizinalite, par egzantp en dokiman *accounting record*, konmsi nou anvi son dokiman orizinal ki nou pa sanz son *language*.

Me sepandan letan ou ganny en *request* lanmen la ki nou dir, la ki ou al fer sa *translation*. Me nou pa ti anvi afekte son orizinalite, akoz par egzantp letan en *invoice* i vini, mete i *Chinese Language*, nou pa ti anvi demen, si zot fer *translation*, keksoz in sanze ki *directly it's not the orizinal invoice*.

Sanmenm sa ki nou ti pe met li dan sa kontinan koumsa, ki *however* letan i ganny sa *request*, selman i obligasyon lo li, pou li fer sa *translation on the authorities*. Sa lentansyon ki nou ti'n mete.

MR SPEAKER

So, nou gard sa *wording*.

SS PATRICK PAYET

Yes.

MR SPEAKER

Ok. Onorab Pillay, wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Chairman. Mon annan en dernyen pwen. Parey ou konnen avek mon - Parey Onorab Georges in dir, ek mon *limited knowledge* ki mon

annan. Zis pou *clarity's sake*. Konbyen letan ki en dimoun pou annan pre ki in sanz son *registered office*? Akoz nou pe kree en seksyon pou ki bann dimoun i kapab sanz zot *registered office*, oubyen zot pa pe kapab sanz zot *registered office*.

MR SPEAKER

Panel.

HON SEBASTIEN PILLAY

Akoz *now everything i rest on the registered office being the place were the records are kept. Ok?* Mon vwar ou'n mete in, *“the memorandum or articles to cover, shall not delegate to a committee of directors any power to,” ‘to change the registered office.’* Ou pe fer sir poudir zot napa sa pouvwar pou sanz zot *registered office* anba Lalwa. Mon konpran li koumsa. Oubyen eski i annan drwa sanz son *registered office*?

MR SPEAKER

Yes, panel.

HON SEBASTIEN PILLAY

Akoz sa ki mon pe lir, i pa pou kapab sanze. So, ki bann sirkonstans ki en dimoun pou kapab sanz son *registered office*?

MR SPEAKER

Yes. Yes, legal counsel ou kapab adrese sa.

Yes, go ahead when you are ready.

DIRECTOR POLICY AND LEGAL SECTION - FSA -**PAUL ROBERT**

Mersi Mr Chair. Non, normalman en lakonpanyen i annan tou drwa pou li sanz son *registered office*. Basically, this will be by default. Si mon kapab met li pli kler. I pa vremen sanz on *registered office* but by the mere fact ki i sanz son *registered agent*. Ok, i sanz son Lazans Sesel, i sorti ek CSP 1 pou al ek CSP 2. Otomatikman then ou annan sa *change in registered office*. Mersi.

MR SPEAKER

Satisfied, thank you.

HON SEBASTIEN PILLAY

Non-non.

MR SPEAKER

Ankor en pwen.

HON SEBASTIEN PILLAY

Ya-ya i ankor en dernyen pwen. Savedir eski ou pou fer sir prezan, akoz dan *article of registration* ou pe donn sa

konpanyen pou li kapab al fer son bann senp *committee*. Ok?

Eski ou pou obliz tou konpanyen pou fer sir dan son bann *article* e son *memorandum* pou enkli sa provizyon ki *the sub-committee shall not have the power ?*

Akoz anba Lalwa ou pe dir li i pa kapab fer *sub-committee* la. Akoz anba 132, *this is what you are saying*. You are saying ki i, *shall not have the power* pou li sanz son *registered office* or *agent*.

MR SPEAKER

Yes panel. If you are ready.

DIRECTOR POLICY AND LEGAL SECTION - FSA - PAUL ROBERT

Mersi Mr Chair. So, anefe *yes*, mannyer ki Lalwa i ganny drafte. Rezon det se ki sa pouvwar pou sanze i *rest with* direkter zot menm. Ok, zot pa kapab annan en Komite ki pou pran sa desizyon lo zot *behalf*. Mersi Mr Chair.

MR SPEAKER

Onorab Gill.

HON CHURCHILL GILL

Mersi Mr Chair. I annan en fot osi dan *Clause 58. (vi)*, kot in *paragraph (p)* i repet 2 fwa.

MR SPEAKER

Panel, will you check that please.

HON CHURCHILL GILL

Clause 58 under the heading Amendment of Second Schedule (vi) in paragraph (p) i aparet 2 fwa.

MR SPEAKER

Panel, ler ou pare. Yes SS, agreed. So, rectify ya? Thank you.

Ok, well nou'n ariv a lafen amannman e klarifikasyon, nou a re pas dan staz Lasanble. Mersi Serzan. Mon ava apel LGB pou Mosyon pou Third Reading.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, anba Order 76(1) mon move ki the International Business Companies (Amendment) Bill, 2021 as amended ganny lir en Trwazyenm Fwa. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Segonnman silvouple.

HON SANDY ARISSOL

Yes, aboyer.

(laughter)

MR SPEAKER

Onorab Hoareau.

HON SANDY ARISSOL

Mr Speaker, mon ti a kontan segonn Mosyon propoze par Onorab Georges, Bill as amended. Mersi bokou.

MR SPEAKER

Thank you, Onorab Arissol in seconde. Pran vot silvouple. Manm ki an faver Bill lo Third Reading lev lanmen silvouple? Mersi. Vot lo the Third Reading of the International Business Companies (Amendment) Bill, 2021 as amended, 33 vote pour, 0 vot kont e 0 abstansyon. Bill in pase. Thank you.

Wi definitivman mon pe propoze pou nou pran ankor enn akoz i annan en bon pe e nou pa kapab kit tou pou demen. Onorab Georges. LGB, lekel ki vin-

Eskiz mwan, Madanm Deputy i a fer Third Reading of the Bill avan, please.

MADAM DEPUTY CLERK

Mersi Mr Speaker. This Act may be cited as the International Business Companies (Amendment) Act, 2021. Mersi.

MR SPEAKER

Thank you, Madanm Deputy Clerk. Yes, LGB.

HON BERNARD GEORGES

Mr Speaker, mon dan lanmen Minis.

MR SPEAKER

Minis, wi. Ki ou propoze?

MINISTER NADDIR HASSAN

Mersi Mr Speaker, nou a pran *Limited Partnership (Amendment) Bill*.

MR SPEAKER

Thank you. Onorab Georges nou a pran Mosyon pou *wave Second Reading*.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker anba *Order 97(1)* mon demann ou permisyon pou *move* pou sispann *Order 69(1)* pou permet ki *the Limited Partnership (Amendment) Bill, 2021* i ganny lir en Dezyenm Fwa malgre ki sa peryod 7 zour depi ki in ganny lir en Premye Fwa pa ankor terminen. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi, nou a ganny *secondment*. Onorab Arissol.

HON SANDY ARISSOL

Mersi Mr Speaker. An vi lirezans nou *Bill*, mon ti a kontan segonn Mosyon propoze par Onorab LGB, Onorab Georges. Mersi.

MR SPEAKER

Nou a vot lo Mosyon silvouple. Manm ki an faver lev lanmen. *Thank you.* Manm ki kont. Mosyon pou *suspend Order 69* pou *allow Second Reading of the Limited Partnership (Amendment) Bill, 2021* avan 7 zour in ganny 24 vot pour, 0 vot kont e 9 abstansyon. Mosyon in aprouve. Nou al lo Mosyon pou *Second Reading*.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, anba *Order 69(2)* mon *move* ki *Limited Partnership (Amendment) Bill, 2021* i ganny lir en Dezyenm Fwa. Mersi.

MR SPEAKER

Segonde silvouple. Onorab Arissol.

HON SANDY ARISSOL

Mersi Mr Speaker. Mosyon i ganny segonde.

MR SPEAKER

Mersi. Minis ou annan laparol pou prezant *Bill*. Ale, nou a ekout Minis *please*.

MINISTER NAADIR HASSAN

Mr Speaker, ozordi mon pe vin devan zot pou prezant avek Lasanble Nasyonal lamannman dan *Limited Partnership Act*,

2003 kot rezon prensipal pou sa bann lamannman i vizavi langazman Sesel anver *Global Forum OECD* pou latransparans e lesanz lenformasyon dan *tax*.

En *Limited Partnership* i en prodwi finansyel ki anrezistre avek Lotorite Servis Finansyel, *FSA*. Loperasyon biznes en *limited partnership* i ganny fer an deor Sesel, me pou li kapab anrezistre Sesel, i bezwen fer sa par en Lazans Sesel ki'n ganny *licensed* par *FSA*. Sa bann Lazans i byen koni koman *CSPs*.

Aprè revèzi Sesel vizavi standar *OECD* ki ti ganny fer lannen pase, nou pe propoz plizyèr lamannman dan *Limited Partnership Act* avek zefor pou amelyor akse avek lenformasyon par bann Lotorite isi Sesel, ki son rezilta final i ava anmenn en amelyorasyon dan pozisyon Sesel lo nivo enternasyonal vizavi nou konformite avek sa standar.

Mr Speaker, lamannman ki nou pe propoze i *comme swivan*;

Seksyon 6, ladres lo en *registered office*:

Parey bann provizyon anba *IBC Act* e *Foundations Act*, nou pe entrodwi nouvo lobligrasyon pou obliz *registered office* en *limited partnership* pou

vin ladres prensipal son lazans oubyen *CSP* Sesel.

Nouvo seksyon 6(a) lobligrasyon pou apwent en Lazans Sesel.

Mr Speaker, parey bann provizyon anba *IBC Act* ek *Foundations Act*, nouvo seksyon 6(a) pou obliz tou *limited partnership* pou apwent en *CSP* Sesel koman zot Lazans.

Savedir fodre sa Lazans i ganny *License* pou ofer servis *international cooperate services* anba *Lalwa International Corporate Service Providers Act*.

Seksyon 9, konteni *statement of particulars*:

Mr Speaker, tou *limited partnership* i bezwen soumet en *statement of particulars* kot *FSA* ler zot anrezistre.

Kot zot bezwen donn serten lenformasyon parey non sa *limited partnership*, non sa bann *partner*, son *registered office* e natir biznes sa *partnership*.

Anliny avek nouvo lobligrasyon pou apwent en Lazans, nou pe propoze ki i annan lamannman dan konteni sa *statement of particulars*, pou enkli non e ladres sa Lazans. Sa i pou permet bann Lotorite konnen kote pou rod lenflasyon sa *limited partnership*.

Seksyon 11(a), lokasyon rikord finansyel. Mr Speaker,

anliny avek sa bann lamannman ki pe ganny proze sa 3 lezot Prozedlwa, en problem ki Sesel pe rankontre avek son mekanizm lesanz lenformasyon, se akse avek bann rikord finansyel *accounting records* ki an se moman i kapab ganny kite an deor Sesel.

Alors pou redwi risk akse avek sa bann rikord, nou pe propoze ki tou rikord finansyel en *limited partnership* i ganny kite sesel lo en baz 2 fwa par lannen.

Seksyon 26, prezervasyon lenformasyon:

Seksyon 26 pe ganny entrodwi pou obliz bann Lazans pou prezerv lenformasyon bann *limited partnership* anba zot ladministrasyon pou omwen 7an.

Lenformasyon i enkli bann rezis ki sa *limited partnership* i sipoze kite e son rikord finansyel. Sa lobligasyon pou osi kouver lenformasyon bann *limited partnership* ki'n ganny tire lo rezis.

E ler en Lazans i aret son loperasyon, i pou bezwen donn tou sa bann rikord *FSA*. Sa pou asire ki letan lenformasyon i ganny demande par bann lenstitisyon an deor Sesel, sa bann lenformasyon i kapab ganny akse par Lotorite Sesel,

espesyalman komisyon reveni i ganny esanze.

Ogmantasyon penalti;

Mr Speaker, parey ou pou remarke i annan en pe provizyon dan san *Bill* kot nou pe fer monte bann penalti pou serten lobligasyon lo bann *limited partnership*.

Laplipar i an lyen avek bann standar enternasyonal, par egzanp travay *global forum OECD e Financial Action Task Force, FATF*. Dapre bann standar nou bezwen fer sir ki bann sanksyon ki nou met an plas i ase for, pou fer sir ki bann *limited partnership* i reste an konformite avek zot bann lobligasyon.

Aprè bann diskisyon ki nou'n gannyen avek sa bann lenstitisyon, nou'n vwar li neser pou fer monte sa bann penalti pou vin en maksimonm \$5mil anba lofans pou seksyon 10 ouswa \$10mil pou lofans anba seksyon 11. Depandan lo lenpak sa bann lobligasyon lo nou langazman enternasyonal.

Mr Speaker, pou ki sa bann zanmen Polisi i vin legal e ki Sesel i reste an konformite avek son bann laranzman anver kominote enternasyonal. Mon pe prezant sa bann lamannman avek Lasanble Nasyonal pou zot konsiderasyon e laprouvasyon atraver sa Prozedlwa *Limited*

Partnership (Amendment) 2021.
Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Nou ava ouver lasal pou deba par bann Manm. Byen si napa enterven, *what is the next step?* Eski nou pou pas pou *amendment*. Kekfwa i ava annan klarifikasyon. Wi, avan nou al laba nou bezwen. Eski Minis i azout okenn keksoz pou reponn? Non i napa.

Nou a prosed direktman lo vot lo *general merit*. Vot lo general merit sa *Bill* silvouple. Bann Manm ki an faver lev lanmen. Mersi. Okenn Manm ki kont? Madanm Deputy.

Vot lo *general merit of the Limited Partnership (Amendment) Bill, 2021*. 32 vot pour, 0 vot kont e 0 abstansyon. Nou ava apel Madanm Deputy Clerk pou fer *Second Reading*.

MADAM DEPUTY CLERK

Mersi Mr Speaker. *A Bill for an Act to amend the Limited Partnership Act, Cap 281.*
Mersi.

MR SPEAKER

Mersi, aprezan nou a pas dan komite e Onorab Andre, *Chair Bills Committee* i a *lead* nou. Onorab *go ahead*.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair, premyerman i annan en lamannman. Partou kot i *appears partnership*, i sipoze '*partnerships*' avok en 's', akoz *the main Bill* i annan 's.' So, partou kot sa i aparet, sa lamannman i ava ganny fer.

MR SPEAKER

Tre byen.

HON CLIFFORD ANDRE

Apré lot pwen se dan *Clause 7* ki tonm anba *amendment 9, section 9*. Non, *sorry, amendment of section 11A (b)* i annan sa *issue bi-annual*. Mon pa konnen si nou pou kit li parey i ete, akoz mon pa pe, i pa pe demann en rikord. Me selman i dir on a *bi-annual basis, keep its accounting records at its registered office in Seychelles*. So, i pa tro parey a enn avan so, mon pa konnen si sa lamannman, si nou pou fer lamannman.

Mwan mon sizere ki nou kit li parey, akoz i kler. *Unless panel* i annan.

MR SPEAKER

Panel ki zot panse. Yes Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Non, mon pa krwar nou pou kapab kit li parey. Nou pou bezwen amande aköz i menm premiz ki sa bann kont. Zot pa antouk zot pou Sesel. So, nou pou bezwen annan menm lamannman ki pou ganny fer.

Me selman i annan en keksoz ki ankor mon re met devan Sekreter Deta Payet. Ou konnen fodre ou mazine poudir *OECD* i ganny drwa pa agree ek sa zafer *bi-annual* ki ou pe propoze.

Sanmenm sa ki mwan mon ti pe pouse pou nou *avoid* mansyonn rikord an deor Sesel. Me vi ki nou'n fer sa lamannman koumsa avan, Lasanble pou bezwen konsistan e fer preski menm lamannman la. So, i nou pou bezwen amande sa seksyon.

MR SPEAKER

Ok, ou dakor lo la SS Payet. Nou a pas en lamannman.

SS PATRICK PAYET

Wi, mersi Mr Chair e mersi Onorab. Wi, definitivman Mr Chair, nou pou bezwen fer en lamannman parey nou'n fer dan *IBC (Amendment) Act*, pou fer li konsistan.

E zis kekfwa pou azoute avek Onorab ki o komanse *OECD* pa ti pe dakor avek sa *bi-annual*, me *last night*, Vandredi

nou'n anvoy zot *the Bills* ki'n ganny gazete, e sanmenm sa ki zot in met sa pozisyon ki nou bezwen vin avek sa *additional* konponan ki poudir ki nou kapab *request whenever*.

So, sanmenm sa ki nou'n fer sa lamannman, pou fer li dan konteks ki *OECD* in agree. Mersi.

MR SPEAKER

Tre byen. Onorab Georges ou a propoz sa lamannman pou sa seksyon la?

HON BERNARD GEORGES

Yes Mr Chair. Mersi bokou Mr Chair. Lamannman ki ganny propoze se anba *Clause 7* ki pe amann seksyon 11A dan *paragraf (b)* ki pe amann sou seksyon (3)(b) pou *delete 'on a bi-annual basis, keep its accounting records at its registered office in Seychelles'. E ranplas li par 'where its accounting records are kept outside Seychelles lodge, not less than on a bi-annual basis, the accounting records that the companies registered office in Seychelles, provided that any accounting records, whether outside Seychelles or not, shall be presented to the Seychelles authorities on request.'*

Avek ou permisyon Mr Chair, mon ti a kontan *panel* i

ed nou en pti pe lo la aköz mon vwar ki anba *paragraf C*, Pou *LLPs, accounting records* i kapab ganny garde *in the electronic form, at the partnership registered office in Seychelles*. E donk, mon pe demann mwan. *Anyway*, sa i prezimen *already* ki i pou ganny garde isi.

Eski nou pou antre. Non, mon krwar ki sa zis i dir *it can be kept in electronic format. The obligation remains the same as before*. Mersi.

MR SPEAKER

Nou a retourn lo ou *amendment* e nou a ganny segonde silvouple.

HON CLIFFORD ANDRE

Mon segonn sa lamannman.

HON CLIFFORD ANDRE

Onorab Andre in segonde. Manm ki an faver vote silvouple. Lev lanmen. *Thank you*. I annan Manm ki kont.

Vot lo amannman propoze pou sa seksyon par Onorab Georges, 24 Manm in vot pour, 0 vot kont e 6 abstansyon. Sa amannman in pase.

Onorab Andre, *next*.

HON CLIFFORD ANDRE

Mr Speaker, avan mon kontinyen mon ti'n omit 2 pti

lamannman ki nou ti'n propoze anba *Clause 3*, nouvo seksyon 6A, dan 6A. (2) *The registered agent of a limited partnership e dan 6A.*(3) *'If default is made in complying with the requirement of subsection (1), the limited partnership shall be liable to a penalty of one hundred US dollars and an additional.'*

MR SPEAKER

Panel.

SS PATRICK PAYET

Wi Mr Chair, nou *ok* avek sa 2 *proposed* amannman. Mersi.

MR SPEAKER

Ok, thank you. Onorab Andre carry on.

HON CLIFFORD ANDRE

Ok, apre dan *Clause 7 (c)* kot Onorab Georges ti'n fer referans. *(c) (4) subsections* i annan en s, i sipoze *subsection (3)*.

Next proposal ti an referans avek sa ki Onorab Henrie ti dir taler, ler nou ti fer dan *Bills Committee*. So, mon prezimen avek sa leksplikasyon, i pou menm leksplikasyon. Aköz ti dir si ou gard li an *English and French* e nou ti pe propoze ki i annan en *translation* i ganny fer. Me selman avek sa leksplikasyon ki

SS ti'n donner, so nou pa pou move lo la.

Dernyen lamannman Mr Chair, i *Clause 26 (3)* pou remove the word 'the' kot i aparet. I dir 'All records to be handed over under subsection (2) shall be preferably in digital format.' Parey nou ti fer taler. Instead of 'the digital format'.

Sa i bann lamannman ki annan dan sa *Bill* Mr Chair. Mersi.

MR SPEAKER

Ok, sa dernyen pwen ou'n note SS, i ok? Thank you, okenn lot klarifikasyon lo sa *Bill*? Tre byen, nou'n termin *Committee Stage* alors e nou a retourn dan Lasanble.

LGB nou a pran Mosyon pou *Third Reading* silvouple.

HN BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. Mr Speaker, eskiz mwan. Mr Speaker, anba *Order 76(1)*, mon move ki *The Limited Partnerships (Amendment) Bill, 2021 as amended* i ganny lir en Trwazyenm Fwa. Mersi.

MR SPEAKER

Nou a ganny segonde silvouple. Onorab Arissol.

HON SANDY ARISSOL

As amended Mr Speaker, Mosyon i ganny segonde. Mersi.

MR SPEAKER

Thank you, nou a pran vot lo *Third Reading*. Manm ki an faver lev lanmen silvouple? Thank you.

Vote lo *Third Reading of the Limited Partnership (Amendment) Bill, 2021 as amended*, 31 Manm in vot pour, zero kont e 0 abstansyon. Alors sa *Bill* in aprouve. E mon apel Madanm Deputy Clerk pou fer *Third Reading*.

MADAM DEPUTY CLERK

Mersi Mr Speaker. *This Act may be cited as the Limited Partnership (Amendment) Act, 2021*. Mersi.

MR SPEAKER

Thank you, Madanm Deputy. Sa *Bill* in pase par Lasanble.

Mon krwar nou kapab pran enn ankor. Minis lekel ki ou a propoze.

MINISTER NAADIR HASSAN

Mersi Mr Speaker, nou a pran *Foundations (Amendment)*.

MR SPEAKER

Foundations (Amendment) Bill. Onorab Georges, nou re komans ankor. Mosyon pou waive *Second Reading* please.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, anba *Order 97(1)* mon rod ou permisyon pou *move*, pou sispann *Order 69(1)* pou permet ki *the Foundations (Amendment) Bill, 2021* i ganny li en Dezyenm Fwa malgre ki sa 7 zour pa ankor *elapse* depi ki i ti ganny lir pou en premye fwa. Mersi.

MR SPEAKER

Secondment Mosyon *please*, Onorab Arissol.

HON SANDY ARISSOL

Mersi Mr Speaker. An vi ki nou ankor letan pou pran en *Bill*, mon segonn Mosyon propoze par Onorab Georges. Mersi.

MR SPEAKER

Nou a pran vot lo sa Mosyon. Manm ki an faver lev lanmen silvouple. Mersi, okenn Manm ki kont? *Thank you.*

Bon lo *suspension of Order 69(1) to allow the Second Reading of the Foundations, Bill earlier than 7 days' Notice* in ganny 23 vot pour, 0 vot kont e 9 abstansyon. Donk nou a kapab prosede avek sa *Bill. LGB* fer Mosyon pou *Second Redding.*

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, anba *Order 69(2)* nou *Standing Orders*, mon *move* ki *the Foundations (Amendment) Bill, 2021* i ganny lir en Dezyenm Fwa. Mersi.

MR SPEAKER

Segonde silvouple.

HON SANDY ARISSOL

Mosyon i ganny segonde, Mr Speaker.

MR SPEAKER

Onorab Arissol, mersi. Minis nou apel ou pou prezant sa *Bill.*

MINISTER NAADIR HASSAN

Mersi Mr Speaker. En lot Prozedlwa ki mon pe prezant avek Lasanble Nasyonal ozordi i bann lamannman dan *Foundations Act.*

Rezon prensipal pou sa bann lamannman se pou amelyor sipervizyon Lotorite Servis Finansyel, *FSA* vizavi bann lobligasyon lo bann *Foundations* e sa pou ed Sesel amelyor son akse a lenformasyon e fer Sesel vin pli azour avek bann standar enternasyonal.

Mr Speaker, permet mwan pou donn konteks sa ki pe ganny prezante devan Lasanble ozordi. Mon oule donn en pti

lentrodiksyon lo *Foundation* e son Lalwa ki gouvern li.

Foundations Act i permet bann fondasyon ganny anrezistre avek *FSA*. En fondasyon dans sa konteks i parey en *hybrid* lakonpannyen ek *trust*.

An vi ki nou Lalwa Sivil pa rekonnèt *trust*, *foundation* ti ganny entrodwi dan Sesel pou deservi sa marse. En Fondasyon i legalman en antite separe. I ganny kree ler en dimoun koni koman en *founder*, i transfer son bann byen dan en fondasyon pou benefis son bann benefisyer.

Bann byen dan en Fondasyon i ganny zere par en Konsil, en *Fondation Council* an ankor avek Konstitisyon sa Fondasyon oubyen son *Fondation Charter*.

Kontrerman avek en *trust*, ler bann byen i ganny transfer dan en Fondasyon, sa bann byen i apartenir totalman a sa Fondasyon li menm, avek tou son lankadremen legal e i pa form par okenn propriyete sa *founder*.

Mr Speaker, i enportan pou note ki laplipar sa bann lamannman ki nou pe anmenn devan zot ozordi i swivan rapor *Global Forum OECD* ki ti ganny publiye an Avril, 2020 kot Sesel

ti sorti *largely compliant* pou vin *partially compliant*.

Parey zot okouran, sa standar i annan pou fer avek latransparans e lesans tranzaksyon *tax*. Sa rapor i annan bokou bann rekomandasyon lo ki mannyer Sesel i kapab amelyor son kad legal e lenplimantasyon sa standar.

I enportan pou note ki enn bann kriter ki Linyon Eropéen i servi, pou met bann pei lo son lalis non korporativ, se sa grad ki *OECD* i donnen an relasyon avek lesanz lenformasyon.

Nenport ki pei ki annan en klasifikasyon *partially compliant* ouswa pli ba, i otomatikman ganny mete lo lalis non-korporativ par Linyon Eropéen.

Mr Speaker, bann lamannman ki nou oule propoze an relasyon avek Prozedlwa i *comme* swivan;-

Seksyon 30(a) prezervasyon rikord:

Lalwa aktyel i met lobligasyon selman lo sa fondasyon pou mentenir rikord son bann *counsellors*, Lazans, benefisyer e *founder*. E osi bann rikord finansyel.

Sa bann rikord i ganny demande pou ganny kite kot Lazans sa Fondasyon, Sesel.

Konsern ki vini letan en Fondasyon i ganny dizourd ouwa nepli egziste, napa okenn obligasyon legal lo person pou kit sa bann lenformasyon. Alor nou pe propoze ki en nouvo provizyon i ganny entrodwi dan sa Lalwa, pou met lobligasyon lo sa Lazans (CSP) pou prezerv sa bann lenformasyon pou omwen 7an.

E ler en Lazans i aret son lopresyon, i pou bezwen donn tou sa bann rikord FSA. Sa pou asire ki a okenn moman ki bann Lotorite i demann lenformasyon lo sa Fondasyon, sa i aksesib.

Seksyon 75, lokasyon kot rikord finansyel i ganny kite :

Mr Speaker, an liny avek bann lamannman ki pe ganny propoze, sa 3 lezot Prozedlwa, en problem ki Sesel pe rankontre avek son mekanizm lesanz lenformasyon se akse avek bann rikord finansyel, *accounting records*, ki an se moman i kapab ganny kite an deor Sesel.

Alors pou redwi risk akse avek sa bann rikord, nou pe propoze ki tou rikord finansyel en fondasyon i ganny kite Sesel lo en baz 2 fwa par lannen.

Seksyon 101, 102 e 103, prosedir pou remet en fondasyon lo rezis. Anliny avek

menm pratik anba *IBC Act*, *FSA* osi parey Lakour, pou annan pouvwar pou remet lo rezis en fondasyon ki'n ganny dizourd. Pour lemoman *FSA* pa kapab met lo rezis en Fondasyon ki'n ganny dizourd.

Dezyenmman sa lamannman pe redwir sa peryod letan ki en Fondasyon ki'n ganny *strik of* i ganny dizourd otomatikman. Sa peryod letan pe ganny redir sorti 3an e 10an pou vin 1an. Sa i osi swiv rekomandasyon dan rapor *Global Forum OECD*. Rezon pour sa lamannman se pour redwir lakantite fondasyon ki'n ganny *strike off* lo rezis.

Dan ka en Fondasyon ki'n ganny dizourd, sa Fondasyon pou kapab fer aplikasyon kot *FSA* oubyen kot Lakour pou ganny remet lo rezis.

Trwazyenmman Mr Speaker, pou asire ki lenformasyon azour pe ganny kite par bann Fondasyon ki'n ganny *strike off*, nouvo lobligasyon pe ganny entrodwir lo *FSA* ek Lakour, pou selman re met en Fondasyon lo rezis si zot satisfè ki sa Fondasyon i an konformite avek son bann lobligasyon vizavi gard lenformasyon.

Ogmantasyon penalti:

Mr Speaker parey ou pou remarke annan en pe provizyon dan sa Prozedlwa kot nou pe fer monte plizyer bann penalti anliny avek bann standar enternasyonal parey *OECD* ek *FATF*.

E apre diskisyon ki nou'n ganyen avek sa bann lenstitisyon, nou'n vwar li nesese pou fer monte sa bann penalti pou vin en maksimonm \$10mil.

Dan *schedule 1*, Mr Speaker lamannman pe ganny propoze pou ki anba *schedule 1*, pou vwar serten fre ki ganny peye avek *FSA* vizavi bann fondasyon ki'n ganny anrezistre.

Provizyon tranzisyon. Mr Speaker, dernyen provizyon dan sa prozedlwa i donn diferan peryod letan pou serten provizyon vin an viger. Par egzanp tou bann Fondasyon pou annan 6 mwan pou zot kit zot bann rikord finansyel Sesel.

Mr Speaker, pou ki sa bann sanzman Polisi i vin egal, mon pe prezant avek Lasanble Nasyonal, pou zot konsiderasyon e laprouvasyon lamannman dan Prozedlwa, *Foundations ((Amendment), 2021*. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Okenn Manm ki oule fer lentervansyon. Onorab Henrie.

HON GERVAIS HENRIE

Mersi Mr Speaker. Mon pou fer en pe komanter zeneral, parski mon krwar sa i dernyen Prozedlwa ki nou konsider pou la apre midi. I bann komanter ki otreman mon ti kapab fer li dan nenport ki sa bann Prozedlwa ki'n vin devan nou.

I en komanter ki mon pou bezwen eksprim mon iritasyon, mon dezapwentman avek nou koman en pei. Ler mon dir nou koman en pei, setadir nou koman en pei nou ti swazir pou nou vin avek sa Sekter Finansyel, koman enn bann pilye ekonomik akote tourizm ek lapes. Akoz kekfw frazilite sa 2 lezot Lendistri e i ti en fason pou nou ganny en pe larzan.

Me ler nou'n al ladan i ti nou responsabilite koman en pei, setadir depi bran Egzekitiv, Lasanble Nasyonal koman Lezislatif, bann *stakeholders* ou envestiser dan sa sekter pou asire ki sa Sekter i reste proktive e bouze avek letan.

Ler nou pou get tou sa bann Prozedlwa ki nou pe konsidere, souvandfwa son bann lamannman mazer lo la i

vin dan en lespas 5an, 7an, 10an. Me sa i pa akseptab.

E sirtou letan nou'n eksperyans kriz ekonomik mondyal 2008. Kot en sel kou i annan bann pei ki'n komans *zoom in* lo *legal framework of Financial Sector* ouswa *Offshore Sector* parey nou apele. E mon krwar koman en pei nou ti annan en lobligasyon moral, pou asire ki nou bann Lalwa i pe sanze tanzantan, ki nou bann pei pa kontinyelman ganny met lo sa *gray list*, *black list* ou sepandan ki kouler *list* zot anvi met nou lo la.

Akoz pou repitasyon nou pei i pa byen. I anmenn en risk lo nou repitasyon, i anmenn en riske lo nou Sekter Finansyel. Parey sa zafer *correspondent banking* ki pli boner i annan en enterven an mansyonnen. Satisfaksyon konsonmater ouswa kliyan.

So, sa ki mon oule dir Mr Speaker, se en pledwari. I annan en nouvo ladministrasyon ki la, i annan apepre 7mwan. Sa nouvo ladministrasyon pe travay ek en *board FSA* ki'n ganny apwente mon krwar an Zilyet lannen pase, 2020 si mon memwar i servi mon byen.

Nou annan nouvo *CEO*. Nou bezwen dir *from this day forward* annou tonm dakor ki i

ava annan en zefor nasyonal, pou reget tou sa bann Lalwa : asire poudir sa Sekter i vin proaktive e anmenn bann lamannman nesese dan en dele letan.

Si, nou pou bezwen dir dan prosen 23mwan ki an aliny avek sa reform *IMF* ki nou pe pas ladan, mon napa ditou problem avek sa. Sa Lasanble i ava donn tou sipor nesese pou anmenn tou bann reform ki merit fer.

Me ki dezormen nou ava vin konpetitiv, nou ava vin modern dan nou kad legal e ki nou ava kapab retir bann move eleman dan sa sekter ki pe met nou a risk.

So, se sa ki mon ti anvi dir pou ki nou sire ki pa sak Lasanble ki mon'n servi. Katriyenm in koumsa, sizyenm in koumsa. La Setyenm, en semenn avan en rapor *OECD* nou bezwen reste ziska 6er diswar. Mon pa pe konplent ki mon bezwen travay ziska tar, me selman pou bann ki'n servi e piblik ki pe ekoute, zot pou remarke ki annan en patern dan sa pei ki pa akseptab ditou !

E en gran parti i annan pou fer avek sa ladministrasyon ki nou'n annan avan. Nou'n tande poudir bokou reform ti'n merit ganny posed depi 2016.

In les lendistri kontrol li, lake bat lisyen !

Be i pa devret koumsa, akoz se zot Egzekitiv ki ti annan sa responsabilite pou asire ki repitasyon nou pei pa ganny met *en jeu*. E alors mon pe dir, dezormen avek en nouvo ladministrasyon, annou fer keksoz diferaman aprezan, ki ankor dan 2an nou pa a vwar nou en zour 5er 37 apre midi an Lasanble Nasyonal pas en bann lamannman an tayan. Mersi Mr Speaker.

(APPLAUSE)

MR SPEAKER

Onorab Pillay. Wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, mon'n tann bat lanmen lot kote, ek mon pa anvi dezapwent Onorab. Me mon garanti ou ki ankor dan 2an nou pou la anndan, ou pou riske fer menm *speech* ankor. E tou dimoun la anndan i konn tre byen sa. So, pa tro, tro irite mon frer. Pas en pe *alovera*.

Ou kontan diferans and *IBC* ek *Foundations*, se ki sakenn *in go through* son *life span*. Mo krwar bann ki'n dan sa Sekter zot konpran tre byen leksplikasyon ki ou ganyan

toultan se ki sak prodwi i annan en *lifespan*.

A en moman donnen en prodwi i ganny favoriz lo en lot. I ale, i devlope, nou fer larzan lo la. *And then suddenly* i annan en *pen down* lo la. *E everybody jumps to another one*.

Me Fondasyon i annan en danze avek, akoz nou pa'n. mon pa konnen ki kantite nou, nou'n eksplor fondasyon, akoz mon krwar nou *mainstay* sete bann *IBCs* a en serten moman.

E si nou regarde dan lakantite *IBCs* ki sipoze anrezistre ek nou. Ladan mon krwar probableman pa ni menm 40poursan ou 60 poursan ki reelman *bona fide*.

So, nou konnen sa bann diskisyon pou vin ankor. Me nou napa swa, sa bann diskisyon pou kontinyen vini *as long* ki ou ofer sa bann prodwi.

Akoz tou dimoun pe rode kote sa boug ki'n fer en *ponzi Scheme*, in vol larzan sepa konbyen vye dimoun dan zot bann pasyon laba, mon pa konnen mwan. Uzbekistan, Lanmerik, menm Langleter. Kote in al met son larzan?

Tou dimoun pou rode sa. Tou dimoun pou rode kote par egzantp en dimoun ki'n vann zarm nikleer avek en pei pou *counter* sanksyon. Kote in al met son larzan?

Basically, tou dimoun pe ganny demande to be the Police of everybody else. So, there is no other way around it. I pa vedir ki tou bann akter ki servi sa sekter i bann dimoun ki fer bann krim.

Me tou pei ki decide pou al dan annan en prodwi dan Sekter Finansyel parey sa bann ki la. Fondasyon, *Limited partnership, international Business Companies* pou inevitableman bezwen fer fas avek en lanmizik ki ganny zwe par en *band* ki ou pa kontrole.

Par en *DJ* ki ou napa naryen pou dir li, ni menm *request* en sanson ou pa kapab fer ek li. Akoz se li ki desid ki lanmizik pou zwe e ou, ou annan zis pou ou danse.

Zour i anvi zwe *slow dance* ou pou bezwen dans *slow dance*. Zour i anvi zwe *reggae* ou pou bezwen dans *reggae*. Ou pou napa swa. Me desizyon ki nou pou bezwen pran se ki *whether or not* pei i oule kontinyen dan sa laliny.

I en kestyon ki mwan mon pa kapab reponn, fransman akoz si annan en keksoz ki *COVID-19* in montre nou, i se ki sak pei pe bezwen rod fason pou protez oubyen diversifye son lekonomi.

E nou, nou pa kapab vin pli Katolik ki Lepad *at the same*

time. Nou osi pa kapab decide pou nou fer tou keksoz mannyer nou anvi fer li.

Se si dir Mr Speaker, i annan enn de pti kestyon ki Minis i kapab reponn safwasi. Mon vwar nou pe gard nou definisyon *of accounting records* anba Fondasyon. E nou pe mete ki Rezistrar ki pou *issue* bann *guidelines* an relasyon ek enplimantasyon bann *accounting records*.

Eski nou santi poudir sa definisyon bann *accounting record* i *encompass* sa ki nou oule dir.

Apre eski en Fondasyon i kapab annan *2 registered offices*? Eski i kapab annan enn Sesel oubyen en lot landrwa.

Si par egzanzp dan Lalwa kot mon vwar, kot nou pe dir pou met son rikord elektronik dan son *registered office*, eski pa ti ava bon ki nou met en spesifikasyon ki sa *registered office* ki nou pe *refer to is registered office in Seychelles*?

Apre, petet en kestyon pli pertinan se Minis, si ou annan lenformasyon, konbyen vreman Fondasyon - (si ou kapab donn nou sa lenformasyon) konbyen Fondasyon ki nou annan ki anrezistre avek *FSA*.

Akoz pou mwan mon vwar ki *then this will be the next*

set of product ki pou pran prominans lo lezot e ki mannyer nou, nou kapab fer sir poudir nou *at the door* ler i annan posibilite pou fer progre avek. Me nou osi obor lafnet ler bann zafer i komans sal pou nou kapab sorti, re aranz nou e re aziste nou. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Avek sa mon ava envit Minis pou reponn lo deba.

MINISTER NAADIR HASSAN

Mersi Mr Speaker. Mersi bann Onorab pou zot entervansyon. Premye keksoz ki mon a dir, se ki mon antyerman dakor avek Onorab Henrie, ki nou bezwen pli proaktive *and reactive* lo kit nou ziridiksyon anliny avek bann standar enternasyonal. Kekfwa ki nou'n fer dan lepase, se ki nou'n toultan *behind the curve* e *its only* ler nou ganny mete lo en lalis ki prezan nou fer reform.

Me nouvo stratezi se ki enn, parey mon ti mansyonnen dan *Budget Speech* pli boner sa lannen, se pou nou moderniz e reform nou Sekter Finansye e i annan bann travay ki *ongoing*, ki nou move *towards* en lendistri ki pli transparan e pli anliny avek bann diferan standar. So sa louvraz pe ganny fer.

E lo kote *regulatory framework* nou'n vwar osi en *improvement* ler nou'n *set up* sa *AML-CFT Committee* ki kordin louvraz tou sa bann diferan lazans. *FIU, FSA, Central Bank, Minister Finans*. E sa i pe ede ki nou pa travay in *silo*. Ki tou bann keksoz ki enpakte lo diferan regilater, diferan Lazans i ganny *deal* avek. So, nou annan en fason travay pli kordinen dan sa fason.

Me mon antyerman dakor avek ou ki poudir ki *as* nou *go along* nou enplimant nou bann reform e pou kit nou Sekter Finansyel relevan, nou lapros i bezwen enn ki proaktive *rather than reactive*.

Lo bann kestyon spesifik ki'n monte. Lo kote Fondasyon, konbyen fondasyon i annan. I annan *as at May, 2021* i annan 937 Fondasyon. E lo kote *registered office*, se zis sa enn Sesel ki ganny *recognise as zot registered office*.

E lo kote Rezistrar, sa i sa definisyon i *encompass* sa ki nou bezwen? Larepons pou sa se wi. Avek sa, mon ti a kontan ankor demann Lasanble pou aprouv sa Prozedlwa. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Prezan nou a kapab vot lo *general merit of the*

Bill. Manm ki an faver lev lanmen silvouple? Mersi.

Vot lo *general merit of the Foundations (Amendment) Bill, 2021* in ganny 32 vot pour, 0 vot kont, 0 abstansyon. *Bill* in aprouve lo *general merit*.

Madanm Deputy Clerk ou a fer *Second Reading* silvouple.

MADAM DEPUTY CLERK

Mersi Mr Speaker. *A Bill for an Act to amend the Foundations, Act (Cap 270).* Mersi.

MR SPEAKER

Mersi, nou a pas dan Staz Komite pou konsider lamannman ek klarifikasyon. Wi, *Chair Bills Committee lead the way.*

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Chair. Mr Chair, nou annan premye lamannman dan *Clause 3, 30A. 30A (1) (a)* i annan *the word 'streaking'*, ki mon mazine i en typo. Sipoze *'striking.'*

Nou ava al lo *30A (2). 'Handover'*. Dan *(3)* i annan *'handover'* ankor, sa i bann *typo* ki zot kapab korize.

Dan *30A (3)*, ankor parey avan, *'all records to be handed over under subsection (2) shall be preferably in digital.'* Savedir nou pe remove *'the'*.

E i annan en *query* ki'n ganny fer an referans avek *Clause 4*, ki pe fer amannman dan seksyon 75. *4. (b)(3)(a)* pou, kot i dir *'prepare an annual financial summary to be kept at the registered office in Seychelles within 6 months'*. *Question was whether the proportion is to be done within 6 months or kept within 6 months.* So, sa i en kestyon *panel* i a kapab posibleman reponn.

MR SPEAKER

Me annou atann en pti moman la. *Panel zot in line so far?*

SS PATRICK PAYET

Yes Mr Chair. E propozisyon pou seksyon 75, amannman of seksyon 75, *4. (b)(3)(a)* se *'kept'* dan plas *'prepare.'* Sa mo *'prepare'* i ok, Mr Chair akoz propozisyon se pou li konplet sa *'annual financial statement.'*

MR SPEAKER

Ok, thank you.

HON CLIFFORD ANDRE

Apre, eski parey nou'n fer dan sa de *Bill*, nou pou met menm lamannman ki ti ganny proze par Onorab Georges an referans avek *bi-annual basis kept account record in registered office.* Eski sa i pou antre la, oubyen... So, zis nou pou.

Savedir, nou ava demann onorab Gorges pou lir sa lamannman dan sa konteks.

MR SPEAKER

Panel nou pou *insert* sa lamannman la ?

SS PATRICK PAYET

Wi, Mr Chair, nou pou bezwen *insert* sa lamannman.

MR SPEAKER

Onorab Gorges, ou a propoz sa lamannman pou *insert*.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. Mr Chair, lamannman se pou *delete* sa sou seksyon, sa paragraf ki nou pe regarde. *Delete 'on a bi-annual basis' eksetera e ranplas li avek 'where its accounting records are kept outside Seychelles lodge, not less than on a bi-annual basis the accounting records of the companies registered office in Seychelles. Provided that any accounting records whether outside Seychelles or not, shall be presented to the Seychelles authorities on request.'* Mersi.

MR SPEAKER

Thank you. Amanman in ganny propoze. Eski i a ganny segonde.

HON CLIFFORD ANDRE

Mon segonn lamannman Mr Chair.

MR SPEAKER

Lamannman in ganny segonde par Onorab Andre. Manm a vot silvouple? Sa ki an faver lamannman lev lanmen. *Thank you.* Okenn Manm ki kont?

Mersi. Vot lo amanman propoze pou sa seksyon par Onorab Georges in ganny 25 vot pou, 0 vot kont e 7 abstansyon. Amanman in aprouve.

Onorab Andre *next point.*

HON CLIFFORD ANDRE

Next amanman, *Clause* 6. Kot nou pe fer.

MR SPEAKER

Hold on. Onorab Andre annou poz en pti moman. Onorab Pillay ki ou le? Ou le retourn an aryer oubyen ou lo la?

MR SPEAKER

I zis apre sa.

MR SPEAKER

Zis apre sa. *Ok.*

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi.

MR SPEAKER

Ale, tan ki ou annan laparol ale fer ou pwen apre Onorab Andre i a kontinyen.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mr Speaker, mon pa tro, tro kontan sa term 'ki mon oule.' Ou konnen, i, *anyway*, annou aranz li en pti pe. Mon ti oule demann. Nou *ok*, Mr Speaker.

MR SPEAKER

Onorab Pillay, kontinyen. Wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Ale, byen. *Good*. Sa *registered office* la, eski i enportan ki nou met en presizyon *registered office in Seychelles*? Ou'n vwar li sa SS Payet? (3A) *kept in electronic form at the Foundation's registered office*. Eski i enportan ki nou met '*in Seychelles*'?

MR SPEAKER

Yes Legal Counsel.

DIRECTOR POLICY AND LEGAL SECTION – FSA - PAUL ROBERT

Mersi Mr Chair. Mon krwar pa si nou pou bezwen fer antre sa klarifikasyon akoz *already anba seksyon 31 of the Foundations Act*, i *already specify 'that a foundation shall have a registered office situated in Seychelles. The address of*

which shall be the same as that of its registered agent.'

So, they cannot, zot pa pou kapab annan okenn lezot ladres an deor Sesel or even in Sesel eksepte kot son Lazans i ete.

MR SPEAKER

Eski ou pe propoze ki nou *delete* sa de mo?

HON SEBASTIEN PILLAY

Non, ou konnen. Akoz sa bann Lalwa parfwa, mon leksperyans pou mwan, lefe ki mon'n pas ladan *for the past 10 years*, kot i vini mank en mo ladan i kout ou ser. Pa met en mo i kout ou ser. Ou konpran. E souvandfwa sa lapros ki mwan mon'n pran, se ki lapros *ex-abundanti cautela*.

Savedir *as an abundance of caution*, si ou kapab fer sir ou fer ou lekor pli eksplisit posibil, si ou fer li. *That why* mon pe demen zot. Me i pe dir mwan poudir i kler. Mon vwar AG's *office* i paret i dakor ek sa ki mon pe propoze. Mon pa konnen.

Si zot santi poudir zot pou al devan, zot pou kapab defann li, i pou kler. Mon *ok* mwan.

MR SPEAKER

Panel, zot pe propoze pou *delete*? Azoute. *Yes panel, what's*.

**DIRECTOR POLICY AND
LEGAL SECTION - FSA -
PAUL ROBERT**

Mersi Mr Chair. Nou vwar i ok ki mannyer i ete pour lemoman. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Byen. *Next* pwen Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Yes, Mr Chair. *Nou next point is clause 6, an referans avek new section 101. 101(1) This section shall apply in relation to the proposed restoration of the name of a foundation ‘which’ dan plas ‘who’ which has been dissolved or which name has been struck off.’*

MR SPEAKER

Panel, ok sa. Yes, kontinyen Onorab Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Yes, Mr Chair.

MR SPEAKER

I annan en lot parey dan en seksyon par anba.

HON CLIFFORD ANDRE

Non, sa lot i pou reste aköz letan nou dir *the Registrar*. Sa sesyon i *sub-section 4*, me selman mwan letan mon gete

mon vwar ‘*which*’ i pou bon aköz *it’s talking about ... Sorry, ‘who’ pou bon aköz it’s talking about the Registrar.*

MR SPEAKER

Yes. Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. Mon bezwen deside la. *Is the Registrar a physical person, in which case i pou ‘who.’ Or is or is it the FSA in which case it should be ‘which.’* Mon krwar se sa ki nou.

Aküz i paret mwan mon’n vwar en landrwa ki *the Registrar is defined as the FSA.* Si mon pa - *So, if it’s the FSA, then it’s not a person, alors i bezwen ‘which’ e non pa ‘who.’*

MR SPEAKER

Panel.

**DIRECTOR POLICY AND
LEGAL SECTION – FSA -
PAUL ROBERT**

Mersi Mr Chair. Wi anba definisyon *Foundations Act, the Registrar is the FSA.* Mersi.

MR SPEAKER

So, ‘which’ i apropiye. Thank you.

HON CLIFFORD ANDRE

Savedir nou pe tir ‘*who*’ anba *sub section 4*, nou pou met ‘*which.*’

Nou ava kontinyen Mr Chair. Sa *issue of register* avek *registration* mon krwar nou’n fini takle. Nou pou kit li *as the register.*

The next one is Amendment of Schedule 1 (10). (1). Proposal is Sections 5, 6, 7 and 8 shall come into operation from the 1st - Proposal is, ‘shall be deemed to have come into operation from’ or ‘shall be deemed to have come into operation on the 1st of January, 2022.’

MR SPEAKER

Panel. Yes panel.

DIRECTOR POLICY AND LEGAL SECTION – FSA - PAUL ROBERT

Mersi Mr Chair. *Yes nou agree to maintain the current wording, ‘shall come into operation.’*
Mersi.

HON CLIFFORD ANDRE

Very well, sa i tou bann lamannman Mr Chair. Mersi bokou.

MR SPEAKER

Thank you. Okenn lot klarifikasyon? Onorab Gill.

HON CHURCHILL GILL

Mersi Mr Chair. Anba *Clause 9, under Heading Amendment of Schedule 1, (n) (ii) if application*, i annan en *space in between application.*

MR SPEAKER

Panel, ou’n vwar sa. Ou’n dir (n)(ii) en ?

HON CHURCHILL GILL

Yes. In ‘the application’ there is a space in between the word application.

MR SPEAKER

Aktyelman pa lo pou mwan. Me selman *panel* a verifeye pou zot. *Panel.*

SS PATRICK PAYET

Yes Mr Chair, nou agree lo sa lamannman. *Yes.*

MR SPEAKER

Thank you. Bon si nou napa lo lamannman, klarifikasyon nou a re pas. Eskiz mwan SS Payet i oule fer en pwen. Legal counsel, yes.

DIRECTOR POLICY AND LEGAL SECTION – FSA - PAUL ROBERT

Mersi Mr Chair. Mr Chair, nou ti annan en propozisyon pou fer anba lamannman nimero 10 ‘*Commencement* and

compliance of certain provisions.' Sa *transitional provision* - Sa provizyon la i fer referans avek seksyon 5, 6, 7 avek 8. Ki pou komanse le 01 Zanvye lannen prosenn. I annan en pti *mistake* la. Seksyon 5 pa devret ganny enkli dan sa provizyon akoz seksyon 5 i senpleman kouver sa nouvo lobligasyon ki nou'n mete kot letan en dokiman i ganny demande ki pa an Angle oubyen an Franse, sa Fondasyon i bezwen tradwir li e fer Rezistrar gannyen.

So, alors i pa relevan pou annan Se kekyon 5 ganny kouver anba sa provizyon nimeron 10. Mersi.

MR SPEAKER

So, nou pou *delete* sa 5. *Thank you, panel.*

Bon si setou nou a repas dan Staz Lasanble e *LGB* nou a pran Mosyon pou *Third Reading please.*

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, anba *Order 76(1)* mon *move* ki *the Foundations (Amendment) Bill, 2021* i *as amended* i ganny li en Trwazyenm Fwa. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Nou a ganny *secondment.* Onorab Arissol.

HON SANDY ARISSOL

Mersi Mr Speaker, *as amended*, Mosyon i ganny segonde. Mersi.

MR SPEAKER

Nou a ganny vot silvouple. Manm ki an faver lev lanmen. *Thank you.* Vot lo *Third Reading of the Foundations (Amendment) Bill, 2021 as amended*, 33 vot pou, 0 vot kont e 0 abstansyon. *Bill* in pase e Madanm Deputy Clerk a fer *Third Reading.*

MADAM DEPUTY CLERK

Mersi Mr Speaker. *This Act may be cited at the Foundations (Amendment) Act, 2021.* Mersi.

MR SPEAKER

Thank you, Madanm Deputy, sa *Bill* in aprouve. Bon, mon krwar i en bon moman pou nou *adjourn* pou nou ozordi.

(Off-mic)

MR SPEAKER

Dont tempt me. Mon ava remerisi bann Manm pou zot persistans e mersi Minis avek ou delegasyon pou zot partisipasyon e nou ava *adjourn* la. E nou ava re pran travay demen bomaten 9er. Mersi. *Adjourn.*

(ADJOURNMENT)